

ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการต่อการเพิ่ม
เอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

นางสาว พัฒนา สุนทรประภัสร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1546-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF GROUP DEVELOPMENTAL CAREER COUNSELING ON INCREASING
VOCATIONAL IDENTITY OF MATHAYOM SUKSA FIVE STUDENTS

Miss Pattana Suntornprapat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Counseling Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1546-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการเปรียบเทียบเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ
ต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดย นางสาวพัฒนา สุนทรประภัสสร
สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วัชรวิทย์ ทรัพย์มี

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วัชรวิทย์ ทรัพย์มี)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

พัฒนา สุนทรประภัสสร : ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตาม
แนวพัฒนาการต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
(THE EFFECT OF GROUP DEVELOPMENTAL CAREER COUNSELING ON
INCREASING VOCATIONAL IDENTITY OF MATHAYOM SUKSA FIVE
STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์วัชรีย์ ทรัพย์มี, 98 หน้า.
ISBN 974-03-1546-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group design) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ที่มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 โดยสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ครั้ง โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพของ ฮอลแลนด์ ก๊อตเฟรดสัน และพาวเวอร์ (Holland, Gottfredson and Power, 1980) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการมีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพเพิ่มขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตร...จิตวิทยาการปรึกษา.....	ลายมือนี้ติด.....
สาขาวิชา...จิตวิทยาการปรึกษา.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา...2544.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4178125038 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEY WORD : GROUP DEVELOPMENTAL CAREER COUNSELING/ VOCATIONAL
IDENTITY/ MATHAYOM SUKSA FIVE STUDENTS

PATTANA SUNTORNPAPAT : THE EFFECT OF GROUP
DEVELOPMENTAL CAREER COUNSELING ON INCREASING VOCATIONAL
IDENTITY OF MATHAYOM SUKSA FIVE STUDENTS. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. WACHAREE SUPMEE, M.S., 98 pp. ISBN 974-03-1546-1

The purpose of this research was to study the effect of Group Developmental Career Counseling on increasing vocational identity of Mathayom Suksa Five Students. The research design was the pretest-posttest control group design. The sample was 32 of Mathayom Suksa Five Students at Prakhonong Pittayalai School, Bangkok. They were randomly selected from the students who scored below at the 27 percentile on the Vocational Identity Scale. They were randomly assigned to the experimental group and the control group, each group comprising of 16 students. The experimental group participated in Group Developmental Career Counseling, 3 sessions per week. Twelve one-hour sessions of Group Developmental Career Counseling were conducted by the researcher. The instrument used in this research was Vocational Identity Scale by John L. Holland, Denise C. Daiger, and Paul G. Power (1980). The t-test was utilized for data analysis.

The results indicated that the students participated in Group Developmental Career Counseling showed greater increased significance at the .01 level in Vocational Identity scale score than those in the control group.

Program..... Counseling..Psychology..... Student's signature.....
Field of study...Counseling..Psychology.... Advisor's signature
Academic year.....2001..... Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วัชรวิทย์ ทรัพย์มี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งคอยดูแลเอาใจใส่ห่วงใย และให้คำชี้แนะตลอดระยะเวลาในการทำงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกขอบคุณใจและซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัจ โปธิแก้ว ที่เป็นผู้ขยายทัศนคติความเข้าใจโลกและชีวิตให้ผู้วิจัยได้มีจิตใจที่เติบโตงอกงาม พร้อมทั้งจะเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาด้วยจิตวิญญาณ กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางสถิติและวิธีวิจัย กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ และอาจารย์ อรัญญา ด้อยคัมภีร์ ที่กรุณาช่วยเหลือในเรื่องการแปลเครื่องมือในการวิจัยและให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ บังอร สว่างวโรต อาจารย์พิเศษประจำสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องการตรวจสอบภาษาของเครื่องมือในการวิจัย และกราบขอบพระคุณอาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิประสาทวิชาและเอื้ออำนวยให้ผู้วิจัยได้พัฒนาทั้งด้านความรู้และจิตใจที่ตั้งงาม

กราบขอบพระคุณ อาจารย์พิบูล ภพพินิจ อาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย ที่ให้ความเมตตาอย่างยิ่ง และเอื้ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการทดลองจนเสร็จสิ้นด้วยดี และขอบคุณน้องๆ สมาชิกกลุ่มการปรึกษาทุกคนที่ผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม ในฐานะที่เป็นองค์ความรู้ที่มีชีวิตให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกคน ขอขอบคุณเพื่อนๆ จิตวิทยาการปรึกษารุ่น 14 ที่ได้ร่วมใช้ชีวิต ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมา รวมทั้งขอบคุณพี่ๆ น้องๆ ชาวจิตวิทยา และเจ้าหน้าที่ประจำคณะจิตวิทยาทุกท่าน ที่ต่างมีส่วนในการเกื้อกูลชีวิตและการศึกษาของผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขออน้อมรำลึกพระคุณ คุณพ่อไพโรจน์และคุณแม่ניתยา ผู้ให้ชีวิตและวางรากฐานที่ดีงาม ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถ ขอขอบคุณ คุณพันศักดิ์ สูงเจริญศิริ ผู้คอยช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจในยามที่ท้อแท้เหนื่อยล้า ผู้วิจัยขอขอบคุณความสำเร็จครั้งนี้แต่ทุกคนที่ได้มีส่วนร่วมให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอให้กำลังใจแก่ผู้ที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ทุกท่านได้ประสบผลสำเร็จสมกับความมุ่งมั่นตั้งใจด้วยเช่นกัน

พัฒนา สุนทรประภัสสร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	2
การศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนว พัฒนาการ.....	3
เอกลักษณ์เชิงอาชีพ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	28
สมมติฐานของการวิจัย.....	28
ขอบเขตของการวิจัย.....	28
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	28
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	29
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
ขั้นตอนในการวิจัย.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
3 ผลการวิจัย.....	44
4 การอภิปรายผลการวิจัย.....	49
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	54
รายการอ้างอิง.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	61
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ภาคผนวก ข แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ.....	66
ภาคผนวก ค วิเคราะห์กระบวนการและสรุปสาระการเรียนรู้ เชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม.....	68
ภาคผนวก ง ค่าคะแนนดิบและระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์.....	96
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	98

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางวงจรกิจกรรมตามพัฒนาการตลอดช่วงอายุของบุคคล.....	12
2	ตารางแสดงโครงสร้างกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวพัฒนาการ.....	37
3	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที่.....	45
4	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที่.....	46
5	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที่.....	47
6	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที่.....	48
7	ตารางเปรียบเทียบระหว่างคะแนนดิบและระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ของคะแนน จากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ.....	96

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เอกลักษณ์เชิงอาชีพ คือ การรับรู้เป้าหมายทางอาชีพ ความสนใจ บุคลิกภาพ ความถนัด และความสามารถของตนเองได้อย่างชัดเจน มั่นคง สม่ำเสมอ ส่งผลให้บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมั่นคง รวมถึงมีความมั่นใจในความสามารถที่จะตัดสินใจในสถานการณ์ที่คลุมเครือได้ (Holland, Daiger, and Power, 1980 หน้า 1 อ้างใน Munson, 1992) นอกจากนี้ บุคคลที่มีเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่น สามารถบริหารจัดการสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ดี (Holland, Gottfredson, & Power, 1980)

บุคคลที่มีเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำ จะมีลักษณะรับรู้ความสามารถ ความสนใจ เป้าหมายทางอาชีพ และบุคลิกภาพของตนเองไม่ชัดเจน สับสน ขาดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ และตัดสินใจเลือกอาชีพได้ยาก มีความวิตกกังวลสูงเมื่อต้องตัดสินใจในสถานการณ์ใดๆ (Mauer & Gysbers, 1990) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฮอลแลนด์และคณะ (Holland et al., 1980) ที่พบว่า ปัญหาในการตัดสินใจเลือกอาชีพเกิดจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ

1. บุคคลมีปัญหาในเรื่องของเอกลักษณ์เชิงอาชีพ
2. ขาดข้อมูลและการฝึกอบรมความรู้
3. เผชิญกับอุปสรรคจากสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคส่วนตัว

จากแนวความคิดของอิริค อีริคสัน (Erikson, 1968) ผู้สร้างทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคลขึ้น อธิบายว่า กระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์ด้านหนึ่งจาก 3 ด้านหลักในกระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนโดยรวม (Blustein, Devenis & Kidney, 1989) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในพัฒนาการของมนุษย์และจะพัฒนาอย่างเด่นชัดในช่วงวัยรุ่น การพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนประกอบด้วยการพัฒนาเอกลักษณ์ใน 3 ด้านหลักได้แก่ ด้านอาชีพ ด้านอุดมคติ และด้านครอบครัว (Erikson, 1968) ดังนั้นเอกลักษณ์เชิงอาชีพจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญด้านหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนประสบผลสำเร็จ อันเป็นพัฒนาการที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ทุกคน

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า เอกลักษณ์เชิงอาชีพ มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจในอาชีพ ซึ่งถือเป็นบทบาทสำคัญของชีวิต อันส่งผลถึงพัฒนาการทางอาชีพและการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน รวมถึงพัฒนาการในช่วงต่อไปของชีวิตอีกด้วย ซูเปอร์กล่าวว่ารูมิภาวะทางอาชีพเป็นปัจจัยหนึ่งที่บอกได้ว่าบุคคลนั้นจะพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพได้ดีเพียงใด นั่นหมายถึงการที่บุคคลมี

พัฒนาการทางอาชีพสอดคล้องตามวัยจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีเอกลักษณ์เชิงอาชีพที่ชัดเจนตามไปด้วย (Super, 1985 อ้างใน Atwater, 1992)

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ มีแนวคิดในการปรึกษาที่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางอาชีพและเน้นการเอื้อให้บุคคลมีพัฒนาการทางอาชีพที่สมวัย (Crites, 1981) ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการวางแผนเพื่อประกอบอาชีพหรือแก้ไขปัญหาด้านอาชีพ โดยสมาชิกมาปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มและมีผู้ให้การปรึกษาทำหน้าที่เอื้ออำนวยโดยพิจารณาพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลในกลุ่มควบคู่กันไปในกระบวนการการปรึกษานับสนุนให้สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงความรู้สึก ความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้กำลังใจและช่วยเหลือกันในอันที่จะเข้าใจและยอมรับตนเอง ได้สำรวจตนเองเพื่อให้เข้าใจความสามารถ ความสนใจ ความถนัด รวมถึงบุคลิกภาพของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น เข้าใจโลกของงานและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องตามจริง

ดังนั้น การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ จึงถือเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ถือเป็นช่วงที่มีการพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพเด่นชัด (Atwater, 1992) สอดคล้องกับการศึกษาของ อาร์เชอร์ (Archer, 1985 อ้างใน Atwater, 1992) ที่พบว่า เอกลักษณ์เชิงอาชีพมีความสัมพันธ์กับการสำรวจทางอาชีพในเด็กวัยรุ่นช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งเป็นช่วงที่กำลังจะต้องเลือกคณะเรียนในระดับมหาวิทยาลัยต่อไปเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงถือเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่นักเรียนจะได้มีโอกาสเตรียมความพร้อมของตนเอง และพัฒนาศักยภาพของตนที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถเลือกคณะเรียนต่อและเลือกอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสมตามความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ และความถนัดของตนเอง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและรวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมานำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ

2. แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์เชิงอาชีพ

1. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ (Group Developmental Career Counseling)

1.1 ความหมายของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม

เซียร์ (Sear, 1982) ได้ให้นิยามการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มไว้ว่า “ เป็นสัมพันธ์ภาพของบุคคลกลุ่มเล็กๆ ระหว่างผู้รับการปรึกษากับผู้ให้การปรึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือบุคคลให้สามารถผสมผสานและประยุกต์ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อการตัดสินใจและการปรับตัวต่ออาชีพได้อย่างเหมาะสม”

ซูเปอร์ (Super, 1967) กล่าวว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้สามารถสร้างความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพและความสามารถของตนเอง กับคุณสมบัติของอาชีพนั้นๆ

ปิติ วิทยการ (2536) สรุปไว้ว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม หมายถึงกระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการวางแผนเพื่อประกอบอาชีพหรือแก้ไขปัญหาด้านอาชีพ โดยสมาชิกมาปรึกษาร่วมกันเป็นกลุ่มและมีผู้ให้การปรึกษาทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงความรู้สึก ความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้กำลังใจและช่วยเหลือกันในอันที่จะเข้าใจและยอมรับตนเอง เข้าใจโลกของงานและสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้สามารถตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2521) กล่าวว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะวางโครงการประกอบอาชีพ ต้องการที่จะแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเองด้านอาชีพ มาปรึกษาร่วมกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้การปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคนเป็นการได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเองเพื่อให้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้นได้ฝึกการยอมรับตนเองกล้าที่จะเผชิญปัญหาและใช้ความคิดในการวางโครงการในอนาคต ในการแก้ปัญหา หรือในการปรับปรุงตนเอง อีกทั้งได้รับฟังความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีความรู้สึกขัดแย้งหรือต้องการวางโครงการในอนาคต ไม่ใช่เขาคนเดียวที่มีปัญหาหรือมีสิ่งที่จะต้องตัดสินใจ

โทลเบิร์ต (Tolbert, 1974) ได้กล่าวถึงการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มว่า ลักษณะของกระบวนการคือบรรยากาศที่เป็นกันเองซึ่งกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม การแสดงออกทางอารมณ์ และทำการทดสอบความถนัดทางการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนการใช้ข้อมูลชนิดต่างๆ ช่วยให้ตัดสินใจได้ง่าย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อความต้องการพัฒนาอาชีพ และช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าใจ สถานการณ์ปัจจุบันและการตัดสินใจที่เขาต้องเผชิญในอนาคต

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2521) มีจุดประสงค์ 4 ประการคือ

- 1) เพื่อให้เข้าใจตนเองดีขึ้นทั้งในด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และความต้องการ ตลอดจนรู้จักการแสวงหาข้อมูลทางอาชีพ
- 2) เพื่อให้มีพัฒนาการด้านอาชีพที่สมวัย
- 3) เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้แสวงหาจุดมุ่งหมายในชีวิต ได้สำรวจตนเอง ได้รับฟังความคิดเห็นที่ผู้อื่นมีต่อตนเอง เพื่อให้เกิดความคิดเห็นในการวางโครงการเลือกอาชีพ

ไอแซคสัน (Isaacson, 1986) อธิบายว่าพัฒนาการทางอาชีพเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในกระบวนการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) เรียนรู้และทำความรู้จักตนเอง
- 2) เรียนรู้โลกของงาน
- 3) ขยายทางเลือกของบุคคล ตีกรอบตัวเลือกให้แคบลง ตัดสินใจในตัวเลือกที่เหมาะสม
- 4) วางโครงการในอนาคต

องค์ประกอบของการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม มีดังต่อไปนี้ (Tolbert, 1974)

1) จุดมุ่งหมาย (Goal) กำหนดจุดมุ่งหมายไว้อย่างแน่นอน และจะต้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงในหมู่สมาชิกกลุ่ม

2) กระบวนการ (Process) เน้นสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1) การเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจความรู้สึก ทัศนคติและค่านิยมของตน กล่าวเผชิญปัญหา ยอมรับความจริง ซึ่งจะทำให้เกิดต่อเมื่อในกลุ่มมีบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร มีความศรัทธาและเข้าใจซึ่งกันและกัน

2.2) การสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยเน้นที่การให้ข้อมูลย้อนกลับและการยอมรับฟังข้อคิดเห็นจากสมาชิกอื่นๆ เกี่ยวกับการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ

2.3) ให้สมาชิกได้พิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางโครงการ ประกอบอาชีพหรือปัญหาด้านอาชีพของสมาชิกแต่ละคน

2.4) สนับสนุนให้สมาชิกได้พิจารณาข้อมูลทางอาชีพ การศึกษา แหล่ง ฝึกอบรม

2.5) การฝึกทักษะการตัดสินใจ

3) การรักษาความลับ (Confidentiality) สมาชิกต้องรักษาความลับเกี่ยวกับ เรื่องราวที่นำมาพูดคุยกันในกลุ่มและไม่บังคับให้สมาชิกในกลุ่มเปิดเผยข้อมูลของตน แต่สมาชิกมี สิทธิจะเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดและข้อมูลต่างๆ แก่กลุ่มได้ตามขอบเขตที่เขายินดีจะเปิดเผย

4) สมาชิก (Membership) การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยานั้น ไม่ควรบังคับสมาชิกให้เข้ากลุ่ม อาจใช้การสัมภาษณ์หรือแบบสำรวจปัญหาหรือรวบรวมจาก นักเรียนที่มาขอการปรึกษา โดยบอกให้สมาชิกทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อสมาชิก และแจ้งให้สมาชิกทราบว่ากลุ่มคาดหวังว่าเขาจะเคารพในสิทธิของคนอื่นๆ และใช้สถานการณ์กลุ่มไปในทางที่เป็นประโยชน์ เมื่อสมาชิกทราบเขาก็จะตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่ม ด้วยตนเอง สำหรับจำนวนสมาชิกกลุ่ม โดยปกติแล้วไม่มีจำนวนแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์และรูปแบบของกลุ่ม อายุของสมาชิกที่เข้ากลุ่ม จำนวนครั้งที่ปฏิบัติกลุ่ม ธรรมชาติ ของปัญหาและความรุนแรงของปัญหาของสมาชิกในกลุ่ม แต่เท่าที่มีการศึกษาและสังเกตพบว่า กลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด ควรมีสมาชิกประมาณ 6-10 คน (Peterson, 1995; Gazda, 1989; Tolbert, 1974) ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการสนับสนุนให้เกิดการ ปฏิสัมพันธ์และการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน สามารถเป็นเพศต่างกันได้ และเป็นจำนวนที่ ใ่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมได้มากที่สุด

5) ผู้นำกลุ่ม (The leader) เป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบ กลุ่มและข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ โดยผู้นำกลุ่มมีหน้าที่และบทบาทดังนี้

5.1) ใ่อให้เกิดบรรยากาศในการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และให้สมาชิกแต่ละคนได้สำรวจตนเองในด้านต่างๆ

5.2) เสนอข้อมูลทางอาชีพที่สมาชิกต้องการ

5.3) ช่วยให้ผู้สมาชิกได้เรียนรู้กลวิธีในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

6) ระยะเวลาในการเข้ากลุ่ม (Scheduling) ในการกำหนดระยะเวลาและความถี่ ของการเข้าร่วมกลุ่มนั้น ทรอทเซอร์ (Trotzer, 1977) กล่าวว่า โดยทั่วไปจะใช้เวลาในแต่ละครั้ง ประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที – 2 ชั่วโมง สำหรับความถี่ของการเข้ากลุ่มอย่างน้อยที่สุดควรพบกัน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวนครั้งที่ใช้ในการเข้ากลุ่มขึ้นอยู่กับเป้าหมายและธรรมชาติของกลุ่ม แต่ อย่างน้อยที่สุดควรประชุมกลุ่มไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง เซิร์ตเซอร์และสโตน (Shertzer and Stone, 1968

อ้างใน Tolbert, 1974) กล่าวว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับวัยรุ่นคือ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง และควรมีการประชุมกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

ความสำคัญของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

ยาโลม (Yalom, 1985 อ้างใน Peterson, 1995) ได้ระบุว่าม็อดัประกอบที่เกิดขึ้นในกระบวนการกลุ่มและมีอิทธิพลในเชิงบำบัดรักษา ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ซึ่งเขาเรียกว่า ปัจจัยเชิงรักษา ได้แก่

1. การให้ความหวังที่เล็กน้อย
2. รู้สึกว่าปัญหาเป็นเรื่องปกติ เพราะคนอื่นๆ ก็มีปัญหาล้ายคลึงกัน
3. การบอกข้อมูลซึ่งกันและกัน
4. ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ เอื้ออาทรต่อผู้อื่น
5. มีการแก้ปัญหาในทางที่ถูกต้อง
6. พัฒนาทักษะการอยู่ในสังคม
7. พฤติกรรมเปลี่ยนแปลง
8. การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
9. ได้ระบายออกทางอารมณ์

คอรีย์ และคอรีย์ (Corey and Corey, 1987 อ้างใน Peterson, 1995) กล่าวว่า มีปัจจัยเชิงรักษาที่เกิดขึ้นจำนวนมากจากการให้สมาชิกที่เข้ากลุ่มรายงานตนเอง ซึ่งปัจจัยที่พบได้แก่

1. มีความหวัง
2. การร่วมรับรู้ความรู้สึก
3. การตกลงใจเปลี่ยนแปลงตนเอง
4. การมองเห็นความหมายในชีวิต
5. มีความรู้สึกใกล้ชิด
6. เรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกัน
7. เต็มใจที่จะเผชิญกับความไม่แน่นอนและมีความไว้วางใจ
8. มีความรู้สึกห่วงใย
9. มีอิสระที่จะลองทำสิ่งต่างๆ
10. ตลก ขบขัน
11. การยอมรับ

12. การให้ข้อมูลย้อนกลับ
13. การเปิดเผยตนเอง
14. การได้ระบายความรู้สึก
15. การสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา
16. ความรู้สึกผูกพันแน่นแฟ้นในกลุ่ม

สำหรับทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม มีอยู่หลายแนวคิดด้วยกัน อาทิเช่น แนวคิดวิเคราะห์องค์ประกอบ (Trait and Factors Approach) ของแพตเตอร์สัน แนวคิดผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง (Client-centered Approach) ของโรเจอร์ส แนวคิดจิตวิเคราะห์ (Psychodynamic Approach) ของบอร์ดิน และแนวคิดทางพัฒนาการ (Developmental Approach) ของซูเปอร์ เป็นต้น (Crites, 1981)

1.2 ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการของซูเปอร์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการของซูเปอร์ เป็นทฤษฎีพื้นฐานในการดำเนินกระบวนการปรึกษา ผู้วิจัยจึงขออธิบายทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการ ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (Super's Theory of Vocational Development)

ซูเปอร์ ถือเป็นนักจิตวิทยาที่ได้รับอิทธิพลจากนักจิตวิทยาหลากหลายสาขา ได้แก่ จิตวิทยาความแตกต่าง จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสังคม และจิตวิทยาปรากฏการณ์ เป็นต้น เขาจึงได้ใช้แนวคิดที่หลากหลายในการสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ โดยแนวคิดที่เป็นความสนใจเริ่มแรกก็คือ จิตวิทยาความแตกต่าง โดยซูเปอร์ คิดว่าจิตวิทยาความแตกต่าง เป็นแนวคิดที่สำคัญที่สุดในการทำ ความเข้าใจและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างในเรื่องบุคลิกภาพ, ความถนัดและความสนใจ ซึ่งซูเปอร์เห็นว่าเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องที่เราสามารถเรียนรู้ได้เพิ่มมากขึ้นจากโลกของงาน (Super, 1972 อ้างใน Zunker, 1998)

ซูเปอร์สร้างทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ และให้ความสำคัญกับความคิดรวบยอดที่มีต่อตนเอง (Self-concept) โดยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดที่สำคัญ 2 แนวคิด แนวคิดแรก คือ ทฤษฎีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept Theory) จากผลงานของ คาร์ล โรเจอร์ส (Rogers, 1942, 1951), คาร์เตอร์ (Carter, 1940) และบอร์ดิน (Bordin, 1943) ที่เสนอว่า “พฤติกรรม คือสิ่งที่สะท้อนออกมาจากการที่บุคคลพยายามที่จะสร้างความคิดเพื่ออธิบายตนเอง

และประเมินตนเอง” โดย บอร์ดิน เสนอข้อสังเกตว่า “สิ่งที่บุคคลตอบสนองต่อเครื่องมือวัดความสนใจทางอาชีพใดๆ นั้นก็คือ ภาพสะท้อนความคิดเชิงอาชีพที่มีต่อตนเอง (occupational self-concept) ตามรูปแบบที่ตนยึดถือ ดังนั้นการที่บุคคลจะเลือกหรือปฏิเสธอาชีพจึงมีผลมาจากความเชื่อตามมุมมองของตนเอง” (อ้างใน Zunker, 1998)

แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพอีกแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดทางจิตวิทยาพัฒนาการของชาร์ลทท์ บัวเลอร์ (Buehler, 1933 อ้างใน Osipow, 1983) ซึ่งเสนอว่าพัฒนาการของบุคคลสามารถแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่

- 1) ระยะการเจริญงอกงาม
- 2) ระยะการสำรวจ
- 3) ระยะการดำรงรักษา
- 4) ระยะการเสื่อมถอย

ซูเปอร์ได้สร้างทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพโดยอาศัยกรอบความคิดข้างต้นและได้ขยายขอบเขตการอธิบายขั้นพัฒนาการ โดยอ้างอิงจากพฤติกรรมเชิงอาชีพของบุคคลในช่วงอายุต่างๆ และกล่าวว่า พัฒนาการทางอาชีพถือเป็นพัฒนาการด้านหนึ่งของชีวิตเช่นเดียวกับพัฒนาการด้านอื่นๆ ซึ่งจะดำเนินต่อเนื่องตั้งแต่เกิดไปจนตลอดชีวิตของบุคคลคนหนึ่ง ซูเปอร์ได้อธิบายกระบวนการพัฒนาการทางอาชีพไว้ ดังต่อไปนี้ (Super, 1963)

1) ช่วงเวลาของการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง การพัฒนาความสามารถและความสนใจ (Growth Stage) ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดในเรื่องอาชีพ ระยะนี้อยู่ในช่วง 14 ปี แรกของชีวิต แบ่งออกเป็น 4 ระยะย่อยดังนี้คือ

- 1.1) ระยะที่เด็กยังไม่สนใจเลือกอาชีพ (Prevocational Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต
- 1.2) ระยะที่เด็กคิดถึงเรื่องอาชีพ แต่เป็นลักษณะความเพ้อฝัน (Fantasy Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 4-10 ปี
- 1.3) ระยะที่เด็กพิจารณาความสนใจของตนในอาชีพต่างๆ (Interest Substage)
- 1.4) ระยะที่เด็กพิจารณาความสามารถในการประกอบอาชีพต่างๆ (Capacity Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 13-14 ปี

2) ช่วงเวลาของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ เริ่มมีประสบการณ์จากการทำงานและการทำกิจกรรมต่างๆ (Exploration Stage) เป็นช่วงที่บุคคลตระหนักว่าอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิตช่วงนี้ บุคคลมีอายุอยู่ในช่วง 15-24 ปี แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

- 2.1) ระยะเวลาที่บุคคลเริ่มพิจารณาเลือกอาชีพ โดยยังไม่ได้ตัดสินใจแน่นอน (Tentative Substage) ซึ่งพิจารณาจากความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถและโอกาสในการได้ทำงาน ระยะเวลาอยู่ในช่วงของบุคคลที่มีอายุระหว่าง 15-17 ปี
 - 2.2) ระยะเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ (Transition Substage) ระยะเวลาที่บุคคลจะพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น เช่น พิจารณาจากลักษณะของตนเอง ลักษณะงาน ตลอดจนโอกาสที่จะได้งานทำ เป็นช่วงที่บุคคลจะได้มีประสบการณ์ในการฝึกอาชีพหรืออยู่ระหว่างการศึกษาศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ระยะเวลานี้เป็นช่วงที่บุคคลมีอายุระหว่าง 18-21 ปี
 - 2.3) ระยะเวลาทดลองปฏิบัติงาน (Trial Substage) ซึ่งจะเป็นการได้ประเมินความถนัด ความสามารถและความเหมาะสมต่างๆ
- 3) ระยะเวลาที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่ถาวร (Establishment Stage) แต่ในช่วงต้นๆ ของระยะนี้อาจมีการทดลองงานหรือเปลี่ยนงานได้ ถ้างานนั้นไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่พอใจ โดยมากถ้าเป็นงานระดับวิชาชีพ อาจไม่มีการทดลองหรือเปลี่ยนงาน ช่วงนี้เป็นระยะที่บุคคลมีอายุระหว่าง 25-44 ปี ซึ่งแบ่งเป็นระยะย่อยได้ 2 ระยะคือ
- 3.1) ระยะเวลาที่บุคคลลงมือประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้ว แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงงานถ้างานไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่พอใจ (Trial Substage) สำหรับบางรายอาจไม่มีขั้นนี้ คือประกอบอาชีพที่ถาวรและไม่มีการเปลี่ยนงาน ระยะเวลานี้เป็นระยะที่บุคคลมีอายุประมาณ 25-30 ปี
 - 3.2) ระยะเวลาที่บุคคลลงมือประกอบอาชีพอย่างถาวร (Stabilization Substage) ระยะเวลานี้เป็นช่วงที่บุคคลมีอายุระหว่าง 31-44 ปี
- 4) ระยะเวลาที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Maintenance Stage) ในระยะนี้บุคคลจะดำเนินการประกอบอาชีพที่เลือกแล้ว และสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระยะเวลาที่บุคคลจะมีอายุประมาณ 45-64 ปี
- 5) ระยะเวลาที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลจะลดลงเนื่องจากความชรา (Decline Stage) ระยะเวลาที่นับตั้งแต่บุคคลมีอายุประมาณ 65 ปีเป็นต้นไป ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ระยะย่อยดังนี้คือ
- 5.1) ช่วงที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ (Deceleration) ช่วงนี้เป็นระยะที่บุคคลมีอายุประมาณ 65-70 ปี

5.2) ช่วงที่บุคคลเลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง (Retirement) ระยะเวลาจะเป็นช่วงที่บุคคลจะใช้ชีวิตในบ้านปลายด้วยการพักผ่อน โดยไม่ประกอบอาชีพใดๆ เลย

นอกจากนี้ ซูเปอร์อธิบายเพิ่มว่าทุกระยะของพัฒนาการ จะมีการพัฒนาความคิด และกิจกรรมเชิงอาชีพควบคู่ไปด้วย (Vocational Developmental Tasks) โดยเขาได้อธิบายเป็นขั้นตอนไว้ดังนี้ คือ (Super และคณะ ,1963 อ้างใน Zunker, 1998)

1) ตัวเลือกทางอาชีพมีความเด่นชัดมากขึ้น (Crystallization of Vocational Preference) อายุ 14-18 ปี บุคคลเริ่มมีความคิดที่ว่า งานบางชนิดเหมาะแก่เขามากกว่างานชนิดอื่น พัฒนาความคิดรวบยอดของตนเอง และเริ่มแสวงหาการศึกษาที่เหมาะสม ตระหนักในเรื่ององค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปสู่จุดมุ่งหมายทางอาชีพของเขา และเริ่มการวางแผนทางอาชีพของตนเอง

2) ตัวเลือกทางอาชีพจะมีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น (Specification) ระหว่างอายุ 18-20 ปี มีความสนใจในอาชีพที่เฉพาะเจาะจง ไม่กว้างและคลุมเครือเหมือนสมัยก่อน เช่น แต่เดิมอาจชอบเรียนสาขาวิทยาศาสตร์ แต่ในช่วงนี้สามารถบอกได้ว่าสนใจอาชีพแพทย์ เป็นต้น มีการตัดสินใจและตระหนักในความสามารถของตนเองว่า จะไปในทิศทางอาชีพที่สนใจได้หรือไม่ มั่นใจมากขึ้นในทางเลือกของตน

3) ดำเนินตามแผนที่วางไว้ (Implementation) อายุ 21-24 ปี มีความต้องการที่จะดำเนินตามแผนทางอาชีพที่ได้เลือกแล้ว รู้ความต้องการและวางแผนที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ

4) สร้างความมั่นคงถาวรของตัวเลือก (Stabilization) อายุ 23-25 ปี ปักหลักมั่นคงในอาชีพที่ได้เลือกแล้ว ใช้ความรู้ความสามารถเต็มที่ในงานที่ทำสร้างความมั่นคงและปักแผ่นในการทำงาน

5) สร้างความแข็งแกร่งและก้าวหน้า (Consolidation) อายุตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไปมีความต้องการความแข็งแกร่งและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีการวางแผนเพื่อความก้าวหน้า และไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

ตามความเชื่อของซูเปอร์นั้น บุคคลเมื่อเข้าสู่พัฒนาการขั้นต่างๆ ของชีวิต จะต้องมีกิจกรรมเชิงอาชีพที่ต้องทำ เช่นเดียวกับกิจกรรมของชีวิตด้านอื่นๆ ด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าเป็นเด็กในวัยรุ่นก็มักจะมึ่งานเกี่ยวกับการแสวงหาและสำรวจอาชีพต่างๆ ที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด และเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นกิจกรรมเชิงอาชีพของบุคคลก็เปลี่ยนไป จากการแสวงหากลายเป็นการสร้าง ความมั่นคง และความก้าวหน้าให้กับชีวิตการทำงานของตนเองในที่สุด

ต่อมาในปี ค.ศ.1990 ซูเปอร์ได้ปรับปรุงเนื้อหา กิจกรรมเชิงอาชีพตามพัฒนาการ (Vocational Developmental Tasks) ใหม่ โดยใช้คำว่า วงจรชีวิต (cycling) และวงจรย้อนกลับ

(recycling) โดยอธิบายว่าพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลไม่ได้ดำเนินไปตามลำดับอย่างเป็นระเบียบตายตัว หากแต่บุคคลอาจจะต้องย้อนกลับมาเริ่มต้นดำเนินกิจกรรมของขั้นพัฒนาการ (Vocational Developmental Tasks) ของขั้นที่ 1 ใหม่ ในทุกๆ ช่วงอายุ ยกตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีอายุ 60 ปี แต่ต้องกลับมาเริ่มต้นดำเนินกิจกรรมตามขั้นพัฒนาการ (Vocational Developmental Tasks) ในขั้นที่ 1 คือ ขั้นเจริญงอกงาม โดยการยอมรับข้อจำกัดของตนเอง ดังแสดงรายละเอียดในตารางวงจรกิจกรรมตามพัฒนาการตลอดช่วงอายุของบุคคล (Super, 1990 อ้างใน Zunker, 1998)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ตารางวงจรกิจกรรมตามพัฒนาการตลอดช่วงอายุของบุคคล (Super, 1990 อ้างใน Zunker, 1998)

ขั้น ขั้นพัฒนาการ	กิจกรรมตามพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุ			
	วัยรุ่น (14-24 ปี)	วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (25-44 ปี)	วัยผู้ใหญ่ ตอนกลาง (45- 64 ปี)	วัยผู้ใหญ่ตอน ปลาย (65 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 5 ประสิทธิภาพ ในการทำงาน ลดลง	ให้เวลากับงาน อดิเรกน้อยลง	ลด การ ทำ กิจกรรมทางกีฬา	ให้ความสนใจใน กิจกรรมที่จำเป็น	ลด ชั่วโมง การ ทำงานให้น้อยลง
ขั้นที่ 4 การดำรงรักษา	พิจารณาตัวเลือก ทางอาชีพใน ปัจจุบันตามความ เป็นจริง	สร้างความมั่นคง ทางอาชีพ	ตั้งหลักอย่างมั่นคง ในการเผชิญกับ ภาวะการแข่งขัน กับคนรุ่นใหม่	ด้ ำ ร ะ ร ัก ษ ำ กิจกรรมที่ทำแล้ว มีความสุข
ขั้นที่ 3 การ วางรากฐาน	เริ่มดำเนินการตาม ตัวเลือกที่เลือกแล้ว	กำหนดจุดยืน ของตนเองอย่าง ถาวร	พัฒนาทักษะ ใหม่ๆ	ทำกิจกรรมที่ ตนเองอยากทำ อย่างสม่ำเสมอ
ขั้นที่ 2 การสำรวจ	เรียนรู้โอกาสต่างๆ มากขึ้น	มองหาโอกาสที่ จะได้ทำงานที่ตน ปรารถนา	สำรวจปัญหา ใหม่ ๆ เพื่อ จัดการแก้ไขและ พัฒนางานต่อไป	มองหาช่วงเวลา ที่เหมาะสม สำหรับ ยุติ บทบาทการ ทำงาน
ขั้นที่ 1 เจริญงอกงาม	พัฒนาอัตมโนทัศน์ ตามความเป็นจริง	เรียนรู้ที่จะสร้าง ความสัมพันธ์กับ ผู้อื่น	ยอมรับข้อจำกัด ของตนเอง	พัฒนาบทบาท อื่นๆ นอกเหนือจาก บทบาทการ ทำงาน

แหล่งที่มา: "A Life-Span, Life-Space Approach to Career Development," by D. E. Super. In *Career Choice and Development : Applying Contemporary Theories to Practice*, 2nd ed. D. Brown, L. Brooks, and Associates, p.206, 1990. by Jossey-Bass, Inc., Publishers. Reprinted by permission.

วุฒิภาวะทางอาชีพ

ในปี ค.ศ.1957 และ 1960 ซูเปอร์ได้สร้างแนวคิดเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยทำการศึกษาวิจัยแบบระยะยาวกับกลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 (ninth grade) ที่โรงเรียนในเมืองมิดเดิลทาวน์ (Middletown) เป็นเวลา 20 ปี เพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของเขา โดยอธิบายว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ คือการที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามพัฒนาการในแต่ละขั้นได้สำเร็จ ดังนั้นบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพจะมีพฤติกรรมสอดคล้องตามพฤติกรรมที่คาดหวังตามขั้นพัฒนาการของตน และยังพบว่า ผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพในช่วงต้นของชีวิต ก็จะมีวุฒิภาวะทางอาชีพในช่วงต่อๆ มาด้วย (Super, 1957, 1960 อ้างใน Zunker, 1998; Osipow, 1983)

ซูเปอร์ ได้รวบรวมองค์ประกอบของทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ แล้วเสนอเป็นหลักการพื้นฐานของทฤษฎี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1953 และได้พัฒนาต่อมาเรื่อยๆ จนถึงปี ค.ศ.1990 เสนอรวมทั้งสิ้น 14 ประการ โดยมีข้อความ 10 ประการเริ่มต้น คือ ข้อที่ 1 – 6 และ 9 – 12 ส่วนข้อความที่เพิ่มขึ้นมาอีก 4 ประการคือ ข้อที่ 7, 8, 13, 14 มีรายละเอียดดังนี้ (Super, 1990 อ้างถึงใน Isaacson & Brown, 2000)

1. บุคคลมีความแตกต่างกันในความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ
2. คุณสมบัติที่ต่างกันของบุคคล ทำให้บุคคลมีคุณสมบัติเหมาะสมกับลักษณะอาชีพที่ต่างกัน
3. อาชีพแต่ละอาชีพต้องการคุณสมบัติของความสามารถและบุคลิกภาพที่มีขอบเขตกว้างเพียงพอที่จะทำให้ บุคคลคนหนึ่งจะสามารถประกอบอาชีพได้หลายอาชีพ และบุคคลที่มีคุณลักษณะต่างกันก็สามารถประกอบอาชีพเดียวกันได้
4. ความสนใจและความสามารถที่จะประกอบอาชีพ และอัฒมโนทัศน์ของบุคคลเหล่านั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ ทำให้การเลือกอาชีพและการปรับตัวเป็นกระบวนการที่ดำเนินต่อเนื่องกันไป
5. กระบวนการดังกล่าวอาจสรุปได้ด้วยขั้นตอนของชีวิตดังต่อไปนี้
 - 5.4 ระยะเวลาเจริญงอกงาม (Growth stage) เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึง 14 ปี เป็นระยะที่เด็กกำลังเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เริ่มมีพัฒนาการอัฒมโนทัศน์โดยผ่านการเลียนแบบจากครอบครัวและกิจกรรมในโรงเรียน
 - 5.5 ระยะเวลาสำรวจ (Exploration stage) เริ่มตั้งแต่อายุ 15 ปี ถึง 24 ปี เป็นระยะการสำรวจเกี่ยวกับงานต่างๆ ไป เริ่มแสวงหาข้อมูล และประสบการณ์จากการทำงาน และนำมาประเมินตนเอง โดยจะเริ่มจากการก่อร่างสร้างตัว เพื่อฝัน ลองเลือก และพิจารณาตามจริง

5.6 ระยะเวลาวางรากฐาน (Establishment) เริ่มตั้งแต่อายุ 25 ปี ถึง 44 ปี เป็นระยะแสวงหาอาชีพที่มั่นคงและหาโอกาสก้าวหน้า โดยแบ่งออกเป็นขั้นทดลองและคงที่

5.7 ระยะการดำรงรักษา (Maintenance stage) เริ่มตั้งแต่อายุ 45 ถึง 64 ปี บุคคลจะยึดมั่นในอาชีพเดิม ความคิดเกี่ยวกับตัวเองและงานอาชีพจะมีการปรับตัวผสมผสานต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ

5.8 ระยะเวลาประสิทธิภาพในการทำงานลดลง (Decline stage) เริ่มตั้งแต่ 65 ปี จนกระทั่งตาย เป็นช่วงที่สุขภาพร่างกายและพลังใจเริ่มเสื่อมลง เข้าสู่ช่วงเกษียณอายุในการทำงาน อาจหางานอดิเรกมาทดแทนงานประจำ

6. ธรรมชาติของแบบแผนทางอาชีพของบุคคล (Career Pattern) ถูกกำหนดโดยระดับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา สมรรถภาพทางสมอง คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ และโอกาสต่าง ๆ ที่ได้รับ

7. ความสำเร็จในการที่บุคคลสามารถตอบสนองความต้องการทั้งของสังคมและของตนเองได้ในแต่ละช่วงพัฒนาการของชีวิตนั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคคล (นั่นคือ การมีวุฒิภาวะทางอาชีพนั่นเอง)

8. วุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นแนวคิดเชิงสมมุติฐาน เป็นคำที่กำหนดความหมายไว้สั้น กระชับและยังใช้กันอย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับ โดยมีความหมายว่า (Super, 1960 อ้างใน Zunker, 1998; Osipow, 1983) การที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามพัฒนาการ (Vocational Developmental Tasks) ได้สำเร็จในแต่ละขั้นพัฒนาการ

9. พัฒนาการตลอดช่วงชีวิตของบุคคล สามารถได้รับการช่วยเหลือด้วยการส่งเสริมวุฒิภาวะทางด้านความสามารถและความสนใจ รวมถึงช่วยให้บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งที่ตนสนใจและพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเขาด้วย

10. กระบวนการของพัฒนาการทางอาชีพ แม้ที่จริงก็คือการพัฒนาและการส่งเสริมอัตมโนทัศน์ ซึ่งถือเป็นผลผลิตของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางพันธุกรรม ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม โอกาสในการเรียนรู้และได้แสดงบทบาทต่างๆ การประเมินผลจากการแสดงบทบาทนั้นๆ และการยอมรับจากบุคคลรอบข้างที่มีอิทธิพลต่อตนเอง

11. กระบวนการผสมผสานระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม นั่นคือระหว่าง อัตมโนทัศน์กับความเป็นจริง เป็นกระบวนการหนึ่งของการแสดงบทบาทและการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งอาจจะมาจากจินตนาการ จากกรได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา หรือจากการเข้าร่วม กิจกรรมในสังคม เช่น กิจกรรมในห้องเรียน การเข้าชมรม การทำงานนอกเวลา รวมถึงการทำงานในอาชีพทั่วไป

12. ความพึงพอใจในงานและความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต ขึ้นอยู่กับการแสดงออกซึ่งความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกลักษณะ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับชนิดของงาน และบทบาทต่าง ๆ จากประสบการณ์ในระยะเจริญงอกงาม และในระยะสำรวจที่ช่วยให้บุคคลได้พิจารณาความเหมาะสม และเกิดความพึงพอใจ

13. บุคคลจะมีความพึงพอใจในงานที่ทำก็ต่อเมื่องานนั้นช่วยส่งเสริมอัตมโนทัศน์ของเขา

14. การทำงานในอาชีพต่างๆ ช่วยให้บุคคลส่วนใหญ่ได้พัฒนาบุคลิกภาพของตน แต่ก็มี บุคคลบางกลุ่มที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพ หรือให้ความสำคัญแต่เพียงเล็กน้อย แล้วไปให้ความสำคัญกับบทบาทอื่นๆ อาทิเช่น บทบาทสันตนาการ และบทบาทการเป็นแม่บ้าน เป็นหลัก (วัฒนธรรมทางสังคม เช่น การแสดงออกถึงบทบาททางเพศและการเลียนแบบ, ทัศนคติทางด้านเชื้อชาติและศาสนา, โอกาส และความแตกต่างของบุคคล ถือเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทต่างๆ เช่น คนทำงาน นักเรียน บทบาทสันตนาการ แม่บ้าน และพลเมืองของประเทศ)

พัฒนาการทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีอายุอยู่ระหว่าง 16-17 ปี (ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้) จัดอยู่ในช่วงพัฒนาการทางอาชีพขั้นที่ 2 คือ ขั้นสำรวจ (Exploration Stage)

พัฒนาการทางอาชีพในขั้นสำรวจ เป็นช่วงเวลาที่บุคคลสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ เริ่มมีประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่างๆ และเริ่มตระหนักว่าอาชีพเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มพิจารณาเลือกอาชีพ จะพิจารณาความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ และโอกาสในการได้ทำงาน โดยยังไม่ได้ตัดสินใจแน่นอน ทั้งนี้ตัวเลือกทางอาชีพจะมีความเด่นชัดมากขึ้น บุคคลเริ่มมีความคิดว่างานบางชนิดเหมาะกับเขามากกว่างานชนิดอื่น มีการพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองที่ชัดเจนขึ้น และเริ่มมองหาแนวทางการศึกษาที่เหมาะสม ตระหนักในเรื่ององค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปสู่จุดหมายทางอาชีพ และเริ่มการวางแผนทางอาชีพของตนเอง

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการ

(Developmental Career Counseling)

จากทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพหลายๆ ทฤษฎี แนวคิดที่อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของพัฒนาการมนุษย์และการเลือกอาชีพ คือแนวคิดทางการ

ปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการ (Developmental Career Counseling) ผู้ที่มีอิทธิพลสำคัญต่อแนวคิดนี้ได้แก่ ซูเปอร์ (Donald E. Super) มีจุดประสงค์เฉพาะเจาะจงและสามารถแยกเป็นขั้นตอน วิธีการต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวคิดพัฒนาการทางอาชีพ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

- 1) การสื่อสารและสัมพันธภาพ
- 2) การให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางอาชีพและพิจารณาพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ควบคู่กันไป (Crites, 1981)

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของช่วงเวลาในแต่ละขั้นของพัฒนาการของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมด้านต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน การโยกย้ายงาน การเปลี่ยนแปลงส่วนบุคคล และสังคม ซึ่งใช้เวลายาวนาน แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจทางอาชีพว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิต การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาจึงสัมพันธ์กับขั้นพัฒนาการของบุคคลนั้นๆ

นอกจากนี้ซูเปอร์ (1957) ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการ ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการพัฒนาการทางอาชีพทั้งหมด ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ดังนั้นสิ่งที่นักจิตวิทยาการปรึกษาควรคำนึงถึงก็คือในการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพควรเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็ก และต่อเนื่องไปจนกระทั่งถึงวัยหลังเกษียณอายุการทำงาน เนื่องจากหากที่บุคคลมีพฤติกรรมสอดคล้องตามพัฒนาการในช่วงต้นจะส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในพัฒนาการขั้นต่อไป มา ซูเปอร์กล่าวว่าพัฒนาการทางอาชีพ เป็นพัฒนาการที่ดำเนินติดต่อกันไปเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนานตลอดช่วงชีวิต สัมพันธภาพระหว่างนักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้รับบริการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเนื่องไม่มีสิ้นสุดเหมือนแพทย์ และทนายความที่ต้องติดตามดูแลคนไข้และถูกความตลอดระยะเวลาที่ยาวนาน

นักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้มาขอปรึกษา จะสามารถร่วมมือกันในการปรับปรุงตนเอง และเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการดำเนินชีวิตของผู้รับบริการให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อได้รับการพัฒนาตามรูปแบบของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการทางอาชีพบนพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่

- 1) การประเมิน (Appraisal)
 - 2) การดำเนินการ (Process) และ
 - 3) ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcomes)
- ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
1. การประเมิน (Appraisal) เป็นการอธิบายสภาวะปัญหาของผู้รับบริการ 3 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การประเมินปัญหา (Problem Appraisal) เป็นการประเมินปัญหาต่าง ๆ ของผู้รับบริการซึ่งแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
- 1.2 การประเมินบุคคล (Person Appraisal) เป็นการประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาหรือจากข้อมูลด้านอื่นทางสังคม รวมทั้งข้อมูลจากการศึกษารายการนี้
- 1.3 การประเมินเหตุการณ์ล่วงหน้า (Prognostic Appraisal) นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินบุคคลตามที่ได้กล่าวมาแล้วมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดความสำคัญหรือความพึงพอใจในการประกอบอาชีพในอนาคต

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินเป็นสิ่งสำคัญ ซูเปอร์ เชื่อว่าวิธีการที่จะทำความเข้าใจการกระทำในอดีตของบุคคลได้ ก็คือการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และวิเคราะห์พัฒนาการทางคุณลักษณะต่าง ๆ ของเขามาสนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้เกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น พัฒนาการทางบุคลิกภาพของคน การประเมินที่ดีที่สุด คือ นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องเอื้ออำนวยให้ผู้รับบริการได้มีส่วนร่วมด้วยนั่นเอง

2. การดำเนินการ (Process)

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแนวพัฒนาการจะดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาการทางอาชีพ ดังนั้นนักจิตวิทยาการปรึกษาจะต้องกำหนดขั้นพัฒนาการทางอาชีพของผู้รับบริการ และประเมินระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของเขาโดยเปรียบเทียบกับอายุหรือเพื่อนในวัยเดียวกัน ซึ่งหากผู้รับบริการยังไม่มีวุฒิภาวะทางอาชีพ นักจิตวิทยาการปรึกษาก็จะดำเนินการเพื่อช่วยเหลือและเอื้ออำนวยให้ผู้รับบริการเข้าใจลักษณะส่วนตัว ลักษณะสิ่งแวดล้อมทางสังคม และปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางอาชีพและการตัดสินใจในการศึกษาต่อ รวมถึงแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับพัฒนาการทางอาชีพของตนเอง ในทางตรงกันข้าม หากผู้รับบริการมีวุฒิภาวะทางอาชีพแล้ว นั่นคือมีการพัฒนาการตระหนักรู้เกี่ยวกับความจำเป็นในการเลือกอาชีพมากขึ้น การปรึกษาก็จะดำเนินการเกี่ยวกับการเอื้ออำนวยให้เขาได้รวบรวม ทบทวน และซึมซับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสถานการณ์รอบตัว ซึ่งสามารถจะช่วยให้เขานำไปสู่ข้อสรุปในการตัดสินใจได้ทันที

ดังนั้นจึงสามารถสรุปกระบวนการโดยรวมของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการได้ดังนี้

1. กำหนดขั้นพัฒนาการทางอาชีพและประเมินระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของผู้รับบริการ
2. ดำเนินการปรึกษาให้สอดคล้องกับขั้นพัฒนาการทางอาชีพของผู้รับบริการ และส่งเสริมให้ผู้รับบริการมีวุฒิภาวะทางอาชีพเป็นไปตามปกติ

การดำเนินการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแนวพัฒนาการนี้พัฒนามาจากการให้ข้อมูลข้อสนเทศและความพร้อมเพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพที่นักจิตวิทยาการปรึกษาทางอาชีพจะนำมาใช้เป็นการเริ่มต้นในกระบวนการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับบริการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยจะเน้นการให้ข้อมูลเบื้องต้น การสำรวจตนเอง สำรวจความรู้ในโลกของงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเอง และโลกของงานอาชีพ สามารถหาหนทางเลือกสำหรับตนเองได้ดีขึ้น

สำหรับบุคคลที่มีวุฒิภาวะเหมาะสมแล้ว นักจิตวิทยาการปรึกษาเพียงแค่ช่วยให้เขาใช้แบบทดสอบรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเขาเอง และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้เขา เขาก็จะสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีหลักการและเหมาะสม

3. ผลที่คาดหวัง (Outcomes) จุดมุ่งหมายของแนวคิดพัฒนาการทางอาชีพนี้ คือการเอื้อต่อการเกิดพัฒนาการทางอาชีพของผู้รับบริการ ช่วยให้บุคคลมีวุฒิภาวะที่เหมาะสมซึ่งอาจประเมินได้จากการใช้แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity Inventory) ของไครท์ส (Crites, 1978)

ซูเปอร์สรุปเป้าหมายของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการไว้ว่าเป็นการช่วยผ่อนคลายความเครียดในใจ ทำให้ผู้รับบริการกระจ่างชัดในตนเอง เกิดการตระหนักรู้ในอาชีพ ช่วยสนับสนุนให้บุคคลแก้ปัญหาได้สำเร็จ ให้กำลังใจหรือก่อให้เกิดการปรับตัวที่เหมาะสม เป็นการเตรียมตัวเพื่ออาชีพ ทำให้ผู้มาขอปรึกษาสามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในการเผชิญปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น และเสนอว่าวิธีที่ดีที่สุดในการให้คุณค่าต่อบุคคล ก็คือทำให้ความสำคัญกับส่วนที่ดี มากกว่าจะเน้นถึงข้อด้อยของเขา

เทคนิคที่ใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการ

แนวคิดพัฒนาการทางอาชีพได้มาจากแนวคิดหลายแนวคิด ซึ่งซูเปอร์ (Super) นำมาสังเคราะห์สรุปได้ว่า หลักการพื้นฐานที่เชื่อว่าการบวนการทางจิตวิทยาของมนุษย์ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ อารมณ์ และเหตุผล ดังนั้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพที่จะมีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้ง 2 อย่างนี้ ซูเปอร์ได้มีการสร้างรูปแบบของคำถามที่จะช่วยเป็นสื่อกลางและเอื้อต่อการเปิดเผยตนเอง อาทิเช่น

“ฉันคิดว่าเป็นคนประเภทใด”

“ฉันมีค่านิยมและความต้องการเช่นไร”

“ฉันมีความสนใจและความถนัดด้านใด”

“ฉันรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะที่ฉันเป็น”

“ฉันทำอย่างไรในการประนีประนอมระหว่างตัวตนในอุดมคติกับตัวตนที่เป็นจริงของฉัน”

“ฉันมีวิธีการแสดงออกซึ่งความต้องการ ค่านิยม ความสนใจ และความสามารถ ของฉันอย่างไร”

ดังนั้นเทคนิคที่นำมาใช้ให้สอดคล้องตามแนวคิดนี้ได้แก่

1) เทคนิคการสัมภาษณ์

คิลบี้ (Kilby, 1949) ได้วางกรอบโครงร่างมีลำดับเป็นวงจรในการสัมภาษณ์ทั้งแบบชี้แนะและไม่ชี้แนะ โดยสาระสำคัญของแนวคิดจะเป็นวงจรในลักษณะดังนี้ คือ เป็นการตอบสนองอย่างชี้แนะต่อถ้อยคำที่มีลักษณะเชิงเนื้อหาข้อมูลของผู้รับบริการ และตอบสนองอย่างไม่ชี้แนะต่อการแสดงความรู้สึกของผู้รับบริการ ดังนั้นนักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถจะสื่อสารได้ในลักษณะดังกล่าว

ซูเปอร์ไม่ได้เชื่อมโยงเทคนิคการสัมภาษณ์เหล่านี้เข้ากับกระบวนการการปรึกษาโดยตรง แต่เชื่อมโยงการตอบสนองของนักจิตวิทยาการปรึกษาเข้ากับขั้นหลักของพัฒนาการทางอาชีพ โดยได้สังเคราะห์ในลักษณะดังต่อไปนี้

ในระหว่างช่วงเปิดกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการ ผู้ให้การปรึกษาจะให้ความสนใจอยู่ที่การสำรวจขอบเขตของตัวเลือกทางอาชีพของผู้รับการปรึกษา และช่วยทำให้เกิดความชัดเจนและเพิ่มการตระหนักรู้เกี่ยวกับขอบเขตต่างๆ ของทางเลือกทางอาชีพซึ่งผู้รับบริการได้พิจารณามาก่อนหน้านี้แล้ว และช่วยเหลือผู้รับบริการให้กำหนดขอบเขตตัวเลือกทางอาชีพให้แคบลงอย่างเหมาะสมต่อตัวเขา ซึ่งมักจะอยู่ในช่วงกลางๆ ของกระบวนการปรึกษาทางอาชีพโดยเกิดขึ้นคู่ขนานไปกับขั้นของการสังเคราะห์ตามพัฒนาการทางอาชีพ นักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถตอบสนองอย่างต่อเนื่องโดยการเน้นความสำคัญของคุณลักษณะของงานที่ผู้รับบริการชอบหรือไม่ชอบในอาชีพต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น “ในแง่หนึ่ง งานขายหมายถึงรายได้ที่ดี แต่อีกแง่หนึ่งคุณก็จะต้องเดินทางบ่อยๆ คุณคิดอย่างไรกับเรื่องนี้”

ในขั้นสุดท้ายของกระบวนการการปรึกษาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการนี้ เมื่อผู้รับบริการระบุเป้าหมายทางอาชีพและวางแผนเกี่ยวกับวิธีที่จะทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย นักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถใช้การสื่อสารเชิงอธิบายได้มากขึ้น เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้รับบริการตระหนักถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในตัวเลือกทางอาชีพที่เขาเลือก ดังนั้นการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์จึงต้องสอดคล้องกับขอบเขตตามพัฒนาการทางอาชีพของผู้รับบริการ

2) การแปลผลจากแบบทดสอบ

ปรัชญาและหลักการในการใช้แบบทดสอบของแนวคิดนี้ คือการยึดถือข้อเท็จจริงในการใช้แบบทดสอบ โดยปกติจะใช้หลังจากการปฏิสัมพันธ์กับเบื้องต้นและครั้งสุดท้ายของการปรึกษา การทำแบบทดสอบจัดเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ

เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่จำเป็น นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องพิจารณาความเกี่ยวข้องในเลือกสรร การดำเนินการ การตีความแบบทดสอบอย่างใกล้ชิดและผลที่ได้รับ เพื่อให้ผลที่ได้จากการทดสอบเที่ยงตรง เป็นที่ยอมรับและผู้รับบริการสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการเพิ่มเติมกระบวนการนี้ด้วยการนำเสนอทางวาจาเกี่ยวกับผลของแบบทดสอบ เพื่อเป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้รับบริการเกิดการผสมผสานข้อมูลที่ได้ไปสู่กระบวนการคิดเกี่ยวกับตัวเลือกทางอาชีพ ดังนั้นผู้ให้การศึกษาจึงต้องยึดมั่นต่อการใช้แบบทดสอบอย่างแม่นยำในกระบวนการปรึกษาทางอาชีพ โดยกำหนดโครงสร้างของวิธีการที่จะดำเนินการทั้งทางภาษาพูดและการปฏิบัติการทดสอบ การใช้แบบทดสอบในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแนวพัฒนาการจึงจะมีคุณค่าสูงสุดต่อการตัดสินใจ

3) การให้ข้อมูลทางอาชีพ

การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างโลกของงาน แนวโน้มทางอาชีพ การวางแผนในอนาคต ลักษณะงาน และโอกาสในการสมัครงานสามารถนำเสนอโดยเอกสารหรือคู่มือแนะนำอาชีพ แต่ข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแนวคิดนี้ ก็คือคำอธิบายเกี่ยวกับแบบแผนทางอาชีพในการดำเนินการทางอาชีพที่แตกต่างกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์เชิงอาชีพ (Vocational Identity)

แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์เชิงอาชีพ มีรากฐานมาจากแนวคิดเรื่องเอกลักษณ์แห่งตน (Ego Identity) ของอีริก อีริกสัน (Erikson, 1968) เขากล่าวว่า เอกลักษณ์แห่งตน เป็นลักษณะโดยรวมทั้งหมดจากการประสบความสำเร็จในพัฒนาการขั้นแรกๆ จนถึงขั้นการพัฒนาความรู้สึกมีเอกลักษณ์แห่งตนซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นความรู้สึกถึงการมีเอกลักษณ์ที่เกิดขึ้นภายในวัยรุ่นจะรู้สึกถึงพัฒนาการที่ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องของตนเองตั้งแต่สิ่งที่เขาเป็นในช่วงวัยเด็กจนถึงสิ่งที่เขาตั้งใจจะเป็นในอนาคต และระหว่างสิ่งที่เขานึกคิดว่าตนเองเป็นกับสิ่งที่เขารับรู้ว่าผู้อื่นมองว่าเขาเป็น และคาดหวังเกี่ยวกับตัวเขา ซึ่งงานตามพัฒนาการในวัยนี้ คือการประสบความสำเร็จในการพัฒนาเอกลักษณ์ทางบวก อันวางรากฐานอยู่บนงานหลัก 2 ประการคือ

1) การสำรวจ

2) การตกลงใจเลือก

ทั้งนี้ อีริกสัน ได้อธิบายว่าการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนประกอบด้วยการพัฒนาเอกลักษณ์ใน 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านอาชีพ

2) ด้านอุดมคติ และ

3) ด้านครอบครัว

ต่อมา มาร์เซีย (Marcia, 1966, 1980) อ้างใน วอนดราเช็ก (Vondracek, 1992) ได้พัฒนาแนวคิดจากทฤษฎีของอีริคสัน เพื่อสามารถนำมาศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์และสามารถวัดได้ โดยเขาได้กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์แห่งตน ว่ามีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านอาชีพ
- 2) ด้านความเชื่อทางศาสนา
- 3) ด้านการเมือง
- 4) ด้านบทบาททางเพศ

ดังนั้นเอกลักษณ์เชิงอาชีพ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนโดยรวมซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญของพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ (Blustein, Devenis & Kidney, 1989)

ในเวลาต่อมานักวิจัยทางด้านอาชีพได้เห็นความสำคัญและพยายามศึกษาเอกลักษณ์เชิงอาชีพ (Archer & Waterman, 1983; Bordin, 1984; Bordin, Nachman & Segal, 1963; Waterman, 1988) อ้างใน Vondracek, 1992) ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการทางอาชีพ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ได้สร้างค่านิยมของเอกลักษณ์เชิงอาชีพแยกออกมาโดยเฉพาะ ก็คือ ฮอลแลนด์ (Holland, 1985) อ้างใน Holland, 1995)

ฮอลแลนด์และคณะ (Holland et al., 1980) ให้ค่านิยม เอกลักษณ์เชิงอาชีพ หมายถึง การรับรู้เป้าหมายทางอาชีพ ความสนใจ บุคลิกภาพ และความถนัดของตนเองได้อย่างชัดเจน มั่นคง สม่ำเสมอ จนทำให้สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ และมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ เชิงอาชีพ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำค่านิยมนี้ มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

นอกจากนั้น ชูเปอร์ (1963) ได้กล่าวว่าการที่วัยรุ่นจะสามารถพัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านต่างๆ ของตนเองได้อย่างชัดเจน เกิดจากกระบวนการสำรวจเป็นองค์ประกอบสำคัญ ทั้งนี้กระบวนการสำรวจได้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กแล้วจากการสังเกตและปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในครอบครัว แต่จะเริ่มก่อตัวเป็นภาพที่ชัดเจนในช่วงวัยรุ่น ดังนั้นชูเปอร์จึงย้ำว่า วัยรุ่นเป็นช่วงของการสำรวจทั้งในเรื่องของวัฒนธรรม กิจกรรม และการแสดงบทบาทของวัยรุ่นผู้ใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีโอกาสแสดงบทบาทที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจ และความถนัดของพวกเขา

ดังนั้นการส่งเสริมให้วัยรุ่นได้มีโอกาสที่จะสำรวจตนเองโดยการเอื้ออำนวยให้เขาได้ทดลองแสดงออกในสถานการณ์และกิจกรรมต่างๆ จะทำให้เขาได้พัฒนาแนวความคิดที่มีต่อตนเองด้านอาชีพ และเกิดการสำรวจทางอาชีพ ซึ่งเป็นกิจกรรมตามพัฒนาการทางอาชีพในวัยรุ่น

(Super, 1985 อ้างใน Atwater, 1992) สอดคล้องกับการศึกษาของ แซลลี (Sally, 1985 cited by Atwater, 1992) พบว่าเอกลักษณ์เชิงอาชีพมีความสัมพันธ์กับการสำรวจทางอาชีพในเด็กวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งเพศหญิงและเพศชาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ

ไฮก์ (Haig, 1981) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 12 (เทียบเท่ากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในประเทศไทย) จำนวน 159 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 85 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 74 คน โดยกลุ่มทดลองใช้เวลา 6 สัปดาห์ในการเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพด้านทัศนคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

คูเปอร์ และแวนมาเทอร์ (Cooper and Van Matre, 1986) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม และรายบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาย 15 คน หญิง 9 คน ที่ยังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้ การจัดกลุ่มจะจัดตามระดับความไม่แน่ใจในการเลือกอาชีพ ซึ่งวัดโดยแบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Scale: CDS) และแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ (Strong Campbell Interest Inventory: SCII) การปรึกษาแบ่งออกเป็นช่วงๆ ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล การออกแบบการทดลองเป็นแบบวัดก่อนและหลังการทดลอง ผลปรากฏว่า ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล ทำให้ระดับการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ทาวเรา (Tavaira, 1987) ได้ศึกษาโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในประเทศโปรตุเกส มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนโดยใช้เวลาพบกันสัปดาห์ละครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง จำนวน 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กิดอ (Guido, 1988) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองและความวิตกกังวล กลุ่มตัวอย่างเป็น

นักศึกษาจำนวน 40 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบรายบุคคล การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม และกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Scale: CDS) แบบสำรวจพัฒนาการด้านอาชีพ (Career Development Inventory: CDI) แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและแบบวัดความวิตกกังวล ผลการทดลองพบว่า กลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มและรายบุคคล มีระดับคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น และมีคะแนนความวิตกกังวลลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไคเซลิกาและเมอร์ฟี (Kiselica and Murphy, 1994) ได้ศึกษาการดำเนินโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการกับพ่อแม่วัยรุ่นที่กำลังตั้งครภภในวัยเรียน โดยให้พ่อแม่วัยรุ่นเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาระยะยาว โดยแบ่งการปรึกษาออกเป็น 2 ระยะ คือระยะก่อนคลอดและระยะหลังคลอด ทั้งนี้การดำเนินการปรึกษาเป็นไปเพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถจัดการกับภาวะวิกฤตที่ต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ก่อนวัยอันควร และสามารถวางแผนการศึกษาและอาชีพได้ และดำเนินการปรึกษาเพื่อช่วยให้พวกเขาปฏิบัติงานตามขั้นพัฒนาการในขั้นสำรวจได้สำเร็จ ซึ่งพบว่าหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการ พ่อแม่วัยรุ่นประสบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา การหางานทำและปัญหาทางการเงินเพียงเล็กน้อย และมีความสุขกับสภาพเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของตนเอง

สมศักดิ์ สีดาฤทธิ (2532) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มกับโปรแกรมการศึกษาทางอาชีพด้วยตนเองต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมแพศึกษา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มและกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษาทางอาชีพด้วยตนเอง ใช้เวลาสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวม 10 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือใดๆ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มจะมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการศึกษาทางอาชีพด้วยตนเอง และสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษาทางอาชีพด้วยตนเองมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คณิงนิจ เนติประวัติ (2534) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอ่างทองปัทมโรจน์วิทยาคม จังหวัดอ่างทอง โดยกลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวม 15 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนวุฒิภาวะเพิ่มขึ้นและมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว (2536) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 15 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ มีความพร้อมทางอาชีพสูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิติ วิทย์การ (2536) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์ไทรงาม จังหวัดพิจิตร โดยกลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจการตระหนักรู้ในอาชีพ โดยทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการตระหนักรู้ในอาชีพเพิ่มขึ้นและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์เชิงอาชีพ

บลูสตีนิ เดวินิส และคิdni (Blustein, Devenis and Kidney, 1989) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางอาชีพและกระบวนการสร้างเอกลักษณ์แห่งตน โดยทดสอบสมมติฐานที่ว่าพัฒนาการทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการในการสร้างเอกลักษณ์แห่งตน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยจำนวน 99 คน (มีอายุเฉลี่ย 19.72 ปี) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบวัดสถานะทางเอกลักษณ์ 2) แบบวัดกิจกรรมในการสำรวจ และ 3) แบบวัดการตกลงใจในเรื่องอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า

1) การตกลงใจทางอาชีพ มีความสัมพันธ์ในลักษณะแปรผกผันกับบุคคลที่อยู่ในสถานะของเอกลักษณ์ยังไม่แน่นอน (Identity Moratorium)

2) การสำรวจทางอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคลที่อยู่ในสถานะของเอกลักษณ์ยังไม่แน่นอนและบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการมีเอกลักษณ์ (Identity Achievement) และมีความสัมพันธ์แปรผกผันกับผู้ที่อยู่ในสถานะสับสนในเอกลักษณ์แห่งตน (Identity Diffusion)

เมเจอร์และไกสเบอร์ (Mauer and Gysbers, 1990) ศึกษาการจำแนกความคิดเกี่ยวกับอาชีพของนักศึกษาที่เพิ่งเข้ามหาวิทยาลัยปี 1 โดยใช้แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ และมีการนำข้อคำถามในแบบวัดมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ตรวจสอบคุณสมบัติประโยชน์ในการใช้แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพในกระบวนการศึกษาเชิงจิตวิทยาให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สามารถจัดกลุ่มตามลักษณะจากเนื้อหาของข้อคำถามออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นข้อคำถามที่แสดงถึงความวิตกกังวล ประกอบด้วยข้อที่ 6, 8, 9, 12, 18 พิจารณาจากคำที่ปรากฏในข้อคำถามได้แก่ “กลัว” “ยุ่งยาก” “สับสน”

กลุ่มที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่น ประกอบด้วยข้อที่ 1, 2, 3, 7, 10, 13 พิจารณาจากคำว่า “ไม่แน่ใจ” “การย้ายความมั่นใจ” “รู้สึกเป็นห่วง”

กลุ่มที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินตนเอง ประกอบด้วยข้อ 4, 5, 15, 16 พิจารณาจากคำว่า “ความถนัด” “ความสามารถ” “จุดเด่น” “จุดด้อย”

กลุ่มที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการขาดข้อมูลเรื่องอาชีพ ประกอบด้วยข้อ 11, 14 ผลจากการศึกษาพบว่า แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพไม่ได้วัดเนื้อหาเอกลักษณ์เชิงอาชีพเรื่องเดียว แต่แบบวัดประกอบด้วยเนื้อหาที่ซับซ้อนหลายมิติ จึงสามารถนำผลจากการทำแบบวัดที่ได้มาพิจารณาแยกเป็นกลุ่มของเนื้อหาได้ เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของนักศึกษาปี 1 ได้ ดังนี้

นักศึกษาจำนวน 1 ใน 5 มีความกังวลใจเกี่ยวกับเอกลักษณ์เชิงอาชีพของตน
นักศึกษาจำนวนมากกว่าครึ่ง ต้องการการย้ายความมั่นใจในตัวเลือกทางอาชีพ
นักศึกษาจำนวนมากกว่าครึ่ง ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างๆ และต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพ

ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์เนื้อหาข้อคำถามในแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ พบว่าการนำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพมาใช้ในกระบวนการศึกษาเชิงจิตวิทยา สามารถพิจารณาข้อมูลแยกแยะออกเป็นด้านต่างๆ ได้เพื่อทำความเข้าใจผู้รับบริการในมิติต่างๆ อย่างละเอียด และช่วยให้ดำเนินการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิโคลัสและไทรอน (Nicholas and Tyrone, 1992) ได้ประเมินเอกลักษณ์เชิงอาชีพในนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวแอฟริกาใต้ผิวดำที่ไม่ได้รับการปรึกษาและการแนะแนวทางอาชีพในขณะที่เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเนื่องจากไม่มีผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียนคนผิวดำและปัญหาการเหยียดสีผิว โดยใช้แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ พบว่า นักศึกษาผิวดำปี 1 ในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำ ดังนั้นการปรึกษาจิตวิทยาทางอาชีพจึงมีความสำคัญและสมควรอย่างยิ่งที่จะจัดให้มีบริการในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มุนสัน (Munson, 1992) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง เอกลักษณ์เชิงอาชีพ และความเด่นชัดของบทบาท ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 251 คน พบว่านักเรียนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมี

คะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ รวมทั้งจะมีการแสดงบทบาทนักเรียนและบทบาทสมาชิกในครอบครัวได้อย่างชัดเจน

ฮอลแลนด์ จอห์นสันและอซามา (Holland, Johnston & Asama, 1993 อ้างใน Holland, 1997) ได้ทำการศึกษาวิจัยระยะยาว ระหว่างปี ค.ศ.1980-1992 พบว่าผู้ที่มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะทางบวกได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิภาวะเชิงอาชีพ มีศักยภาพในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เป็นผู้ที่สามารถจัดการกับปัญหาทางจิตใจได้ดี มีความรอบคอบ มีความหวัง มีความรับผิดชอบ มีการรับรู้เอกลักษณ์เชิงอาชีพของตนเองอย่างชัดเจน และไม่ท้อแท้ง่ายต่ออุปสรรคหรือความยุ่งยากอันเกิดจากสิ่งแวดล้อม

ลูง (Leung, 1998) ศึกษาเอกลักษณ์เชิงอาชีพและความสอดคล้องของตัวเลือกทางอาชีพในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีพรสวรรค์และความสามารถพิเศษ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 136 คน เพศหญิง 230 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีพรสวรรค์และความสามารถพิเศษเพศชายมีเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่าเพศหญิง และเอกลักษณ์เชิงอาชีพมีความสัมพันธ์กับความสอดคล้องระหว่างสาขาที่เลือกในวิทยาลัยกับบุคลิกภาพของนักเรียน (วัดโดยแบบวัดรหัสรูปแบบของบุคลิกภาพและรูปแบบของสิ่งแวดล้อม 6 ประเภทของ Holland) และเอกลักษณ์เชิงอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความสอดคล้องระหว่างตัวเลือกทางอาชีพกับบุคลิกภาพของนักเรียน

ทั้งนี้ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเอกลักษณ์เชิงอาชีพเลย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี

ที่ 5

โกรทแวนท์และคูเปอร์ (Grotevant and Cooper, 1986) ได้ศึกษาการสำรวจทางอาชีพในฐานะตัวทำนายความสอดคล้องของตัวเลือกทางอาชีพของวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุเฉลี่ย 17 ปี 6 เดือน จำนวน 102 คน (เพศชาย 45 คน เพศหญิง 57 คน) พบว่า ยิ่งวัยรุ่นสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพลึกซึ้งกว้างขวางมากเท่าไร ก็ยิ่งจะทำให้เขาเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจ และความสามารถของตนเองมากเท่านั้น ซึ่งในการวิจัยนี้ได้ตรวจสอบการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพใน 4 ด้านด้วยกันคือ

- 1) ความมีเกียรติทางสังคมของอาชีพนั้น
- 2) ความซับซ้อนของลักษณะงานของอาชีพนั้น
- 3) อิทธิพลของบทบาททางเพศที่มีต่ออาชีพนั้น
- 4) ลักษณะโอกาส ทักษะ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของอาชีพนั้น

มุลลิส มุลลิส และเจอเวลส์ (Mullis, Mullis & Gerwels, 1998) ได้ศึกษาความคั่งที่ของความสนใจทางอาชีพในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,350 คน ใช้ระยะเวลาศึกษา 3 ปี โดยใช้แบบวัด Strong-Campbell Interest Inventory วัด 2 ครั้ง คือ ช่วงเริ่มต้นการศึกษาและช่วงท้ายของการศึกษาวิจัย พบว่านักเรียนมีความสนใจทางอาชีพคั่งที่ในช่วงระยะเวลา 3 ปี คือจะยังสนใจกลุ่มอาชีพประเภทเดิมอยู่

ฉลอย กีร์ติรักษกุล (2512) ได้ศึกษาตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 558 คน จากโรงเรียนราษฎร์ 10 โรงเรียนภาคใต้ พบว่านักเรียนที่เลือกอาชีพต่างๆ จัดลำดับความสำคัญแก่ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพจากตัวประกอบที่ให้ความสำคัญมากที่สุดไปหาตัวประกอบที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดดังนี้

1. คุณประโยชน์ของอาชีพที่มีต่อส่วนรวม
2. ความสามารถในการศึกษา
3. โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ
4. คุณค่าทางเศรษฐกิจหรือรายได้
5. ความมุ่งหวังของครอบครัว
6. คุณค่าทางสังคมหรือการยอมรับ ให้เกียรติจากสังคม
7. การยึดถือตามอย่างบุคคลที่ชื่นชอบและนับถือ

ผลจากการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ธิดาร์ตัน บุญนุช (2512) ที่ศึกษาตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 คน ซึ่งให้ความสำคัญกับตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมีลำดับเหมือนกัน แต่แตกต่างจากการศึกษาของ วารุณี อัสธีรวัฒน์ (2512) ที่ศึกษาตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเหนือของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 504 คน โดยให้ความสำคัญกับตัวประกอบตามลำดับดังนี้

1. ความสามารถในการศึกษา
2. คุณประโยชน์ของอาชีพที่มีต่อส่วนรวม
3. โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ
4. คุณค่าทางเศรษฐกิจหรือรายได้
5. ความมุ่งหวังของครอบครัว
6. คุณค่าทางสังคมหรือการยอมรับ ให้เกียรติจากสังคม
7. การยึดถือตามอย่างบุคคลที่ชื่นชอบและนับถือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ จะมีคะแนนของเอกลักษณ์เชิงอาชีพเพิ่มขึ้นจากก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ
2. นักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ จะมีคะแนนของเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกแผนการเรียน โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย จำนวน 185 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย ที่มีคะแนนจากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ (VIS) อยู่ต่ำกว่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 คือมีคะแนนรวมจากแบบวัดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 คะแนน จำนวน 50 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจ ได้นักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำนวน 32 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 16 คนและกลุ่มควบคุมจำนวน 16 คน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ
ตัวแปรตาม คือ คะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพที่วัดจากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ

คำจำกัดความในการวิจัย

การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการวางแผนเพื่อประกอบอาชีพหรือแก้ไข

ปัญหาด้านอาชีพ โดยสมาชิกมาปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มและมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้การปรึกษาทำหน้าที่
เอื้ออำนวยโดยพิจารณาพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลในกลุ่มควบคู่กันไปในการดำเนินการ
สนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงความรู้สึก ความคิด แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ ให้กำลังใจและช่วยเหลือกันในอันที่จะเข้าใจและยอมรับตนเอง ได้สำรวจตนเอง
เพื่อให้เข้าใจความสามารถ ความสนใจ ความถนัด รวมถึงบุคลิกภาพของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น และ
เข้าใจโลกของงานและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องตามจริง ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคนี้มาใช้
โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มี
เอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำ กระบวนการกลุ่มการปรึกษาใช้เวลาทั้งสิ้น 12 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม
ทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์

เอกลักษณ์เชิงอาชีพ หมายถึง การรับรู้เป้าหมายทางอาชีพ ความสนใจ
บุคลิกภาพ ความถนัดและความสามารถของตนเองได้อย่างชัดเจน มั่นคง สม่ำเสมอ จนทำให้
สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ และมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการตัดสินใจใน
สถานการณ์เชิงอาชีพต่างๆ ที่คลุมเครือและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนว
พัฒนาการ ที่มีต่อเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายให้
สามารถรู้จักตนเองในด้านต่างๆ อย่างชัดเจนเพื่อที่จะเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับ
ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพของตนเอง รวมถึงสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการปรึกษา
เชิงจิตวิทยาทางอาชีพและเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการที่มีต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยโดยวิธีการแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) กลุ่มทดลองจำนวน 16 คน สุ่มแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เพื่อรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 12 ครั้ง เป็นเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มควบคุมจำนวน 16 คนไม่ได้รับการปรึกษาดังกล่าว ดั่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกแผนการเรียน โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย จำนวน 185 คน

กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกเพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน และทำการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 16 คน และกลุ่มควบคุม 16 คน สุ่มแบ่งสมาชิกกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 12 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มานั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นหนังสือขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย ซึ่งออกโดยคณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกแผนการเรียน จำนวน 200 คน เพื่อทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

3. ได้รับแบบทดสอบกลับคืนมาจำนวน 185 คน นำมาตรวจคะแนน แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำกว่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 คือ มีคะแนนรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 คะแนน โดยการนำค่าคะแนนดิบที่ได้จากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพไปเทียบกับ ตารางค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (ดูภาคผนวก ง หน้า 97) ได้นักเรียนที่มีคะแนนตามเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 50 คน

4. ชี้แจงและสอบถามความสมัครใจของนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 ได้นักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 32 คน

5. ทำการสุ่มนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ เพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 16 คน และกลุ่มควบคุม 16 คน

6. ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพก่อนทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ซึ่งปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน

7. ทำการสุ่มแบ่งสมาชิกกลุ่มทดลองซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ ออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินกระบวนการกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ

ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ (Vocational Identity Scale) ซึ่งเป็นแบบวัดย่อยของแบบวัดสถานการณ์ทางอาชีพของฉัน (My Vocational Situation) ของฮอลแลนด์ ก๊อตเฟรดสันและพาวเวอร์ (Holland, Gottfredson and Power, 1980) ประกอบด้วยแบบวัดย่อย 3 ส่วน ได้แก่

- 1) แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ เป็นแบบวัดหลัก มีข้อกระทงจำนวน 18 ข้อ
- 2) ส่วนของความต้องการข้อมูลเชิงอาชีพ เป็นข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ เป็นส่วนเสริมเพื่อให้โอกาสผู้ตอบระบุถึงความต้องการข้อมูลเชิงอาชีพ
- 3) ส่วนของอุปสรรคจากสิ่งแวดล้อมหรืออุปสรรคส่วนบุคคล มีข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ โดยให้บุคคลระบุถึงอุปสรรคภายนอกที่เป็นอุปสรรคในการเลือกอาชีพที่ต้องการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้เฉพาะส่วนของแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ

ลักษณะของแบบวัด

แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ (Vocational Identity Scale หรือ VIS) เป็นแบบวัดที่ใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไปจนถึงกลุ่มคนทำงาน ประกอบด้วยข้อกระทงรวมทั้งสิ้น 18 ข้อ วัดเนื้อหาเกี่ยวกับการที่บุคคลรับรู้เป้าหมายทางอาชีพ ความสนใจ บุคลิกภาพและความถนัดของตนเองได้อย่างชัดเจนและมั่นคงสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ตลอดจนมีความมั่นใจในการตัดสินใจในสถานการณ์ที่คลุมเครือไม่แน่ชัดได้

การบริหารแบบวัดและเกณฑ์การให้คะแนน

แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ สามารถใช้เวลาทำเพียงประมาณ 10 นาที ก็เสร็จสมบูรณ์ ในการตอบให้ผู้ตอบอ่านข้อความที่ละข้อ แล้วเลือกกาเครื่องหมาย ในช่อง “จริงเป็นส่วนใหญ่” หรือ “ไม่จริงเป็นส่วนใหญ่” ในแต่ละข้อกระทง

การให้คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง “จริงเป็นส่วนใหญ่” ได้ 0 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง “ไม่จริงเป็นส่วนใหญ่” ได้ 1 คะแนน

ยกเว้น ในข้อที่ 14 และ ข้อที่ 17

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง “จริงเป็นส่วนใหญ่” ได้ 1 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง “ไม่จริงเป็นส่วนใหญ่” ได้ 0 คะแนน

นับคะแนนรวมที่ได้ทั้งหมด ผู้ที่ได้คะแนนสูงจะได้รับการประเมินว่าเป็นผู้ที่รับรู้ตนเองได้ชัดเจน มีความสามารถในการจัดการเรื่องต่างๆได้ดี เชื่อมั่นในตนเอง สามารถจัดการเรื่องต่างๆในชีวิตได้ดี ไม่ตึงเครียด ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำได้รับการประเมินว่าเป็นผู้ที่ยังสับสนในตนเอง ทั้งนี้ผู้สร้างแบบวัดได้มีการกำหนดเกณฑ์ไว้แน่นอนในการแบ่งคะแนนสูงและคะแนนต่ำ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างเกณฑ์ปกติจากคะแนนในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยนำคะแนนที่ได้ทั้งหมดมาเรียงลำดับเป็นระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ ใช้เกณฑ์เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 คือผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หมายความว่า เป็นกลุ่มที่มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำ โดยพบว่าคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพมีหน่วยคะแนนดิบ 5 เท่ากับระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 เพราะฉะนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงถือเอาคะแนน 5 ลงมาเป็นเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

คุณภาพของเครื่องมือ

ฮอลแลนด์ และคณะ (1980) ได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพดังนี้

1. ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Construct Validity)

นำแบบวัดไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง(824 คน) ประกอบด้วยกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, นักศึกษาในมหาวิทยาลัย และกลุ่มคนทำงาน โดยให้มีความหลากหลายทั้งช่วงอายุ (ตั้งแต่ 16-69 ปี อายุเฉลี่ยของเพศชาย = 25 ปี 4 เดือน อายุเฉลี่ยของเพศหญิง = 23 ปี), ระดับการศึกษา (มัธยมศึกษาปีที่ 4 –ปริญญาเอก) และประเภทของอาชีพ (เช่น พนักงานโรงงาน, พนักงานในสำนักงาน, นักวิทยาศาสตร์, เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล ฯลฯ)

แบ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง (245 คน) ให้ทีมผู้สร้างเครื่องมือ ทำการประเมิน 5 ระดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 4 = เห็นด้วย, 3 = ไม่รู้, 2 = ไม่เห็นด้วย, 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)ต่อลักษณะของบุคคลกลุ่มตัวอย่างในด้านต่างๆ ดังนี้

ก) บุคคลแสดงออกว่าเป็นผู้จัดการเรื่องต่างๆ ได้ดี

ข) บุคคลแสดงออกว่าชีวิตไม่มีแก่นสาร

ค) มีความเชื่อมั่นในตนเอง

จ) แสดงออกอย่างตั้งเครียดและเคร่งเครียด

ฉ) แสดงออกว่ามีความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองได้ดี

แล้วให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเลือกอาชีพหรือกลุ่มอาชีพที่ตนอยากทำได้มากกว่า 1 อาชีพ

หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพกับ อายุ จำนวนอาชีพที่อยากทำ และคะแนนจากการประเมินลักษณะของบุคคล (การประเมินจากภายนอก)

ผลปรากฏว่าคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอายุ และมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนอาชีพที่กลุ่มตัวอย่างอยากทำ ทั้งเพศชายและเพศหญิง หมายความว่าความชัดเจนในเอกลักษณ์เชิงอาชีพจะมีเพิ่มขึ้นตามอายุ และผู้ที่มีเอกลักษณ์เชิงอาชีพชัดเจนจะมีจำนวนอาชีพที่อยากทำเพียงเล็กน้อย

จากการประเมินภายนอกเกี่ยวกับลักษณะของบุคคล พบว่า คะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะของบุคคลดังต่อไปนี้

- บุคคลแสดงออกว่าเป็นผู้จัดการเรื่องต่างๆ ได้ดี

- มีความเชื่อมั่นในตนเอง

- แสดงออกว่ามีความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองได้ดี

คะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพมีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะของบุคคลดังต่อไปนี้

- บุคคลแสดงออกว่าชีวิตไม่มีแก่นสาร

- แสดงออกอย่างตั้งเครียดและเคร่งเครียด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผู้ที่มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูง จะเป็นผู้จัดการเรื่องต่างๆ ได้ดี ไม่ใช้ชีวิตอย่างไม่มีความหมาย มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ตั้งเครียดและเคร่งเครียด และมีความสามารถจัดการชีวิตของตนเองได้ดี

2. ค่าความเที่ยง (Reliability)

หาค่าความสอดคล้องภายใน (internal consistency) สูตร KR20 กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมปลายทั้งเพศชายและหญิง มีค่า = .86 และในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยและกลุ่มคนทำงาน มีค่าระหว่าง .88 - .89

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือของผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพตามขั้นตอนดังนี้

1. แปลข้อความต้นฉบับภาษาอังกฤษของแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ จำนวน 18 ข้อ เป็นภาษาไทย

2. นำแบบวัดที่แปลแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางสาขาจิตวิทยาการปรึกษาจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร.สมโภชน์ เขียมสุภาษิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ และอาจารย์อรรณฎา ต้อยคำภีร์ ตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา และนำข้อความไปปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านตรวจสอบอีกครั้ง

3. นำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพฉบับแปลเป็นภาษาไทยที่ผ่านการตรวจสอบจากข้อ 2 ไปให้ รองศาสตราจารย์บังอร สว่างวโรรส อาจารย์พิเศษผู้สอนภาษาอังกฤษประจำสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการแปลกลับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

4. นำแบบวัดที่ได้จากการแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ ให้อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วัชรีย์ ททรัพย์มี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ ตรวจสอบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อตรวจสอบความตรงในการแปลภาษาอีกครั้ง

5. นำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต กรุงเทพฯ จำนวน 100 คน นำมาตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค โดยพบว่าแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพข้อที่ 14 และ 17 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมต่ำ จึงต้องนำข้อความมาปรับปรุง

6. นำข้อ 14 และ 17 มาปรับข้อความให้มีความหมายตรงกันข้ามกับข้อความเดิม ดังนี้

ข้อ 14) ฉันอยากรู้จักอาชีพเพิ่มมากกว่านี้เพื่อประกอบการพิจารณา
เปลี่ยนเป็น อาชีพที่ฉันรู้จักตอนนี้เพียงพอแล้วสำหรับการพิจารณา

ข้อ 17) ฉันได้รู้ว่าฉันต้องการประกอบอาชีพอะไรในระยะเวลาไม่ถึงหนึ่งปี
เปลี่ยนเป็น ฉันได้รู้มานานกว่า 1 ปีแล้วว่าฉันต้องการประกอบอาชีพอะไร

7. นำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพที่ได้ทำการแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน อีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยง = .83

การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms)

ผู้วิจัยได้ใช้คะแนนจากที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกแผนการเรียน โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย ได้ทำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ จำนวน 185 คน นำมาสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของคะแนน โดยการหาค่าคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) และนำค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบ เพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำกว่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 เป็นเกณฑ์แบ่งกลุ่มที่มีเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำ คือมีคะแนนดิบน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 คะแนน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง (ดูตารางในภาคผนวก ง หน้า 97)

2. การศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยโครงสร้างการศึกษาศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวทฤษฎีพัฒนาการของซูเปอร์ (Super, 1957 อ้างใน Crites, 1981) โดยมีขั้นตอนในการพัฒนากระบวนการการศึกษาศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์เชิงอาชีพและการศึกษาศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการของซูเปอร์
2. ศึกษาเอกสารและตำราในการจัดกิจกรรมการศึกษาศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม
3. กำหนดโครงสร้างที่จะใช้ในการศึกษาศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และกระบวนการ เพื่อให้ผู้รับการศึกษามุ่งเป้าหมาย ดังนี้

- 1) สร้างสัมพันธภาพและชี้แจงวัตถุประสงค์
- 2) ขั้นประเมินพัฒนาการและปัญหาเชิงอาชีพ
- 3) ขั้นสำรวจตนเอง
- 4) ขั้นสำรวจข้อมูลทางอาชีพและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
- 5) ขั้นวางแผนโครงการในอนาคต
- 6) ขั้นประเมินผลและสรุปผล

จากการที่ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมการศึกษาศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มไปทดลองใช้พบว่า กระบวนการบางขั้นไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างชัดเจน ได้แก่ ขั้นสร้างสัมพันธ

ภาพ เนื่องจากสัมพันธภาพเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการ ปฏิสัมพันธ์กันในกระบวนการ และขั้นการสำรวจตนเองและขั้นการสำรวจข้อมูลทางอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการแสวงหาข้อมูลทางอาชีพบ้างแล้ว จึง อาศัยข้อมูลที่สมาชิกมีเป็นเครื่องมือให้สมาชิกได้ใช้สำรวจตนเองด้วย ซึ่งพบว่าช่วยให้ สมาชิกได้ผสมผสานข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านต่างๆ ของตนเองกับข้อมูลทางอาชีพได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ในแต่ละครั้งของการปรึกษาเกิดขึ้นการสำรวจตนเองและขั้น การสำรวจข้อมูลทางอาชีพควบคู่กันไป ดังนั้น หลังจากการทดลองใช้โปรแกรมการปรึกษา ผู้วิจัยจึงได้ปรับเปลี่ยนและกำหนดโครงสร้างกระบวนการปรึกษาดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ตารางแสดงโครงสร้างกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนว
พัฒนาการ

ครั้งที่	ขั้นตอน กระบวนการ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	<p>1.สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์</p> <p>2.ขั้นประเมิน พัฒนาการและปัญหา เชิงอาชีพ</p>	<p>1.เพื่อให้สมาชิกได้รู้จัก คุ้นเคยกันและไว้วางใจซึ่ง กันและกัน</p> <p>2.เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจ วัตถุประสงค์ของการปรึกษา เชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบ กลุ่มและรูปแบบของตนเอง ในกลุ่ม</p> <p>1.เพื่อให้ผู้นำกลุ่มจะได้ ประเมินพัฒนาการทาง อาชีพ และปัญหาทาง อาชีพของสมาชิก</p>	<p>ผู้นำกลุ่มชี้แจงวัตถุประสงค์ และบทบาทของสมาชิกในการ เข้ากลุ่ม และให้สมาชิกแนะนำ ตนเอง โดยบอกชื่อเล่น ห้องเรียน และแผนการเรียนของ ตนเอง โดยผู้นำกลุ่มก็ได้แนะนำ ตนเองด้วย</p> <p>หลังจากนั้นผู้นำกลุ่มให้ สมาชิกได้บอกเล่าถึงอาชีพที่ อยากจะทำ พร้อมทั้งเหตุผลที่ อยากทำอาชีพนั้น โดยผู้วิจัยจะ ทำการประเมินพัฒนาการและ ปัญหาเชิงอาชีพของสมาชิก จากคำตอบที่สมาชิกตอบ</p>

ครั้งที่	ขั้นตอน กระบวนการ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2-5	<p>3.ขั้นสำรวจตนเอง</p> <p>4.ขั้นสำรวจข้อมูลทางอาชีพ และสำรวจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของตนเอง</p>	<p>1.เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจคุณสมบัติด้านต่างๆ ของตนเองได้อย่างชัดเจน และได้แสดงความรู้สึกร่วมกัน</p> <p>1.เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจข้อมูลทางอาชีพและปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของตนเอง</p> <p>2.เพื่อให้สมาชิกรู้วิธีการแสวงหาข้อมูลทางอาชีพ และสามารถนำข้อมูลทางอาชีพ มา ใช้ ส ำ ร ว จ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจทางอาชีพได้ จนสามารถเลือกแนวทางอาชีพ ได้ ส อ ด ค ล ั อ ง เหมาะสมกับตนเอง</p> <p>3.เพื่อให้สมาชิกสามารถนำข้อมูลทางอาชีพมา ผสมผสานกับคุณสมบัติด้านต่างๆ ของตนเองได้ จนสามารถเลือกแนวทางอาชีพ ได้ ส อ ด ค ล ั อ ง เหมาะสม</p>	<p>ครั้งที่ 2-4</p> <p>ผู้นำกลุ่มทบทวนเรื่องราวจาก การพบกลุ่มครั้งที่ผ่านมา และ พุดเชื่อมโยงจากอาชีพที่สมาชิก สนใจและอยากทำมาสู่การ ส ำ ร ว จ คุณสมบัติของตนเองที ละคน โดยผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวย ให้สมาชิกได้สำรวจว่าตนเองมี คุณสมบัติเหมาะสมกับอาชีพที่ อยากทำอย่างไร และเอื้อให้ สมาชิกได้สำรวจจากกิจกรรมที่ ทำประจำวันทั้งที่บ้านและที่ โรงเรียน ซึ่งหากคุณสมบัติของ สมาชิกไม่สอดคล้องกับอาชีพที่ เลือกไว้ ผู้นำกลุ่มจะเอื้ออำนวย ให้สมาชิกได้สำรวจทางเลือก อื่นๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้อง กับคุณสมบัติของสมาชิก ทั้งนี้ ในระหว่างการสำรวจตนเอง และข้อมูลทางอาชีพ สมาชิก อาจมีปัญหาทางอาชีพ เช่น มี ตัวเลือกทางอาชีพ เกินกว่าหนึ่ง อาชีพ เกิดความสับสน หรือเกิด ความขัดแย้งในจิตใจ ผู้นำกลุ่ม จะเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้ แก้ปัญหาทางอาชีพนั้นทันที</p>

ครั้งที่	ขั้นตอน กระบวนการ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<p>โดยเอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และ แบ่งปันประสบการณ์หรือข้อมูลทางอาชีพที่ตนเองทราบ ผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มได้ซักถามและให้ข้อมูลย้อนกลับต่อกัน ทั้งนี้ในแต่ละครั้งที่มีการพบกลุ่ม อาจมีการให้สมาชิกหาข้อมูลทางอาชีพเพิ่มเติมในส่วนที่สมาชิกคนนั้นต้องการ และในช่วงท้ายของการพบกลุ่มทุกครั้ง ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกพูดถึงสิ่งที่ได้รับ โดยผู้นำกลุ่มสรุปและนัดหมายวันเวลา สถานที่ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป</p> <p>ครั้งที่ 5</p> <p>ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกสำรวจผลการเรียนของตนเองที่สะท้อนให้เห็นความสามารถและความถนัดในวิชาต่างๆ รวมถึงสาเหตุของการเรียนดีและเรียนอ่อนในวิชาต่างๆ</p> <p>ในช่วงท้ายของการพบกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้พูดถึงสิ่งที่สมาชิกได้รับ ผู้นำกลุ่มสรุปและกล่าวยุติกลุ่ม</p>

ครั้งที่	ขั้นตอน กระบวนการ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6-11	5.ชั้นวางแผนโครงการ ในอนาคต	1.เพื่อให้สมาชิกได้เตรียม ความพร้อมต่อคุณสมบัติ ด้านต่างๆ ของตนเอง และ พิจารณาแนวทางทาง การศึกษาที่จะไปสู เป้าหมายทางอาชีพของ ตนเองได้	<p>ครั้งที่ 6-11</p> <p>ผู้ นำ ก ลุ่ม ได้ ทบ ท ว น สาระสำคัญจากครั้งที่แล้ว และ ให้สมาชิกได้พิจารณาแนวทาง ทางการศึกษาที่จะไปสู เป้าหมายทางอาชีพที่ตน ต้องการได้ โดยพัฒนา ความสามารถที่มีอยู่แล้ว และ ปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนของ ตนเอง โดยผู้ นำ ก ลุ่ม เอื้อ ให้ สมาชิกพิจารณาแนวทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมและสามารถทำได้ จริง ในช่วงท้ายให้สมาชิกได้ เขียนการวางแผนโครงการใน อนาคตตามหัวข้อที่ผู้ นำ ก ลุ่ม กำหนดดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.อาชีพหรือสาขาอาชีพที่เลือก 2.คุณสมบัติของข้าพเจ้าที่ สอดคล้องกับอาชีพที่เลือก 3.แนวทางการศึกษาที่จะไปสู อาชีพที่เลือก 4.ความรู้ ความสามารถที่ต้อ งพัฒนาเพิ่มเติม <p>ผู้ นำ ก ลุ่ม ให้สมาชิกได้พูดถึง สิ่งที่ได้เรียนรู้ในการพบกลุ่มครั้ง นี้ ผู้ นำ ก ลุ่ม สรุปและยุติกลุ่ม</p>

ครั้งที่	ขั้นตอน กระบวนการ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
12	6. ขั้นประเมินผลและ ยุติกลุ่ม	1. เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ประเมิน ความเปลี่ยนแปลงของ พัฒนาการทางอาชีพของ สมาชิกจากการให้การ ปรึกษาเชิงจิตวิทยาทาง อาชีพแบบกลุ่มตามแนว พัฒนาการ 2. เพื่อให้สมาชิกได้ประเมิน และสรุปสิ่งที่ตนเองได้ เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ ได้รับจากการเข้ากลุ่มการ ปรึกษา 3. เพื่อยุติกลุ่ม	ผู้นำกลุ่มได้ทบทวนสาระสำคัญ จากการพบกลุ่มครั้งที่แล้ว และ ให้สมาชิกได้บอกเล่าถึงสิ่งที่ สมาชิกได้รับจากการเข้าร่วม โปรแกรมการปรึกษาฯ และบอก เล่าถึงความรู้สึกที่มีต่อเพื่อน สมาชิกในกลุ่มเพื่อเป็นการ อำลากัน ผู้นำกลุ่มกล่าว ขอบคุณสมาชิกกลุ่มและยุติ กลุ่ม

ขั้นตอนในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการ เอกลักษณะเชิงอาชีพ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.2 ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยที่โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย โดยการนำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ทำการทดลอง และขอสถานที่ในการดำเนินการกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพ

1.3 ติดต่อซื้อลิขสิทธิ์แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพที่ ฮอลแลนด์ ก๊อตเฟรดสัน และพาวเวอร์ ค.ศ. 1980 ได้สร้างขึ้น แล้วนำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพมาทำการพัฒนาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือของผู้วิจัย

1.4 จัดทำโปรแกรมการปรึกษา ไปทำการศึกษานำร่องกับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต กรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำกว่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพของตนให้เพิ่มขึ้น ระยะเวลาที่ใช้ในการเข้ากลุ่ม คือวันที่ 1 ถึง 30 กรกฎาคม 2544 เข้ากลุ่มในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ วันละ 1 ชั่วโมงทุกสัปดาห์ ตั้งแต่เวลา 15.30 – 16.30 น. รวม 12 ชั่วโมง แล้วทำการปรับปรุงโปรแกรมการปรึกษาให้มีความเหมาะสม

1.5 ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง 32 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 16 คน กลุ่มควบคุม 16 คน

1.6 สันทนากับสมาชิกกลุ่มทดลองทั้ง 16 คน เพื่อทำความรู้จัก คั่นเคย และบอกรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มโดยสังเขป ลักษณะการดำเนินการกลุ่ม วันเวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่ม

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 นำกลุ่มทดลองเข้าร่วมกลุ่มการศึกษา โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม และขออนุญาตใช้เทปบันทึกเสียงในการเข้ากลุ่มทุกครั้ง โดยสุ่มแบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่ม 1 ประกอบด้วย นักเรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต 3 คน

นักเรียนแผนการเรียนอังกฤษ-คณิต 3 คน

นักเรียนแผนการเรียนอังกฤษ-ฝรั่งเศส 2 คน

เป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 6 คน โดยเข้าร่วมกลุ่มในวัน จันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา 7.00-8.00 น.

กลุ่ม 2 ประกอบด้วย นักเรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต 5 คน

นักเรียนแผนการเรียนอังกฤษ-เยอรมัน 3 คน

เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 7 คน โดยเข้าร่วมกลุ่มในวัน จันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา 15.30-16.30 น.

2.2 สำหรับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการศึกษา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรมตามอัธยาศัย

2.3 ในวันสุดท้ายของการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพอีกครั้ง ซึ่งเป็นแบบวัดชุดเดียวกับที่ทดสอบก่อนการทดลอง

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบและให้คะแนนแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ และนำข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงมาใช้ในการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนเอกลักษณะเชิงอาชีพก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดเอกลักษณะเชิงอาชีพระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ t-test แบบกลุ่มไม่อิสระ

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดเอกลักษณะเชิงอาชีพหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ t-test แบบกลุ่มอิสระ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีสมมติฐานดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ จะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่าก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ จะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์คะแนนของแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนและหลังการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มอิสระ (independent t- test)

กลุ่ม	คะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ		การทดสอบค่าที (t-test)
	X	SD	
กลุ่มทดลอง (N = 16)	2.50	1.09	1.103
กลุ่มควบคุม (N = 16)	2.875	0.80	

($t_{.01, 30} = 2.457$)

ในตารางที่ 3 ผลการทดสอบค่าที (t-test) แสดงให้เห็นว่าก่อนการทดลอง คะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง ด้วยวิธีการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มอิสระ (independent t-test)

กลุ่ม	คะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ		การทดสอบค่าที่ (t-test)
	X	SD	
กลุ่มทดลอง (N = 16)	10.37	1.66	14.91*
กลุ่มควบคุม (N = 16)	3.25	0.93	

* $p < .01$ ($t_{.01, 30} = 2.457$)

ในตารางที่ 4 ผลการทดสอบค่าที่(t-test) แสดงให้เห็นว่าหลังการทดลองคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม ด้วยวิธีทดสอบค่าที่แบบกลุ่มไม่อิสระ (dependent t-test)

ระยะทดลอง	กลุ่มควบคุม		การทดสอบค่าที่ (t-test)
	X	SD	
ก่อนการทดลอง	2.87	.8062	1.03
หลังการทดลอง	3.25	.9309	

($t_{.01, 15} = 2.94$)

ในตารางที่ 5 ผลการทดสอบค่าที่ (t-test) แสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มควบคุม มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพก่อนการทดลองและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง ด้วยวิธีทดสอบค่าที่แบบกลุ่มไม่อิสระ (dependent t- test)

ระยะทดลอง	กลุ่มทดลอง		การทดสอบค่าที่ (t-test)
	X	SD	
ก่อนการทดลอง	2.50	1.09	18.45*
หลังการทดลอง	10.37	1.66	

* $p < .01$ ($t_{.01, 15} = 2.6$)

ในตารางที่ 6 ผลการทดสอบค่าที่ (t-test) แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง คะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พบว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ คือ

1. นักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการจะมีคะแนนของเอกลักษณ์เชิงอาชีพเพิ่มขึ้นจากก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ
2. นักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ จะมีคะแนนของเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากผลการวิจัยในบทที่ 3 สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยในตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ปรากฏว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ ได้คะแนนจากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าผลการวิจัยในตารางที่ 6 สนับสนุนสมมติฐานของผู้วิจัย ข้อที่ 1 กล่าวคือ นักเรียนที่เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมการปรึกษาอย่างชัดเจน

ส่วนตารางที่ 3 เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่า คะแนนที่ได้จากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพก่อนการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อทำการทดลองโดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการจนครบกระบวนการ หลังจากนั้นให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพหลังการทดลอง และนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีทดสอบค่าที (independent t-test) ในตารางที่ 4 ปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นการ

สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 2 คือ หลังการทดลอง นักเรียนที่เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการปรึกษา

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้บุคคลได้มีพัฒนาการทางอาชีพที่สมวัย โดยการสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันในการแสดงความรู้สึก ความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยให้เกิดการเข้าใจตนเองและยอมรับตนเอง ได้สำรวจตนเอง เพื่อให้เข้าใจความสามารถ ความสนใจ ความถนัด รวมถึงบุคลิกภาพของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น และเข้าใจโลกของงานอย่างถูกต้องตามจริง ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งอยู่ในช่วงที่กำลังพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพสามารถพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพของตนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาผลการวิจัย และการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (รายละเอียดในภาคผนวก ค หน้า 69) ผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่มีเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำ ได้พัฒนาการเรียนรู้ในการสำรวจตนเอง และข้อมูลทางอาชีพ เข้าใจและยอมรับตนเอง ทำให้เกิดการตระหนักถึงคุณสมบัติของตนเอง และสามารถพิจารณาความสอดคล้องระหว่างคุณสมบัติของตนเองกับข้อมูลทางอาชีพที่มีอยู่ได้ ส่งผลให้สามารถรับรู้เป้าหมายทางอาชีพของตนได้อย่างชัดเจนและพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพของตนเองได้ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับกระบวนการการปรึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมตามกระบวนการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพตามแนวพัฒนาการของซูเปอร์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) สร้างสัมพันธภาพและชี้แจงวัตถุประสงค์
- 2) ขึ้นประเมินพัฒนาการและปัญหาเชิงอาชีพ
- 3) ขึ้นสำรวจตนเอง
- 4) ขึ้นสำรวจข้อมูลทางอาชีพและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
- 5) ขึ้นวางแผนโครงการในอนาคต
- 6) ขึ้นประเมินผลและยุติกลุ่ม

กระบวนการขั้นที่ 1 คือการสร้างสัมพันธภาพและชี้แจงวัตถุประสงค์ ซึ่งอยู่ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ครั้งที่ 1 มีวัตถุประสงค์ให้สมาชิกรู้จักคุ้นเคยกัน รวมถึงให้สมาชิกได้เข้าใจวัตถุประสงค์และบทบาทของตนเองในการเข้ากลุ่ม เพื่อให้กระบวนการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้สมาชิกแนะนำชื่อ ห้องเรียน และแผนการเรียนของตนเอง เป็นการทำความรู้จักกันในเบื้องต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนะนำตนเองด้วยความเป็นกันเองต่อสมาชิก ทำให้สมาชิกรู้สึกผ่อนคลาย และลดความรู้สึกแปลกหน้าไปได้มาก การชี้แจงวัตถุประสงค์

และบทบาทของสมาชิกในการเข้ากลุ่มทำให้สมาชิกสามารถแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นได้อย่าง มีเป้าหมาย และกล้าที่จะซักถามและอภิปรายสิ่งที่ตนเองสงสัยและสนใจเกี่ยวกับอาชีพ อย่างไรก็ตาม ตามสัมพันธภาพได้ค่อยๆ ก่อตัวและเพิ่มมากขึ้นในครั้งต่อไป ด้วย จากกระบวนการกลุ่มที่ผู้วิจัย เอื้ออำนวยให้สมาชิกได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเอื้อเฟื้อและอบอุ่น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ แสดงความคิดและความรู้สึกอย่างเต็มที่

กระบวนการขั้นที่ 2 คือ การประเมินพัฒนาการและปัญหาเชิงอาชีพ ก็ยังคงอยู่ในการปรึกษาครั้งที่ 1 โดยผู้วิจัยให้สมาชิกได้บอกเล่าถึงอาชีพที่ตนเองอยากทำพร้อมทั้งเหตุผลที่อยากทำอาชีพนี้ และจากการบอกเล่าของสมาชิกกลุ่ม แสดงให้เห็นถึงความคิดและความเข้าใจที่มีต่ออาชีพ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถประเมินได้ว่าสมาชิกมีพัฒนาการทางอาชีพสมวัยหรือไม่ รวมถึงมีปัญหาทางอาชีพในเรื่องใด อันเป็นสาเหตุของการมีเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำ ผู้นำกลุ่มพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ยังมีพัฒนาการทางอาชีพไม่สมวัย ได้แก่ ขาดการสำรวจข้อมูลทางอาชีพและ ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของตนเอง การเลือกอาชีพยังมีลักษณะเพื่อฝันตามความนึกคิดของตน ไม่ได้พิจารณาข้อมูลลักษณะงานตามความเป็นจริง สมาชิกบางคนไม่มีแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเลย ทั้งนี้พัฒนาทางอาชีพที่สมวัยของเด็กวัยนี้จะมีลักษณะดังนี้ คือ จะสำรวจตนเองโดยพิจารณา ความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม และความสามารถของตนเอง สำรวจข้อมูลอาชีพ มีประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่างๆ และตระหนักว่าอาชีพเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต เริ่มพิจารณาเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และเริ่มมองหาแนวทางการศึกษาที่เหมาะสม ตระหนักในเรื่ององค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ และเริ่มวางแผนทางอาชีพของตนเอง ดังนั้นกระบวนการขั้นนี้จึงเป็นประโยชน์สำหรับผู้วิจัยในอันที่จะนำไปสู่การเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้ตระหนักถึงคุณสมบัติของตนเองที่สอดคล้องกับลักษณะการทำงานในอาชีพนั้น ทำให้สมาชิกประเมินตนเองและพิจารณาข้อมูลตามจริง อันนำไปสู่การมีพัฒนาการทางอาชีพที่สมวัยอันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพ ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป

กระบวนการขั้นที่ 3 คือ การสำรวจตนเอง อยู่ในกระบวนการการปรึกษา ครั้งที่ 2-5 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจคุณลักษณะของตนในด้านต่างๆ โดยผู้วิจัยได้เชื่อมโยงจากเป้าหมายทางอาชีพที่สมาชิกได้นึกถึงในครั้งที่ 1 เพื่อสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกสนใจที่จะสำรวจตนเองอย่างมีเป้าหมาย สมาชิกสามารถสำรวจตนเองไปพร้อมกับการสำรวจลักษณะงานของอาชีพนั้นๆ ผู้วิจัยได้เอื้ออำนวยให้สมาชิกได้สำรวจตนเองในด้านต่างๆ อย่างละเอียดชัดเจนว่าตนเองมีคุณสมบัติด้านต่างๆ สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับอาชีพนั้น โดยมีเพื่อนสมาชิกซักถาม ทำให้สมาชิกได้พิจารณาในแง่มุมต่างๆ ของตนเอง รวมถึงให้ข้อมูลทางอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก จนทำให้สมาชิกสามารถรับรู้คุณสมบัติของตนเองได้ชัดเจน และเมื่อสมาชิกพบว่าตนเองไม่มีความสามารถ และความถนัดที่สอดคล้องกับอาชีพที่อยากทำในครั้งแรก ผู้วิจัยได้เอื้ออำนวย

ให้สมาชิกได้สำรวจถึงความสามารถและความถนัดที่ตนเองมีอยู่แล้วพิจารณาทางเลือกอื่น ซึ่งเป็น การช่วยให้สมาชิกได้ขยายขอบเขตการพิจารณาข้อมูลทางเลือก ที่เหมาะสมกับตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้สมาชิกได้สำรวจความถนัด ความสามารถและความสนใจโดยพิจารณา จากผลการเรียนที่ปรากฏตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยให้อำนาจให้สมาชิกได้พิจารณาถึงวิชาที่เรียน ได้ดีและวิชาที่เรียนอ่อนกว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ทำให้สมาชิกรับรู้ชัดเจนเกี่ยวกับความสามารถ และความถนัดของตนเอง รวมถึงลักษณะนิสัยในการเรียนที่มีผลต่อความสามารถของตนเอง ทำ ให้สมาชิกได้พิจารณาถึงการปรับปรุงแก้ไขตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเอง

กระบวนการขั้นที่ 4 คือการสำรวจข้อมูลทางอาชีพ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ เลือกรับอาชีพ ซึ่งอยู่ในกระบวนการการปรึกษา ครั้งที่ 2-5 เช่นกัน โดยผู้วิจัยให้อำนาจให้สมาชิกแต่ ละคนได้สำรวจข้อมูลทางอาชีพจากอาชีพที่สมาชิกอยากทำผสมผสานกับการได้สำรวจตนเอง ทั้งนี้พบว่าสมาชิกหลายคนได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจมาบ้างแล้วก่อนเข้ากลุ่มนี้ ทำ ให้สมาชิกมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตรงตามความเป็นจริง เพียงแต่นำมาใช้ในการตัดสินใจเลือก อาชีพยังไม่ถูก ผู้วิจัยจึงได้ให้อำนาจให้สมาชิกได้นำข้อมูลทางอาชีพที่มีมาเปรียบเทียบกับ คุณสมบัติด้านต่างๆ ของสมาชิก ซึ่งจากข้อมูลทางอาชีพทำให้สมาชิกได้ย้อนกลับมาสังเกต คุณสมบัติของตนเองได้ชัดเจนขึ้นว่าตนเองมีความสามารถ ความถนัดและความสนใจสอดคล้อง กันหรือไม่ สำหรับสมาชิกบางคนที่ยังไม่มีข้อมูลทางอาชีพ ผู้วิจัยได้ให้อำนาจให้สมาชิกได้สำรวจ ความชอบ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนจากกิจกรรมที่ทำทั้งที่โรงเรียนและที่ บ้าน รวมถึงเพื่อนสมาชิกต่างให้ข้อมูลวิธีการดูข้อมูลและแหล่งที่สามารถหาข้อมูลทางอาชีพได้ ทำ ให้สมาชิกสามารถแสวงหาข้อมูลทางอาชีพได้ด้วยตนเองแล้วนำมาเล่าให้กลุ่มฟัง ผู้วิจัยได้ ให้อำนาจให้สมาชิกในกลุ่มช่วยพิจารณาและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้สมาชิกเกิดความมั่นใจ และมีกำลังใจในการแสวงหาข้อมูลที่เหมาะสมกับตนเอง

กระบวนการขั้นที่ 5 คือ การวางแผนโครงการในอนาคต อยู่ในกระบวนการการ ปรึกษา ครั้งที่ 6-11 ผู้วิจัยให้อำนาจให้สมาชิกได้วางแผนตนเองในการที่จะเตรียมความพร้อม ไปสู่เป้าหมายที่ตนตั้งใจไว้ โดยให้สมาชิกได้พิจารณาถึงการเตรียมความพร้อมทางการศึกษาของ ตนเอง ทั้งในด้านการฝึกฝนความถนัดที่มีอยู่แล้ว และปรับปรุงเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่ เป็นพื้นฐานไปสู่เป้าหมายทางอาชีพนั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้อำนาจให้สมาชิกได้สำรวจแนวทาง ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมด้วยตนเอง ทำให้สมาชิกมีแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อเตรียมตัว ให้พร้อมที่จะก้าวไปสู่แนวทางทางอาชีพที่ตนตั้งใจด้วยความมั่นใจ โดยได้รับการสนับสนุนจาก เพื่อนสมาชิกกลุ่มต่างช่วยกันพิจารณาความเป็นไปได้ ทำให้สมาชิกมีกำลังใจมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ให้สมาชิกเขียนแผนโครงการในอนาคตอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และให้สมาชิกเก็บ ไว้ดูเพื่อเป็นเครื่องเตือนใจสมาชิกให้มุ่งมั่นทำตามที่ตั้งใจไว้ให้สำเร็จ

กระบวนการขั้นที่ 6 คือ การประเมินผลและยุติกลุ่ม อยู่ในกระบวนการการ
ปรึกษาครั้งสุดท้ายคือครั้งที่ 12 โดยผู้วิจัยให้สมาชิกได้บอกเล่าถึงสิ่งที่สมาชิกได้รับจากการเข้า
กลุ่ม และความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความคิด ความเข้าใจในการเลือกอาชีพของสมาชิก ซึ่งเป็น
ข้อมูลให้ผู้วิจัยได้พิจารณาว่าสมาชิกต่างมีพัฒนาการที่สมวัย รับรู้คุณสมบัติด้านต่างๆ ของตนได้
ชัดเจนขึ้น รู้จักการแสวงหาข้อมูลทางอาชีพ และรับรู้ข้อมูลทางอาชีพได้ตามความเป็นจริง และ
สามารถเลือกแนวทางอาชีพได้สอดคล้องเหมาะสมกับคุณสมบัติของตนเอง ซึ่งถือว่าบรรลุ
วัตถุประสงค์ของการปรึกษาในการวิจัยครั้งนี้

ทั้งนี้จะพบว่าการดำเนินกระบวนการกลุ่มทั้ง 6 ขั้น เป็นการเอื้ออำนวยให้เกิด
บรรยากาศที่เป็นมิตรอบอุ่น ทำให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยตนเอง และยอมรับ
ตนเองตามความเป็นจริง อีกทั้งยังเอื้ออำนวยและเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจตนเองและข้อมูล
ทางอาชีพที่ตนสนใจอย่างเปิดกว้าง และได้ทดลองวางแผนโครงการในอนาคตของตนเอง ซึ่งถือ
เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพตามพัฒนาการของเด็กวัยนี้ ทำให้การ
ปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการสามารถเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ และสนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยทั้ง 2 ข้อดังกล่าวข้างต้น ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทาเวร่า (Tavaira, 1987) ที่ศึกษาพบว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทาง
อาชีพสามารถเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ
(2532) ที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทาง
อาชีพแบบกลุ่ม ช่วยให้ผู้ศึกษามีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น คเนิงนิจ เนติประวัติ (2534) ศึกษาพบว่า
การปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพเพิ่มวุฒิภาวะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ และการศึกษา
ของ อาร์เคอร์ (Archer, 1985 cited by Atwater, 1992) พบว่า เอกลักษณ์เชิงอาชีพมี
ความสัมพันธ์กับการสำรวจทางอาชีพในเด็กวัยรุ่นช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย นั้นหมายถึงการ
ปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มทำให้บุคคลมีพัฒนาการทางอาชีพสมวัย ซึ่งส่งผลให้การ
พัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพเป็นไปด้วยความราบรื่น (รายละเอียดกระบวนการกลุ่ม ดูในภาคผนวก
ค หน้า 69)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการต่อการเพิ่มเอกลักษณ์เชิงอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ จะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่าก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากนักเรียนที่มีคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพต่ำกว่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 และมีความสมัครใจ เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 16 คน เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 16 คน ไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพของฮอลแลนด์ ก๊อตเฟรดสัน และพาวเวอร์ (Holland, Gottfredson and Power, 1980)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ และแนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์เชิงอาชีพ
2. นำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพของฮอลแลนด์, ก๊อตเฟรดสัน และพาวเวอร์ (Holland, Gottfredson and Power, 1980) มาพัฒนา และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ (Reliability)
3. สร้างโปรแกรมการพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพตามรูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม
4. นำโปรแกรมที่ได้จากข้อ 3 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน แล้วนำโปรแกรมการพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
5. นำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพฯ จำนวน 185 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) และคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 มาสัมภาษณ์สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย ได้นักเรียนที่สมัครใจเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 16 คน และกลุ่มควบคุม 16 คน
6. กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการเพื่อพัฒนาเอกลักษณ์เชิงอาชีพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน รวม 16 คน โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม ดำเนินกระบวนการ กลุ่มสัปดาห์ละ 3 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือใดๆ
7. นำแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)
8. เก็บรวบรวมข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนและทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการทดลอง
2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ โดยใช้ค่าสถิติที่แบบไม่อิสระ (t-dependent test)
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพในช่วงก่อนการเข้ากลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และความแตกต่างของคะแนนที่ได้หลังการเข้ากลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าสถิติที่แบบอิสระ (t-independent test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

1. หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่าก่อนเข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์เชิงอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการไปใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองในเชิงอาชีพอย่างมีเป้าหมายชัดเจน เต็มตามศักยภาพของตนและสอดคล้องกับพัฒนาการทางอาชีพของตน
2. ควรมีการจัดโปรแกรมการปรึกษา โดยใช้ทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการของซูเปอร์ ให้แก่นักเรียนทุกระดับชั้นโดยพัฒนาโปรแกรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางอาชีพตามวัยของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีพัฒนาการทางอาชีพที่สมวัย
3. โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมเสริมให้แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเพิ่มประสบการณ์และขยายทัศนคติเชิงอาชีพให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น เชิญบุคคลที่ประกอบอาชีพในสายอาชีพต่างๆ มาพูดคุย (เช่น ศิษย์เก่าของโรงเรียน) จัดให้มีการดูงานนอกสถานที่ หรือประสานงานกับองค์กรต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าไปฝึกงานทำให้

นักเรียนมีประสบการณ์ในสิ่งแวดล้อมการทำงานจริง เป็นต้น จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการ
เอกลักษณ์เชิงอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียนได้อย่างดียิ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา ณ ลำพูน. (2538). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว. (2536). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2528). พัฒนาการทางอาชีพ. แผนกจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2530). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์
- ปิติ วิทยการ. (2536). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณราย ทร์พะยะประภา. (2532). พัฒนาการทางอาชีพ. ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรวิทย์ ทรัพย์มี. (2522). การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มในโรงเรียน : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในโรงเรียน. ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาอังกฤษ

- Atwater, E. (1992). Adolescence. NJ: Prentice-Hall.
- Bennion, L. D. & Adams, G. R. (1986). A revision of the extended version of the objective measure of ego identity status: An identity instrument for use with late adolescents. Journal of Adolescent Research. 1, 183-198.
- Blustein, D. L., Devenis, L. E. & Kidney, B. A. (1989). Relationship between the identity formation process and career development. Journal of Counseling Psychology. 36(2), 196-202.
- Blustein, D.L. & Noumair, D.A. (1996). Self and identity in career development:

- implications for theory and practice. Journal of Counseling & Development. 74, 433-441.
- Blustein, D. L., & Phillips, S. D. (1990). Relation between ego identity statuses and decision-making styles. Journal of Counseling Psychology. 37(2), 160-168.
- Cooper, S. E., & Van Matre, G. (1986). The effects of group and individual vocational counseling on career indecision and personal indeciveness. Journal of College-student-personal. 27(1), 39-42.
- Crites, J. O. (1981). Career counseling: Models, methods and materials. New York: McGraw-Hill Inc.
- Erikson, E. H. (1968). Identity: Youth and crisis. New York: W.W. Norton Co.
- Garrod, A., Smulyan, L., Powers, S. I. & Kilkenny, R. (1995). Adolescent portraits: Identity, relationships, and challenges (2nd ed.). USA: Allyn & Bacon.
- Gazda, G. M. (1989). Group counseling (4th ed.). PacificGrove, CA: Brooks/Cole.
- Grotevant, H. D. & Cooper, C. R. (1986). Exploration as a predictor of congruence in adolescents' career choices. Journal of Vocational Behavior. 29, 201-215.
- Guido, M. A. (1988). Self-esteem, anxiety, and locus-of-control as moderator variables in career maturity gain after career counseling intervention. Dissertation Abstracts International. 42(4), 1387.
- Haig, D. D. (1981). A study of a group career counseling program on the vocational maturity of senior secondary school students. Dissertation Abstracts International. 41, 3882-A.
- Holland, J. L. (1997). Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments(3rd ed.). Florida: PAR, Inc.
- Holland, J. L., Gottfredon, D. C. & Power, P. G. (1980). Some diagnostic scales for research in decision making and personality: Identity, information, and barriers. Journal of Personality and Social Psychology. 39, 1191-1200.
- Isaacson, L.I. & Brown, D. (2000). Career information, career counseling, and career development (7th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Kiselica, M.S. & Murphy, D.K. (1994). Developmental career counseling with teenager parent. Career Development Quarterly. 42(3), 238-243.

- Leung, S.A. (1998). Vocational identity and career choice congruence of gifted and talented high school students. The Counseling Psychology Quarterly. 11, 325-336.
- Mullis, R.L.; Mullis, A.K. and Gerwels, D. (1998). Stability of vocational interests among high school students. Journal of Adolescence. 33, 699-707.
- Nicholas, L. and Pretorius, T. (1994). Assessing the vocational identity of black south african university students: Psychometric and normative data on the vocational Identity scale of the my vocational situation. Journal of Measurement & Evaluation in Counseling & Development. 27(2), 85-93.
- Osipow, S. H. (1983). Theories of career development (3rd ed.). Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.
- Mauer, I. B. & Gysbers, N. C. (1990). Identifying career concerns of entering university freshmen using my vocational situation. The Career Development Quarterly. 39, 115-124.
- Munson, W. W. (1992). Self-esteem, vocational identity, and career salience in high school students. The Career Development Quarterly. 40, 361-368.
- Peterson, J. V. (1995). Orientation to counseling (3rd ed.). USA: Allyn and Bacon.
- Savickas, M. L. (1985). Identity in vocational development. Journal of Vocational Behavior. 27, 329-337.
- Steinberg, L. (1993). Adolescence. USA: McGraw-Hill.
- Taveira, M. C. (1987). Group career counseling for secondary school students. Psychological Abstracts. 74, 17261.
- Tolbert, E. L. (1974). Counseling for career development. Boston: Houghton Mifflin Co.
- Trotzer, J. P. (1977). The counselor and the group: Integrating theory, training and practice. California: WadsWorth Publishing.
- Vondracek, F.W. & Skorikov, V.B. (1997). Leisure, school, and work activity preferences and their role in vocational identity development. The Career Development Quarterly. 45, 322-340.
- Zunker, V.G. (1998). Career counseling (8th ed): Applied concepts of life planning. CA: Brooks/Cole.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

- เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 n = จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
 fx = ผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่ของคะแนนนั้น

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

- เมื่อ S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 X = ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
 \bar{X} = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 n = จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าคะแนนตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์

$$X = L + \left[\frac{N (P/100) - F}{f} \right] i$$

- เมื่อ X = คะแนนที่ต้องการหา
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด
 L = ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีค่า X อยู่ (ชั้นเดียวกับที่ค่า $N (P/100)$ ตกอยู่)
 P = ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่กำหนดให้
 F = ความถี่สะสมจากคะแนนต่ำสุดถึง L
 f = ความถี่ของคะแนนในชั้นที่ค่า X อยู่
 i = ค่าอันตรภาคชั้น

4. ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณะเชิงอาชีพ ระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

เมื่อ D = ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 n = จำนวนคู่
 df = $n - 1$

5. ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณะเชิงอาชีพ ระหว่างคะแนนก่อนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และระหว่างคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ \bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มที่ 1
 \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มที่ 2
 S_1^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
 S_2^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
 n_1 = จำนวนข้อมูลของกลุ่มที่ 1
 n_2 = จำนวนข้อมูลของกลุ่มที่ 2
 df = $n_1 + n_2 - 2$

6. หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ α (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยง

k = จำนวนข้อสอบ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมดหรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบวัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ

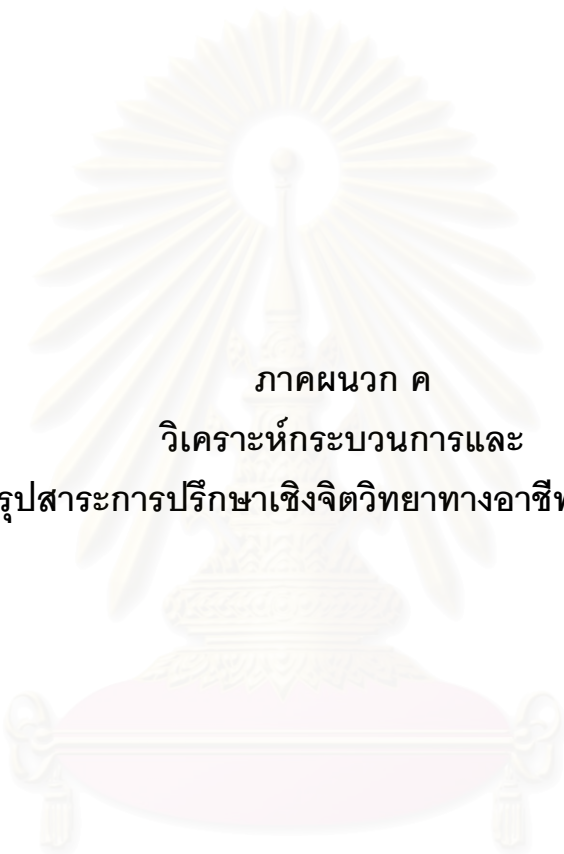
ชื่อ.....เพศ.....อายุ.....

ระดับการศึกษา.....แผนการเรียน.....

โปรดตอบข้อความข้างล่างนี้ทุกข้อว่า **จริงเป็นส่วนใหญ่** หรือ **ไม่จริงเป็นส่วนใหญ่** โดย
กาเครื่องหมาย **✓** ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

เมื่อนึกถึงงานในปัจจุบันหรืองานที่ท่านวางแผนจะทำในอนาคต ท่านคิดว่า....

	จริง เป็นส่วนใหญ่	ไม่จริง เป็นส่วนใหญ่
1. ฉันต้องการได้รับการย้ำความมั่นใจว่าฉันได้ตัดสินใจเลือกอาชีพที่ เหมาะกับตนเองแล้ว	-----	-----
2. ฉันรู้สึกกังวลว่าความสนใจของฉันตอนนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา	-----	-----
3. ฉันไม่แน่ใจว่าอาชีพอะไรที่ฉันจะทำได้ดี	-----	-----
4. ฉันไม่รู้จักจุดเด่นและจุดด้อยที่สำคัญของตนเอง	-----	-----
5. งานที่ฉันสามารถทำได้อาจจะให้ค่าตอบแทนไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิต ตามที่ฉันต้องการ	-----	-----
6. ถ้าฉันต้องตัดสินใจเลือกอาชีพในขณะนี้ ฉันกลัวว่าจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่ ไม่เหมาะกับตนเอง	-----	-----
7. ฉันต้องการทราบว่าอาชีพประเภทใดที่ฉันควรจะทำ	-----	-----
8. สำหรับฉันการตัดสินใจเลือกอาชีพถือเป็นปัญหาที่ยุ่งยากและกินเวลายาวนาน	-----	-----
9. ฉันสับสนกับปัญหาทั้งหมดในการตัดสินใจเรื่องอาชีพ	-----	-----
10. ฉันไม่แน่ใจว่าอาชีพที่ฉันเลือกในตอนนี้จะเหมาะกับฉัน	-----	-----
11. ฉันรู้น้อยมาก ว่าบุคคลในอาชีพต่าง ๆ เขาต้องทำอะไรกันบ้าง	-----	-----
12. ไม่มีอาชีพใดอาชีพหนึ่งที่นำดึงดูดใจมากสำหรับฉัน	-----	-----
13. ฉันไม่แน่ใจว่าฉันจะชอบทำงานแบบไหน	-----	-----
14. อาชีพที่ฉันรู้จักตอนนี้เพียงพอแล้วสำหรับการพิจารณา	-----	-----
15. การคาดคะเนความสามารถและความถนัดของฉันแปรเปลี่ยนไปหลากหลาย มากในแต่ละปี	-----	-----
16. ฉันไม่แน่ใจเกี่ยวกับตัวเองในหลายๆ ด้านของชีวิต	-----	-----
17. ฉันได้รู้มานานกว่า 1 ปีแล้ว ว่าฉันต้องการประกอบอาชีพอะไร	-----	-----
18. ฉันไม่เข้าใจเลยว่าบุคคลบางคนสามารถกำหนดสิ่งที่เขาอยากจะทำได้อย่างไร	-----	-----

ภาคผนวก ค
วิเคราะห์กระบวนการและ
สรุปสาระการปรัษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

วิเคราะห์กระบวนการและสรุปสาระการปรัการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม

หลังจากดำเนินกระบวนการปรัการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มครบ 12 ครั้ง คือตั้งแต่วันที่ 7 สิงหาคม 2544 ถึงวันที่ 6 กันยายน 2544 สรุปสาระการปรัการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวพัฒนาการได้ดังนี้

ขั้นกระบวนการและวิเคราะห์กระบวนการ	สรุปสาระในการปรัการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม
<p>ขั้นที่ 1 สร้างสัมพันธภาพและชี้แจงวัตถุประสงค์</p> <p>ขั้นที่ 2 ประเมินพัฒนาการทางอาชีพและปัญหาเชิงอาชีพ</p> <p>ผู้นำกลุ่มได้ประเมินพัฒนาการทางอาชีพพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ยังมีพัฒนาการทางอาชีพไม่สมวัย คือ มีเป้าหมายทางอาชีพในลักษณะเพื่อฝัน และขาดการสำรวจข้อมูลทางอาชีพ ในขณะที่บางคนมีการรับรู้ข้อมูลทางอาชีพสอดคล้องตามความเป็นจริงแต่ไม่สามารถนำมาใช้พิจารณาเลือกเป้าหมายทางอาชีพได้</p>	<p>ครั้งที่ 1</p> <p>ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับสมาชิกเข้าสู่กระบวนการปรัศึกษา ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเข้ามานั่งล้อมวงกัน และได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และการปฏิบัติตัวภายในกลุ่ม รวมทั้งระยะเวลาของการเข้ากลุ่ม การขออนุญาตบันทึกเทป และแนะนำตัวเองกับสมาชิก หลังจากนั้นให้สมาชิกกล่าวแนะนำชื่อ ห้อง แผนการเรียน ทีละคน</p> <p>ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงความสำคัญของอาชีพซึ่งถือเป็นกิจกรรมทางอาชีพตามพัฒนาการที่สำคัญในช่วงชีวิตของบุคคล สมาชิกให้ความสนใจ และตั้งใจฟัง ผู้นำกลุ่มจึงเริ่มต้นด้วยการชวนสมาชิกให้นึกถึงอาชีพที่ตนเองอยากทำ พร้อมทั้งเหตุผลที่อยากประกอบอาชีพนั้น สมาชิกได้บอกเล่าถึงอาชีพ และเหตุผลของตนเองทีละคน ดังตัวอย่างต่อไปนี้</p> <p>น้อย : สำหรับน้อย อาชีพที่ต้องการจะทำแล้วก็ใฝ่ฝันคือ มัณฑนศิลป์หรือตกแต่งภายใน ชอบตรงที่ว่ามันอิสระ ไม่ต้องขึ้นอยู่กับใคร และเป็นอาชีพที่ขึ้นอยู่กับไอเดียที่เราจะถ่ายทอดออกมา</p> <p>งาม : อยากเป็นวิศวกรการบินอวกาศ คืออยากจะทำออกไปนอกโลกนะค่ะ อยากเห็นดวงดาว</p> <p>หนึ่ง : สำหรับหนึ่ง อยากเป็นสัตวแพทย์ อยากอยู่กับพวกแมวๆ หมาๆ รู้สึกว่าบางทีมันดีกว่าคนอื่นอีก บางทีเขาฟังเรารู้เรื่อง เวลาหนูมีเรื่องไม่สบายใจขึ้น</p> <p>หมวย : อยากเป็นเลขานุการ พวกทำบัญชี เห็นคนเขาอยากเป็นกันเยอะค่ะ เห็นเขาพูดๆ กัน แม่ก็ส่งเสริม พวกงานธนาคารทำงานอยู่ในห้องแอร์ น่าจะสบาย</p>

<p>ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกได้สำรวจทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่ของตนเอง ทำให้เกิดการตระหนักเกี่ยวกับอาชีพเพิ่มขึ้น</p>	<p>โอ : อยากรู้เป็นทนายความ ถ้าเราเปิดธุรกิจส่วนตัว เราก็ได้รู้เรื่องกฎหมาย จะได้รู้ทันคนไม่โดนโกง แล้วอ่านในหนังสือแนะนำเขาบอกว่าทำงานได้หลายอย่าง หลายอาชีพ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เช่นอะไรบ้างคะ</p> <p>โอ : ไม่รู้ครับ เห็นในหนังสือเขาเขียนไว้</p> <p>อิน : อยากรู้เป็นนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เราได้อยู่กับต้นไม้ ได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อม แล้วรู้สึกว่ายั่งยืนสิ่งแวดล้อมมันยั่งยืนไม่หายไปเยอะ อยากรู้จะไปแก้ไขตรงจุดนั้น อาจจะทำให้ดีขึ้น</p> <p>ผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้สำรวจถึงที่มาของอาชีพที่แต่ละคนอยากทำ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : หน่อยได้แรงบันดาลใจที่ทำให้เกิดความสนใจในอาชีพนี้จากใครคะ</p> <p>หน่อย : พ่อค่ะ พ่อเป็นมัณฑนากรมาเปิดบริษัทเอง แต่ตอนนี้เขาเสียชีวิตไปแล้ว</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : พ่อเป็นแรงบันดาลใจนะคะ ทำให้เราได้เห็นข้อมูลลักษณะงานด้านนี้ แล้วที่หน่อยอยากทำ เป็นงานออกแบบด้านไหนคะ</p> <p>หน่อย : ตกแต่งภายในค่ะ ภายในบ้าน ในอาคาร แต่ก็คงจะใส่แห่งในอนาคตข้างหน้าคะ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เพราะอะไรถึงรู้สึกอย่างนั้นคะ</p> <p>หน่อย : คือหมายถึงว่า ถ้าเกิดเราได้งานนี้ มันก็คือว่าจะรายได้ดีไปเลย แต่ว่าถ้าเกิดรับงานนั้นแล้วเขาเบี้ยว เขาโกงขึ้นมา เราก็จนเป็นปีเหมือนกัน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ส่วนใหญ่แล้วพ่อหน่อย...</p> <p>หน่อย : ก็โดนโกงมากที่สุดเลย</p> <p>สมาชิกต่างบอกเล่าอาชีพของตนเอง จนเหลือสมาชิกอีกหนึ่งคนเพศชายที่มีลักษณะที่ซื่ออายุมาก ไม่กล้าสบตาสมาชิกคนอื่นรวมถึงผู้นำกลุ่ม จะใช้การหลบมอง ผู้นำกลุ่มจึงถามนำ</p>
---	---

	<p>ผู้นำกลุ่ม : พิซซ่าละคะ</p> <p>พิซซ่า : (ยิ้ม เหนียมอาย) ยังไม่รู้เลยครับ แต่ก็อยากทำอะไรก็ได้ที่เป็นอาชีพสุจริต</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ยังไม่มีอาชีพที่เด่นชัดว่าเราอยากจะทำอะไรนะคะ แล้วมีอะไรที่พอจะรู้จักบ้างคะ</p> <p>พิซซ่า : ก็นักธุรกิจ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ซ้ำรู้จักอาชีพนี้ได้ยังไงคะ</p> <p>พิซซ่า : แม่ทำอยู่ แต่ตอนนี้แม่เสียไปแล้ว</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : คุณแม่ทำธุรกิจเกี่ยวกับอะไรคะ</p> <p>พิซซ่า : ที่ดินครับ ก็ขายที่ แล้วก็ให้เช่าที่เก็บค่าเช่า</p> <p>ผู้นำกลุ่มได้สรุปอีกครั้งเกี่ยวกับอาชีพที่สมาชิกอยากเป็นและเหตุผลที่สนใจอาชีพนั้น และก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกกลุ่มพูดถึงสิ่งที่ได้รับรู้ตนเองจากพูดคุยกันในครั้งนี้จากนั้นผู้นำกลุ่มได้กล่าวสรุป และยุติกลุ่มสำหรับวันนี้ พร้อมทั้งย้ำเรื่องสถานที่ และเวลาที่นัดกันในการพบกลุ่มครั้งต่อไป</p>
<p>ขั้นที่ 3 ขั้นการสำรวจตนเอง และ ขั้นที่ 4 ขั้นการสำรวจข้อมูลทางอาชีพและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ</p> <p>เนื่องจากสมาชิกเริ่มมีเป้าหมายทางอาชีพของตนเองบ้างแล้ว ผู้นำกลุ่มจึงเื้อ้อำนวยให้สมาชิกได้สำรวจคุณสมบัติของตนเองโดยเชื่อมโยงจากอาชีพที่สมาชิกสนใจ ซึ่ง</p>	<p>ครั้งที่ 2</p> <p>ขณะที่รอสมาชิกกลุ่มมาพร้อมกัน ผู้กลุ่มได้พูดคุยซักถามสมาชิกที่มาถึงก่อน เกี่ยวกับการเดินทาง ที่อยู่ และกิจกรรมที่ทำในช่วงเข้าก่อนเข้าเรียน เมื่อมาครบแล้ว ผู้นำกลุ่มกล่าวทบทวนสิ่งที่ได้พูดคุยกันไปจากครั้งก่อน แล้วเชื่อมโยงมาสู่หัวข้อในวันนี้ โดยให้สมาชิกพิจารณาคุณสมบัติของตนที่เหมาะสมกับอาชีพที่อยากทำนั้นๆ แล้วให้สมาชิกเล่าให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง</p> <p>หน้อย : ตรงงานมัณฑนศิลป์เนี่ย หน้อยเป็นคนที่รักอิสระ ไม่ยึดติดอยู่กับใครไม่ชอบเดินตามหลังใคร แล้วก็ชอบเดินนำหน้าใครจนเกินไปชอบคิดไอเดียแปลก ๆ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : มีกิจกรรมอะไรบ้างคะที่หน้อยชอบทำแล้วแสดงให้เห็นว่าหน้อยมีคุณสมบัติแบบนั้น</p> <p>หน้อย : อย่างในเวลาเรียน เวลาต้องทำรายงานส่งอาจารย์ จะชอบทำเวอร์ ๆ คิดแบบเวอร์ ๆ ไปเลย ออกแบบให้ดีที่สุด เวอร์ที่สุด</p>

<p>ก่อให้เกิดการผสมผสานข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของตนกับลักษณะงาน</p>	<p>หมวย : หน้อยเขาจะตั้งใจมาก เวลาทำงานอะไร อย่างจัดบอร์ด์ทำรายงานเขาก็จะทุ่มเททำออกมาให้ดีที่สุด อย่างรายงานเวลาส่งพร้อมกันนะของเขาจะโดดเด่นที่สุดเลย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เวลาหน้อยทุ่มเทกับมันอย่างเต็มที่ ผลที่ได้เป็นอย่างไรคะ</p> <p>หน้อย : ก็จะได้คะแนนดี</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : มันทำให้เราภูมิใจนะ</p> <p>หน้อย : มันก็ปลื้มนิดนึง ในเมื่อมันได้คะแนนดีซะมั๊ย ก็ดีใจที่เราทำได้นะ ทำได้ดีด้วย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : มีกิจกรรมอื่นๆอีกมั๊ยคะที่ทำแล้วได้ใช้ความคิดในการออกแบบ</p> <p>หน้อย : ก็มีคะ หน้อยเป็นคนชอบแต่งบ้าน อย่างห้องน้ำ หน้อยก็บ้า จัดโน่นแตงนี่อยู่คนเดียวเป็นชั่วโมง ๆ ก็ทำไป</p> <p>สมาชิกได้เล่าถึงคุณสมบัติของตนด้วยใบหน้า ยิ้มแย้ม ภูมิใจ โดยสมาชิกกลุ่มต่างให้ความสนใจ นอกจากนั้นสมาชิกคนเดิมยังเพิ่มเติมถึงอาชีพอีกอาชีพหนึ่งที่ตนเองอยากทำ</p> <p>หน้อย : มีอีกอาชีพหนึ่งที่อยากทำคือครูสอนพละ คิดว่าทำได้นั่นเอง เพราะตัวเองเล่นได้หมดเลย ก็ถนัดตรงนี้ แล้วก็มั่นใจว่าเก่งด้วย</p> <p>อิน : หน้อยเขาเก่งบาส เล่นบาสได้เหรียญทองกีฬาด้วย เขาเป็นนักกีฬาโรงเรียน</p> <p>ผู้นำกลุ่มเชื้ออำนาจให้สมาชิกได้ซักถามเพิ่มเติม แล้วสมาชิกคนต่อไปก็พูดถึงอาชีพที่ตนเองอยากทำว่ายังไม่มีความรู้เลย จึงไม่รู้ว่าคุณสมบัติของตนเองจะเหมาะสมหรือไม่ ผู้นำกลุ่มจึงเชื้ออำนาจให้สมาชิกได้สำรวจข้อมูลที่ตนเองมีอยู่ และช่วยให้สมาชิกได้รับรู้ข้อมูลชัดเจนขึ้น</p> <p>งาม : มันยังไม่ค่อยมีความรู้ในด้านนี้ แล้วก็มีส่วนน้อยที่เรียนทางนี้ และมีที่เดียวที่เปิดสาขา</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ที่ไหนคะ</p>
--	---

<p>สมาชิกได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานมากขึ้นจากการที่เพื่อนสมาชิกช่วยกันพิจารณาข้อมูลที่มีอยู่ จนทำให้สมาชิกได้กลับมาสำรวจตนเองได้อย่างชัดเจนในด้านความชอบ ความถนัด และความสามารถของตนเอง</p>	<p>งาม : ที่ ม.เกษตรฯ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : งามได้ดูข้อมูลที่ไหนมาบ้างรียังคะ</p> <p>งาม : ก็เคยดูข้อมูลจากหนังสือแนะนำคณะของ ม.เกษตร เขาเขียนไว้สั้นๆ ว่ามันจะเกี่ยวกับการประกอบ การขับเคลื่อน การควบคุมยานอวกาศ ก็พอรู้แค่คร่าว ๆ ไม่รู้ชัดเจน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เกี่ยวกับการประกอบ ขับขี่ ควบคุม เครื่องยนต์ กลไกของยานอวกาศนะคะ</p> <p>งาม : ใช่คะ อย่างอื่นก็ไม่รู้แล้ว</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : จากข้อมูลที่งามบอกมาเนี่ย เพื่อนๆ คิดว่ามันน่าจะเกี่ยวข้องกับงานลักษณะไหนคะ</p> <p>อิน : มันเกี่ยวกับงานช่างนะ มีการประกอบเครื่องควบคุมเครื่อง</p> <p>งาม : อืมใช่</p> <p>สมาชิกในกลุ่มช่วยกันพิจารณา และซักถามเพิ่มเติมด้วยความสนใจ ทำให้งามได้สำรวจความสนใจของตนเองให้ชัดเจนขึ้น</p> <p>หน้อย : แล้ววิศวกรเนี่ยจะต้องขึ้นไปในอวกาศด้วยรึเปล่า ที่นายอยากทำนะ</p> <p>อิน : เป็นนักบิน หรือเป็นวิศวกรสร้างเครื่อง</p> <p>งาม : มันก็เขียนไว้ว่ามีขับขี่ด้วย</p> <p>หน้อย : ไม่แล้วที่นายต้องการนะ ต้องการจะเป็นอะไร</p> <p>งาม : ต้องการจะเป็นนักบิน ที่บินออกไปในอวกาศ</p> <p>หน้อย : อ้อ เป็นคนไป</p> <p>อิน : ต้องการจะขับขี่ ให้คนอื่นประกอบ แล้วเราขับขี่</p> <p>หน้อย : ทั้งประกอบ ทั้งขับขี่แหละ</p> <p>งาม : อืม คือ เราก็ต้องเรียนรู้ทั้งหมด</p> <p>หมวย : ใช่ ถ้าเกิดมีอะไรผิดพลาด เราก็ต้องประกอบเป็นด้วย ต้องรู้ว่ามันชัดข้อตรงไหน</p> <p>อิน : แล้วงามถนัดงานช่างหรอ</p> <p>งาม : งานช่างก็ไม่ค่อยถนัด</p> <p>อิน : งามเขาไม่ชอบงานช่างด้วยพี แล้วอุปกรณ์มันเยอะ</p>
---	--

	<p>มากกว่าเครื่องยนต์ธรรมดาตั้งเยอะระงาม เครื่องมันใหญ่กว่ามาก</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : งามรู้ได้อย่างไรคะว่าตนเองไม่ถนัดงานช่าง</p> <p>งาม : ก็ที่เคยเรียนเกี่ยวกับงานไฟฟ้า ตอน ม.ต้น แล้วมันไม่ชอบ ทำไม่ค่อยได้</p> <p>ก่อนหมดเวลา ผู้นำได้ให้สมาชิกสรุปสิ่งที่ตนเองได้ประโยชน์จากพูดคุยในครั้งนี้ และผู้นำกลุ่มสรุป และกล่าวย้ำเวลา และสถานที่พบกลุ่มครั้งต่อไป และกล่าวยุติกลุ่ม.</p>
<p>สมาชิกได้สำรวจตนเอง จากข้อมูลทางอาชีพและได้สำรวจความสามารถที่แท้จริงของตนเอง</p> <p>ผู้นำกลุ่มเชื้ออำนาจให้สมาชิกได้หาวิธีประณีประนอมระหว่างอุดมคติกับความสามารถของตนเองตามความเป็นจริง</p>	<p>ครั้งที่ 3</p> <p>วันนี้ มีปัญหาในเรื่องสถานที่พบกลุ่มเนื่องจากห้องเดิมทางโรงเรียนต้องใช้ในการจัดกิจกรรม ผู้นำกลุ่มจึงหาห้องใหม่ใช้เวลาประมาณ 10 นาที จึงได้ห้อง</p> <p>ผู้นำกลุ่มทบทวนเนื้อหาจากการพบกลุ่มครั้งที่แล้ว และชวนสมาชิกพิจารณาต่อเนื่องจากครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกพิจารณาคุณสมบัติของตนเองที่สอดคล้องกับอาชีพที่อยากทำ ซึ่งสมาชิกที่ยังไม่ได้บอก ได้บอกเล่าให้สมาชิก และผู้นำกลุ่มฟัง</p> <p>หนึ่ง : เนื้อหาวิชาที่เรียนมันยากเกินที่หนึ่งจะสามารถสอบเข้าเรียนในคณะนั้นได้ เพราะหนึ่งก็แค่พอเอาตัวรอดได้ บางทีก็ดีขึ้นอีกนิดหน่อย ก็คิดว่าหนึ่งคงความสามารถไม่ถึง มีแต่ความชอบอย่างเดียวมันก็ไม่ได้</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : หมายถึงว่าความสามารถของเราไม่ถึงเกณฑ์ ที่จะสอบได้ ทุกวิชาเลยหรือคะ</p> <p>หนึ่ง : ใช่ ทั้งฟิสิกส์ เคมี ชีวะ เลข ซึ่งถือเป็นวิชาหลักพื้นฐานที่ต้องใช้สอบในคณะสัตวแพทย์</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วตรงนี้มองว่า อยากจะทำอาชีพนี้หรือเปล่าคะ ถ้าเกิดแยกเรื่องคะแนนเอ็นทรานซ์ ออกไปก่อน ถ้าเรายังไม่ดูเรื่องคะแนนนะคะ</p> <p>หนึ่ง : ก็อยากคะ คิดว่าถ้าหนึ่งทำ หนึ่งคงอยู่กับมันได้ดี</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : จะรู้สึกมีความสุข แล้วตรงนั้นเนี่ย เราจะทำอย่างไรถึงจะไปตรงนั้นได้ล่ะคะ</p> <p>หนึ่ง : ต้องขยันมาก ๆ แล้วนิสัยหนึ่ง เป็นคนที่ไม่ค่อยจะขยัน ไม่ค่อยชอบอ่านซักเท่าไร ะไรที่มีเนื้อหายาว ๆ เนี่ยจะไม่ค่อย</p>

<p>ผู้นำกลุ่มเชื้ออำนาจให้สมาชิกได้มองทางเลือกอื่น ๆ ซึ่งช่วยให้สมาชิกได้ขยายขอบเขตการมองตัวเลือก และสามารถเลือกเป้าหมายทางอาชีพที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของตน</p>	<p>ชอบ ก็เลยชอบอะไรที่สั้น ๆ แล้วใช้ความเข้าใจเอามากกว่า ซึ่งมองภาพรวมแล้ว หนึ่งว่า หนึ่งทำไม่ได้มากกว่าคุณสมบัติที่มีแล้วเหมาะที่สำคัญเลยคือ เรื่องเรียน การที่จะเข้าไปสอบเราก็ต้องมีความรู้ด้วย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ถึงแม้ว่าเราจะชอบก็จริง แต่ต้องค้ประกอบอื่น ๆ เช่น วิชาต่าง ๆ ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนคณะนี้ เราทำไม่ได้จริง ๆ ตรงนี้เหมือนหนึ่งจะตัดสินใจแน่แล้ว ว่าเราไม่ได้จริง ๆ</p> <p>หนึ่ง : ใช่ค่ะ</p> <p>ผู้นำกลุ่มจึงถามสมาชิกเกี่ยวกับเป้าหมายทางอาชีพอื่น ๆ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ตรงนี้ดูเหมือนว่า สาขาสัตวแพทย์นี่คงจะเป็นอาชีพที่เราไม่สามารถจะเลือกได้แล้ว หนึ่งมองทางอื่นไว้บ้างมั้ยะ คณะอื่น</p> <p>หนึ่ง : ก็ยังไม่ได้มองคณะไหน ช่วงนี้หนึ่งก็อ่านดูข้อมูลทางพยาบาลไว้ก็อ่านอยู่ จะลองไปฝึกงานดู ถ้าเกิดฝึกงาน แล้วมันรู้สึกไม่ค่อยดีก็จะมีมาดูอย่างอื่น</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : หนึ่งได้ข้อมูลตรงนี้มาอย่างไรคะ</p> <p>หนึ่ง : อ่านตามหนังสือแนะแนวคะ สนใจพยาบาลทหาร เขาเขียนว่าถ้าจะเรียนสาขานี้ไปฝึกงานที่นี้ แต่ว่าเพื่อนหนึ่งเขาก็สนใจเหมือนกัน เขาก็หาข้อมูลมาก็คือถ้าไปฝึกก็คงจะไปด้วยกัน</p> <p>ผู้นำกลุ่มชวนสมาชิกพิจารณาถึงคุณสมบัติของตนเองที่ตรงกับงานพยาบาล</p> <p>หนึ่ง : หนึ่งคิดว่า หนึ่งเป็นคนใจเย็น พอที่จะทำตรงนี้ แต่ว่าหนึ่งไม่ค่อยชอบกลิ่นยา</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : มองว่าอาชีพพยาบาล ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร</p> <p>หนึ่ง : ต้องเป็นคนใจเย็น แล้วก็อดทนมาก</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ต้องอดทน อดทนเรื่องอะไรคะ</p> <p>หนึ่ง : คือเป็นพยาบาลก็แบบคนไข้ก็มีหลายอย่าง บางคนก็พูดดี บางคนก็ด่าพยาบาล เราก็ต้องรับได้ แล้วหนึ่งเอง ตอนหนึ่งไปโรงพยาบาล หนึ่งยังด่าพยาบาลเลย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : พยาบาล นอกจากจะต้องรับมือกับคนไข้แล้วยังมี</p>
--	--

<p>สมาชิกมีข้อมูลแบบผิวเผินไม่เคยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงาน โดยเมื่อได้ฟังเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ที่สำรวจไป ทำให้ตนเองได้สำรวจตนเองในด้านความรู้ความสามารถ</p>	<p>ญาติอีกด้วย</p> <p>หนึ่ง : (หัวเราะ) ใช่ค่ะ</p> <p>ผู้นำกลุ่มสอบถามในเรื่องคะแนนสอบเข้าของสาขาที่สมาชิกสนใจ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : สาขาที่ใช้คะแนนสอบยังไงคะ</p> <p>หนึ่ง : ก็ต้องสอบค่ะ แต่คะแนนไม่สูงเท่าสอบเอ็นทรานซ์ค่ะ</p> <p>หลังจากนั้นสมาชิกกลุ่มคนต่อมาได้พูดถึงข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ</p> <p>หมวย : ก็ยังไม่รู้เลย คือ ได้มองแต่ส่วนที่มันสำเร็จรูป ออกมาแล้ว เออมันดี แบบเราชอบอย่างนี้</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : หมวยเห็นจากใครคะ ที่บอกว่าเป็นผลสำเร็จรูปออกมาแล้ว</p> <p>หมวย : ก็จากในสื่อโทรทัศน์ อย่างเนี่ย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : คือหมวยยังไม่รู้ว่าอาชีพนี้มีลักษณะงานอย่างไร</p> <p>หมวย : ใช่ค่ะ</p> <p>แล้วสมาชิกพูดถึงความกังวลเกี่ยวกับการเรียนของตนเอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาในการอ่านหนังสือ</p> <p>หมวย : รู้สึกหนักใจ เรื่องการเรียน ความใส่ใจ สนใจยังไม่ค่อยพอ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ความสนใจใน... </p> <p>หมวย : ความสนใจในการเรียน การอ่าน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เป็นทุกวิชา เลยรึเปล่าคะ</p> <p>หมวย : ก็ทุกวิชา แต่ว่าถ้าอ่านก็คือจะคะแนนดี ไม่ค่อยชอบอ่าน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เพื่อนคนอื่น มีปัญหาเรื่องนี้บ้างมั๊ยคะ</p> <p>สมาชิก : (พูดพร้อมกัน) มี (หัวเราะ)</p> <p>สมาชิกกลุ่มต่างเล่าประสบการณ์ของตนเกี่ยวกับปัญหาในการ</p>
---	--

<p>ผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิกมองเห็นปัญหาอย่างชัดเจนในเรื่องการเขียน รวมถึงสาเหตุของปัญหา และเอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ปัญหา</p>	<p>อ่าน</p> <p>หน้อย : ถ้ายาว ๆ มันก็รู้สึกเบื่อ แต่ว่าสั้น ๆ มันก็พอไหว แต่ถ้าต้องไปอ่านหนังสือนอกเวลาเป็นเล่ม ๆ นะ อ่านไปประมาณ 2-3 หน้าหลับแล้วมันหลับเองมาได้อยากหลับนะ อยากอ่านแต่ว่าไม่รู้ทำไมตามันลงเองค่อย ๆ ลง</p> <p>อิน : บางทีอ่านไปแล้วปวดหัว ก็ไม่อยากอ่าน</p> <p>หนึ่ง : แล้วอยากอ่านให้จบ แต่มันไม่ได้มันไม่จบ</p> <p>หมวย : บางทีอ่านครั้ง-2 ครั้ง แล้วมันไม่มีสมาธิในการอ่านนะที่คืออ่านไปแล้วแต่ว่ามันไม่เข้าใจ เหมือนกับเราไม่ได้อ่าน มันไม่เข้าใจ</p> <p>หนึ่ง : มันแค่ผ่านตา แต่จำไม่ได้</p> <p>หน้อย : ไซ้ แบบบางทีอ่านแล้วหัวมันว่าง ๆ อ่านไปรู้ว่าอ่านนะแต่พอมาทถามเนื้อหาเป็นยังไง จำไม่ได้แล้ว ยิ่งเวลาทำข้อสอบภาษาไทยนะ</p> <p>อิน : โอ้โฮ อ่านยาวมาก หน้า 2 หน้า อ่านแล้วจับใจความไม่ได้</p> <p>หนึ่ง : โจทย์มันเยอะ อ่านแล้วงง</p> <p>ผู้นำกลุ่มพูดสรุปลักษณะปัญหาเกี่ยวกับการอ่านของสมาชิกแล้วเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้นึกถึงประสบการณ์ที่ตนเองเคยใช้แก้ปัญหาการอ่านของตนได้สำเร็จ แล้วเล่าแบ่งปันประสบการณ์กันในกลุ่ม</p> <p>หมวย : เคยตอนนั้นใกล้สอบ ไม่อยากอ่านเลย แต่ใช้ลูกฮึดอ่านเรื่องที่เรารู้พอเข้าใจก่อน อ่านไปที่ละหน้า-2 หน้า แล้วพอว่างก็ลูกไปเดินเล่น แล้วค่อยกลับมาอ่านต่อ ก็อ่านได้เยอะเหมือนกันแต่ไม่จบนะ พอมาททำข้อสอบก็ทำได้ มันเจอที่เราอ่านมา ก็รู้สึกภูมิใจ เอ้ออ่านมาแล้วมันทำได้</p> <p>หน้อย : อย่างของหน้อยเนี่ย คืออาจจะอ่านหน้าเดียวก่อนแล้วมาดูก่อนว่าที่อ่านไป เรื่องราวมันเป็นยังไง ถ้าเนื้อหามันยากละเอียด ก็จะมาดูตรงนั้นอีกว่ามันหมายความว่าอย่างไร มันต้องใช้ความเข้าใจ แต่ถ้าว่างก็จะไปล้างหน้า ฟังเพลง แล้วกลับไปอ่านใหม่ ถ้าอ่านกลางคืนก็จะหลับตลอด (หัวเราะ)</p>
--	--

	<p>อิน : บางทีหนูอ่านแล้วจับประเด็นไม่ได้ อย่างพวกหนังสืออ่านนอกเวลา ข้อสอบสอบถามว่า จุดใดแถมกซ์ของเรื่องอยู่ตรงไหน อย่างเนี่ยะ ไม่รู้ แต่เพื่อนอีกคนจับจุดตรงนี้ได้ อีกคนจับจุดตรงนั้นได้ ก็จะเอามารวมกัน แล้วถึงจะนี่ออก</p> <p>หนึ่ง : มันต้องมารวมกันเป็นกลุ่ม นั่งอ่านด้วยกันก็ช่วยได้นะ ทำให้มีกำลังใจอ่าน ไม่หลับ</p> <p>อิน : หรืออย่างวิชาเลข เพื่อนในกลุ่มบางคนเข้าใจเรื่องนี้ อีกคนเข้าใจเรื่องนั้น ก็มาติวกัน รวมกัน ก็ช่วยให้เราไม่ต้องอ่านมาก</p> <p>ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้พูดถึงสิ่งที่ได้รับจากการพบกลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มสรุป และย้ำเรื่องสถานที่และเวลาในการพบกลุ่มครั้งต่อไป แล้วกล่าวยุติกลุ่ม</p>
<p>ผู้นำกลุ่มเชื้อให้สมาชิกได้สำรวจตนเองเกี่ยวกับจุดอ่อนของตนเองและมองหาจุดแข็งที่สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้</p>	<p>ครั้งที่ 4</p> <p>ผู้นำกลุ่มทบทวนจากครั้งที่แล้ว และชวนสมาชิกที่ยังไม่ได้สำรวจคุณสมบัติของตนเองกับอาชีพ ได้บอกเล่าเกี่ยวกับคุณสมบัติของตนเองกับอาชีพที่สนใจให้กลุ่มฟัง</p> <p>อิน : เราฐานะพี่ว่าอยากไปไหน ชอบอะไร แต่มันมีสิ่งไม่ชอบอยู่ตรงงานที่เราจะไปพอเจอตรงนั้นเราก็ไม่ไหวแล้ว</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ตรงนั้นคืออะไรคะ</p> <p>อิน : ก็อยากเรียนอนุรักษ์ เพราะชอบต้นไม้พอได้อยู่กับมันเราจะมีความสุข แต่มันต้องจำเยอะ เห็นแล้วไบอย่างนี้ต้องรู้เลยว่าคือต้นอะไร แล้วมันก็มีภาษาอังกฤษเยอะ ไม่ชอบ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : อินไม่ชอบภาษาอังกฤษ อ่อนภาษา</p> <p>อิน : หนูมีพื้นฐานมาไม่ดี คือ ตอนประถมอาจารย์ไม่ได้สอนอังกฤษเลย เพิ่งมาสอนตอน ป.5 มาถึงยังไม่ทันสอน a b c เลยสอน student teacher ก็เลยแบบงง อยู่ๆ มาสอนอย่างแบบนี้ เรายังไม่รู้พื้นฐานเลย ทำให้ไม่ชอบอังกฤษ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ค่ะ นอกจากองค์ประกอบเรื่องภาษาอังกฤษ วิชาพื้นฐานอื่นที่ต้องใช้สอบสาขานี้มีอะไรอีกคะ</p> <p>อิน : ก็มีชีวะ ที่เกี่ยวกับพืช อย่างนี้มันก็เยอะมาก ที่เรียนเขา</p>

	<p>จะแบ่งเป็น class ของพีช มีชื่อภาษาอังกฤษทั้งนั้นเลย เยอะมาก</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วปัจจุบันนี้ อินเรียนชีวะ เป็นยังไงบ้าง</p> <p>อิน : ก็พอได้ค่ะ แต่ไม่ใช่เรื่องที่เราจะใช้เลย เป็นเรื่องพลังงาน อะไรอย่างนี้มากกว่า ส่วนเรื่องที่เราจะใช้เลย เป็นเรื่องต้นไม้ แบ่งพันธุ์พีชนี้ไม่ได้เลย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ตรงนี้ อินก็รู้ความสามารถในด้านนี้ของเรานะ</p> <p>อิน : ใช่ จริง ๆ ตัวเราไปไม่ถึงตรงนั้นเอง</p> <p>สมาชิกประเมินความสามารถของตนเองแล้ว ตัดสินใจเปลี่ยนสาขาอาชีพที่สนใจ</p> <p>อิน : คิดว่ามันไม่ไหวจริง ๆ ด้านอนุรักษ์ ก็ดูๆ ข้อมูลพยาบาลทหารอากาศแล้ว คือ เขาจะไม่ดู GPA แต่จะดูคะแนนเอ็นทรานซ์ว่าได้เยอะมั๊ย แล้วหลักสูตรพยาบาลไม่อาจจะไม่มีเลย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ตรงนี้ได้ข้อมูลมาจากไหน ค่ะ</p> <p>อิน : หนังสือค่ะ ก็ดูข้อมูลมาหมดแล้วว่า จะไปสมัครต้องใช้หลักฐานอย่างไร ยังไง สมัครที่ไหน เมื่อไหร่</p> <p>ผู้นำกลุ่มสรุปถึงการสำรวจคุณสมบัติของอิน ที่ทำให้อินมองเห็นตนเองชัดเจนขึ้น และได้สำรวจข้อมูลทางอาชีพอื่นที่เหมาะสมกับความสามารถของอิน ก่อนหมดเวลา ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้พูดถึงสิ่งที่ได้รับในวันนี้ ผู้นำกลุ่มสรุป และย้ำเรื่องสถานที่และเวลาในการพบกลุ่มครั้งต่อไป และกล่าวยุติกลุ่ม</p>
<p>สมาชิกได้สำรวจความสามารถของตนเอง โดยพิจารณาจากผลการเรียน และความถนัดในวิชาต่างๆ รวมทั้งได้สำรวจลักษณะนิสัยในการเรียนที่เป็นอุปสรรค</p>	<p>ครั้งที่ 5</p> <p>ผู้นำกลุ่มทบทวนสาระสำคัญจากการพบกลุ่มครั้งที่แล้ว ผู้นำกลุ่มได้เชื่อมโยงเนื้อหาจากครั้งที่แล้ว และกล่าวถึงความสำคัญของผลการเรียนและความสามารถในการเรียนที่มีผลต่อการเลือกสาขาและเชื้อให้สมาชิกได้พิจารณาว่าผลการเรียนของเราบอกอะไรเกี่ยวกับตนเองได้บ้าง</p> <p>หนึ่ง : ผลการเรียนบอกให้รู้ว่าเรามีความรู้วิชานั้นมากน้อยแค่ไหน</p> <p>งาม : บอกความเข้าใจ ความสามารถ ความถนัดของเรา</p> <p>หมวย : ความรู้เพิ่มขึ้นแค่ไหน เพิ่มขึ้นเยอะกว่าเดิมมั๊ย</p>

<p>ต่อการพัฒนา ความสามารถในการ เรียนและได้สำรวจ แนวทางการแก้ไข ปรับปรุงตนเอง</p>	<p>งาม : เรามีความตั้งใจมัย ถ้าไม่มีความตั้งใจผลมันก็ออกมา ไม่ดี</p> <p>ผู้นำกลุ่มได้สรุปความสำคัญของผลการเรียน และให้สมาชิกได้ พิจารณาผลการเรียนของตนตั้งแต่ ม.ต้น-ม.ปลาย(ปัจจุบัน) มีความ เปลี่ยนแปลงอย่างไร เกิดจากสาเหตุใด เรียนได้ดี-อ่อนในวิชาใด</p> <p>พิชชา : ม.ต้น ได้เกรดเฉลี่ย 3.01</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ได้เกรดดีในวิชาใด แล้ววิชาใดเกรดไม่ค่อยดี</p> <p>พิชชา : เกรดไม่ค่อยดีก็เลข วิชาอื่นก็พอๆ กัน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : หมายความว่าวิชาคณิตศาสตร์นี่พิชชา อ่อนมา ตั้งแต่ ม.ต้น แสดงว่า ม.ปลาย พิชชาก็เลือกแผนการเรียนได้ สอดคล้องกับความถนัดของตนเอง แล้ว ม.ปลาย เกรดเฉลี่ยเป็นยังไง บ้าง</p> <p>พิชชา : เทอม 1 ได้ 3.4 เทอม 2 ก็ยัง 3.41</p> <p>สมาชิก : โอ้โฮ เก่งมากเลย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แสดงว่าเรียนได้ดีเป็นส่วนใหญ่ พิชชาเคยสังเกต ตัวเองมั๊ยคะว่า ที่เรียนได้ดีเนี่ยมีสาเหตุจากอะไร</p> <p>พิชชา : มันจำได้เอง</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เกิดจากเรากลับไปทบทวนหรือว่า เรียนเข้าใจแล้วก็ เลยจำได้</p> <p>พิชชา : (สั่นหัว) ไม่ค่อยได้ทบทวน มันเข้าใจแล้วก็จำได้เอง</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วได้อ่านหนังสือทบทวนบ้างหรือเปล่า</p> <p>พิชชา : ก็อ่านแค่ก่อนสอบแค่นั้น</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้ววิชาที่เรียนอ่อน ตอนนี้มีวิชาอะไรบ้างคะ</p> <p>พิชชา : ก็มีอังกฤษ</p> <p>สมาชิกได้บอกเล่าถึงผลการเรียนของตนเอง โดยผู้นำกลุ่มเอื้อ ให้สมาชิกได้พิจารณาถึงความสามารถในการเรียน และปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เรียนดี หรือเรียนอ่อนในวิชาต่างๆ ซึ่งสมาชิกบางคนเมื่อได้ กลับไปพิจารณาผลการเรียนในอดีตก็ทำให้ได้มองเห็นนิสัยในการ เรียนของตนเอง</p>
--	--

อิน : ม.ต้น ได้เกรดเฉลี่ย 3.03 พอเข้า ม.4 ได้ 1.62

หนึ่ง : ทำไมมันลดฮวบเลยละ

ผู้นำกลุ่ม : ตอน ม.ต้น มีวิชาอะไรที่เรียนได้ดี สังเกตได้อย่างชัดเจน

อิน : พละ ภาษาไทย วิชาอื่นๆ ก็ปานกลางค่อนข้างดี

ผู้นำกลุ่ม : ตอนนั้นที่เรียนได้ดีเนี่ย สังเกตหรือเปล่าคะว่ามันมีสาเหตุมาจากอะไร

อิน : ก็อาจารย์เขาสอนดีด้วย ทำให้เราเข้าใจ

ผู้นำกลุ่ม : แล้วพอขึ้น ม.ปลาย เกิดอะไรขึ้นคะ ผลการเรียนถึงออกมาเป็นอย่างนี้

อิน : เนื้อหามันยากขึ้น แล้วเหมือนกับเรายังปรับไม่ได้ เราเพิ่งผ่านมาจาก ม.ต้น ยังสนุกสนาน เล่นไปวันๆ พอขึ้น ม.ปลาย มันต้องเรียนอีกแบบ เราไม่รู้ ก็ยังเรียนแบบ ม.ต้นอยู่

ผู้นำกลุ่ม : แล้วที่เป็นอยู่ตอนนี้ อินได้เปลี่ยนแปลงนิสัยในการเรียนของตัวเองไปยังไงบ้าง

อิน : เปลี่ยนไปเยอะมากเลย จาก ม.4 แ่ๆ มาถึง ม.5 ดีขึ้นเยอะ

ผู้นำกลุ่ม : เป็นยังไงคะ เปลี่ยนตรงไหนบ้าง

อิน : ม.5 จะตั้งใจกับมันจริงๆ พอได้งานมาก็ทำเลย ส่วน ม.4 พอได้งานมาก็จะยังไม่ทำ หรืออย่างตอน ม.4 อาจารย์ที่สอน ฟิสิกส์เขาจะไม่ค่อยสอนห้องหนู พอถึงเวลาเรียนที่ไร ใช้ห้องหนูไปทำ ความสะอาดตรงนั้น ตรงนี้ พวกเราก็ชอบนะ ไม่ต้องเรียน ตอนนี้อ่านดีกว่าไม่น่าเลย ถ้าเราตั้งใจเรียนก็คงจะดีกว่านี้

ผู้นำกลุ่ม : แล้วจากที่อินปรับปรุงลักษณะนิสัยในการเรียนของตนเองดีขึ้น ผลการเรียนเป็นยังไงบ้างคะ

อิน : มันดีขึ้น เพราะดูจากคะแนนกลางภาคแล้วคะแนน มันดีขึ้น จาก ม.4 วิชาฟิสิกส์เนี่ยไม่เคยผ่านเลย พอ ม.5 ผ่าน ใ้โห ดีใจมาก ขนาดได้แค่ผ่านครึ่งมานิดเดียว ก็ยังดีใจเลยเพราะทั้งห้องตกกันเกือบหมดเลย มันเหมือนเรารู้แล้วว่าวิธีการเรียนต้องเรียนยังไง มันถึงจะดี

สมาชิกได้พิจารณาถึงวิชาที่เรียนได้ดีและเรียนอ่อน รวมถึง

	<p>ลักษณะนิสัยในการเรียนของตนเองที่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้</p> <p>ก่อนยุติกกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกพูดถึงสิ่งที่ได้รับในการพบกลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มสรุปและย้ำเรื่องเวลาและสถานที่ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป ยุติกกลุ่ม</p>
<p>ขั้นที่ 5 ขั้นวางแผนโครงการในอนาคต</p> <p>สมาชิกได้สำรวจแนวทางในการปรับปรุงความสามารถของตนเองในวิธีที่สมาชิกคิดว่าเป็นไปได้ เป็นการหาแนวทางแก้ไขปัญหาทางอาชีพของสมาชิก</p>	<p>ครั้งที่ 6</p> <p>ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม และสอบถามถึงการบ้านและงานต่างๆ ของสมาชิก ในวันนี้ผู้นำกลุ่มทบทวนเนื้อหาสาระจากเมื่อครั้งที่แล้ว และชักชวนสมาชิกเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาที่จะเป็นแนวทางไปสู่สาขาอาชีพที่ตั้งใจไว้</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : สาขาที่งามจะเลือก งามรู้มั้ยคะว่ามันต้องใช้วิชาอะไรเป็นพื้นฐานในการสอบบ้าง</p> <p>งาม : ก็มีวิชาฟิสิกส์ เคมี คณิต ภาษาไทย สังคม อังกฤษ แล้วก็มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิศวะฯ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ตรงนั้น การเรียนของงามเป็นยังไงบ้าง</p> <p>งาม : ก็คิดว่าพอได้คะ ได้นิดเดียว ถ้าต้องไปสอบมันก็คงจะยังไม่ถึง</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ตอนนี้ได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าจะถึงตรงที่จะต้องสอบเนี่ย เราต้องพัฒนาตัวเองอีก มองว่าอย่างนั้นนะคะ ตรงนี้ยังไม่พอ</p> <p>งาม : ค่ะ ตอนนี้อยู่ ฟิสิกส์ เคมี ชีวะ ก็คะแนนไม่ค่อยดี โดยเฉพาะอังกฤษ กลัวจะไปไม่รอด</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ตอนนี้อยู่ที่เราว่าภาษาอังกฤษของเราอ่อนมาก เรามาดูวิชาอื่นๆ ที่สามารถจะปรับปรุงให้การเรียนดีขึ้นได้ ซึ่งจะส่งผลให้คะแนนสอบเราดีขึ้น ในวิชาหลักๆ ฟิสิกส์ เคมี ชีวะ วิชาไหนที่ไม่ค่อยมีภาษาอังกฤษบ้างคะ</p> <p>งาม : ก็มีฟิสิกส์ มีศัพท์ภาษาอังกฤษบ้างแต่ไม่มากเท่าชีวะกับเคมี</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ทีนี้ถ้าจะมาทุ่มเทให้ความสนใจกับฟิสิกส์มากขึ้น ต้องใช้ความพยายามในเรื่องใดบ้าง</p> <p>งาม : คือพวกฟิสิกส์เนี่ย มันต้องมีการพลิกแพลง เพราะ</p>

<p>เพื่อนสมาชิกต่างแสดง ความเข้าใจในปัญหาของ งานทำให้งามมีกำลังใจที่ จะหาแนวทางเพื่อแก้ไข ปัญหาของตนเอง</p>	<p>โจทย์ที่เขาให้มันจะพลิกแพลงเหมือนคณิตอย่างเนี่ย แต่ตัวเองเป็นคนพลิกแพลงไม่เก่ง เขาให้สูตรมายังไงก็คืออย่างนั้น</p> <p>อิน : สูตรเยอะมาก เรียนมาตั้งแต่ ม.4-5 ประมาณร้อยละกว่าสูตร ใครจะจำได้</p> <p>หนึ่ง : แล้วถ้าเราเลือกใช้สูตรไม่เป็นคือจบ แล้วสูตรมันจะเยอะมากเลยคะ แล้วข้อหนึ่ง ต้องใช้ตั้งหลายสูตรกว่าจะได้คำตอบ เขาไม่ถามตรงๆ เขาจะถามตัวนั้นมา คือต้องหาค่าตัวนี้ให้ได้ก่อนถึงจะไปหาอีกตัวหนึ่งได้</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : มันต้องอาศัยการจำมาก ซึ่งก็ต้องใช้เวลามาก ตรงนี้งามจะให้เวลาให้ร่างกายแรงใจกับมันได้มั๊ยคะ</p> <p>งาม : ให้ได้คะ แต่เหมือนกับว่าตอนนี้พอเราจำสูตรนี้ได้แล้วพอนานๆ เข้ามันจะลืมอย่างพวกสูตรที่เรียนตอน ม.4 ตอนนี้อมไปหมดแล้ว จำไม่ได้แล้ว</p> <p>หนึ่ง : มันต้องทบทวน อย่างพอเราเรียนวันนี้เราจำได้ พอเรากลับไปท่องพรุ่งนี้มันก็ยังจำได้อยู่ งามท่องได้จริงนะ ท่องแบบผ่านๆ ตา แล้วทำแบบฝึกหัดอยู่เรื่อยๆ แล้วมันจะจำได้เอง</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ทำอยู่เสมอ ทำอยู่เรื่อยๆ</p> <p>งาม : ต้องทำโจทย์บ่อยๆ</p> <p>สมาชิกกลุ่มต่างเห็นด้วยและพูดสนับสนุน ผู้นำกลุ่มจึงชวนให้งามพิจารณาแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน และสามารถทำได้จริง</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : งามมองจากจุดเริ่มต้นตรงนี้ เริ่มด้วยวิชาฟิสิกส์ก่อน คิดว่าจะเริ่มต้นแนวทางปฏิบัติยังไงดีคะ</p> <p>งาม : ก็คงจะต้องไปเอาโจทย์มานั่งทำคะ ถ้าเกิดจะไปซื้อก็ได้หรือไม่ก็หาอ่านเอาในห้องสมุด</p> <p>หนึ่ง : ซื้อได้เลย เอาไว้นั่งทำที่บ้าน</p> <p>งาม : อืม ก็คิดว่าคงจะซื้อ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วมีเวลาไหนบ้างที่คิดว่าจะทำตรงนี้ได้</p> <p>งาม : หลังเลิกเรียน แล้วก็วันเสาร์-อาทิตย์คะ</p> <p>อิน : ต้องทำทุกวันสม่ำเสมอ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เรามากำหนดช่วงเวลาให้ชัดเจนหน่อยดีมั๊ยคะ ถ้า</p>
---	--

<p>สมาชิกสามารถสำรวจแนวทางแก้ปัญหาที่ชัดเจนเป็นการเตรียมตัววางแผนทางการศึกษาเพื่อไปสู่เป้าหมายทางอาชีพของตนเอง</p>	<p>หลังเลิกเรียน งามกลับถึงบ้านก็โม่ง</p> <p>งาม : ประมาณ 4 โมงค่ะ แล้วก็ทำการบ้าน (นี่) คิดว่าประมาณ 2 ทุ่ม ก็คงทำเสร็จ กินข้าว อาบน้ำด้วย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วจะเริ่มต้นเมื่อไหร่ดี</p> <p>งาม : คิดว่าจะเริ่มวันจันทร์หน้าค่ะ เพราะอาทิตย์นี้งานเยอะมาก</p> <p>ผู้นำกลุ่มสรุปแนวทางปฏิบัติที่งามตั้งใจจะทำอีกครั้ง และก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มได้พูดถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการพบกลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มสรุปอีกครั้ง พร้อมทั้งย้ำเรื่องเวลาและสถานที่ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป</p>
<p>ผู้นำกลุ่มเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้สำรวจกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งสะท้อนถึงความชอบ</p>	<p>ครั้งที่ 7</p> <p>ผู้นำกลุ่มทบทวนสาระสำคัญจากครั้งที่แล้ว และชักชวนให้สมาชิกพิจารณาถึงการเตรียมตัวไปสู่เป้าหมายทางอาชีพของตน ต่อเนื่องจากครั้งที่แล้วที่เป็นการเตรียมตัวของสมาชิกคนหนึ่งคืองาม</p> <p>ผู้นำกลุ่มชวนให้งามพิจารณาถึงจุดด้อยของตนเองที่เคยสำรวจพบ ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคในการไปสู่เป้าหมายทางอาชีพที่สมาชิกสนใจ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ถ้าพวกเราจำได้ ที่งามเคยพูดไว้ในครั้งแรกๆ ว่า งามไม่ถนัดงานช่าง ซึ่งสาขานี้ต้องเรียนเกี่ยวกับงานช่าง เรื่องนี้งามมองยังไงคะ</p> <p>งาม : งามไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับพวกนี้เลย แต่คิดว่าจะพยายามค่ะ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : งามตั้งใจจะไปทางนี้แน่นอน</p> <p>งาม : ค่ะ</p> <p>งามย้ำความตั้งใจที่อยากจะเลือกแนวทางนี้ แม้ว่าจะมองเห็นอุปสรรคบางประการของตนเองแล้ว</p> <p>หลังจากนั้น ผู้นำกลุ่มได้สังเกตเห็นสมาชิกที่พูดน้อยที่สุดคือ พิษซ่า จึงได้ชักชวนให้พิษซ่าดูคุณสมบัติของตนเองด้านต่างๆ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ที่โรงเรียนนี้ พิษซ่าชอบทำกิจกรรมอะไรบ้างคะ</p> <p>พิษซ่า : ก็มีทำชมรมครีป ชมรมธนาคาร รับฝาก-ถอนเงินให้กับนักเรียน</p>

<p>ความสามารถและความถนัดของสมาชิก</p> <p>เพื่อนสมาชิกต่างให้แนวทางในการหาข้อมูล ทำให้สมาชิกรู้วิธีและแหล่งในการหาข้อมูลทางอาชีพที่ตนสนใจ</p>	<p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วพิชซ่าขอบงานอะไรในชมรมคะ งานเกี่ยวกับคำนวณ ตัวเลขรีเปล่า</p> <p>พิชซ่า : ไม่ค่อยนะ ขอบงานเอกสาร พวกจัดเก็บข้อมูลของเพื่อนๆ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เพื่อนๆ คะ พิชซ่าจะหาข้อมูลเรื่องอาชีพ หรือสาขาวิชาที่เขาสงใจที่ไหนได้บ้าง</p> <p>อิน : หนังสือแนะแนวสาขาวิชาต่างๆ ในห้องแนะแนวคะ</p> <p>หนึ่ง : หนังสือเตรียมเอ็นท์ คณะและมหาวิทยาลัยต่างๆ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : พี่อยากให้พิชซ่าลองดูข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้เรามองเห็นทางเลือกที่เหมาะสมกับความสนใจ และความสามารถของตนเอง แล้วมาคุยกันในกลุ่ม เราจะได้ช่วยกันมอง ช่วยกันพิจารณาดีมั๊ยคะ</p> <p>พิชซ่า : ครับ ก็เดี๋ยวพรุ่งนี้จะไปดูข้อมูลที่ห้องแนะแนว</p> <p>หลังจากนั้นผู้นำกลุ่มได้กล่าวชักชวนให้สมาชิกที่มีแนวทางที่สนใจแล้ว ได้พิจารณาการเตรียมตัว เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ต้องการ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : มีวิชาอะไรบ้างที่อื่นต้องใช้สอบพยาบาล</p> <p>อิน : ก็มีฟิสิกส์ เคมี ชีวะ คณิต ไทย อังกฤษ สังคม</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : วิชาไหนที่อื่นเรียนได้ ไม่มีปัญหา หรือถนัดอยู่แล้วบ้าง</p> <p>อิน : ก็ภาษาไทยถนัด สังคม ฟิสิกส์ก็พอได้ เคมี ชีวะพอถูกใจ อังกฤษนี่ลงถ่วงเลย (หัวเราะ)</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วจากตรงนี้ อินคิดว่าจะเตรียมตัวให้พร้อมมากขึ้นในด้านใดบ้าง</p> <p>อิน : ก็อ่านเพิ่ม อ่านทบทวน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : อินอาจจะต้องให้ความใส่ใจเพิ่มเติมกับวิชาที่อ่อนแต่ยังสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เช่น ฟิสิกส์ เคมี คณิต พอทำได้มั๊ยคะ</p> <p>อิน : พอได้คะ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : จะทำอย่างไรคะ</p> <p>อิน : คงเหมือนงาม ก็คือต้องหาแบบฝึกหัดมาทำเพิ่ม</p>
--	---

<p>ผู้นำกลุ่มได้อธิบายให้สมาชิกมองเห็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมตามความสามารถของตน เพื่อไปสู่เป้าหมายทางอาชีพที่ตั้งใจ</p>	<p>ผู้นำกลุ่ม : มีแหล่งที่จะหาได้รียังคะ หรือว่าต้องซื้อ</p> <p>อิน : มีที่แถวบ้านเขาเรียนพิเศษ แล้วเขาให้ซีทมา แล้วอ. วิชาาก็ให้ซีทเอ็นท์มาด้วย แต่ยังอยู่ที่ห้องอาจารย์</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ค่ะ นับเวลาจากตอนนี้ไปเหลือปีครึ่งคิดว่าจะเตรียมตัวสำหรับตรงนี้ไหวมั๊ยคะ</p> <p>อิน : คิดว่าน่าจะทำได้</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : อินจะเริ่มเมื่อไหร่คะ และจะใช้เวลาไหนทบทวน</p> <p>อิน : ก็เดี๋ยววันนี้จะไปเอาซีท ส่วนเวลาที่จะอ่าน กลับจากโรงเรียนไปก็ได้แล้ว เพราะไม่มีอะไรมากแค่ทำการบ้านเสร็จก็จะว่างก็คือ กินข้าว ทำการบ้าน ทำเสร็จก็เอาแบบฝึกหัดมานั่งทำ ก่อนจะนอน เพราะนอนค่อนข้างดึกเหมือนกัน ประมาณ 5 ทุ่ม เที่ยงคืน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วมี 3 วิชา อินจะแบ่งอ่านอย่างไรคะ</p> <p>อิน : อ่านวิชาละวัน แยกไปเลย เพราะมันจะได้ไม่ตีกัน ถ้าวันหนึ่งอ่านทั้ง 3 วิชา มันจะตีกัน สับสน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วจะเริ่มได้เมื่อไหร่คะ</p> <p>อิน : ช่วงนี้การบ้านเยอะนะพี่ แล้วต้องเตรียมตัวสอบ Pre-Ent' วันเสาร์นี้สอบ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ถ้าอย่างนั้นคงต้องให้สอบเสร็จก่อน</p> <p>อิน : ค่ะ คิดว่าอาทิตย์หน้าคงจะเริ่มได้</p> <p>เมื่อสมาชิกเริ่มมีแนวทางเตรียมตัวชัดเจนขึ้น สมาชิกกลุ่มจึงหันมองหน้าเพื่อนคนที่ยังไม่ค่อยมีข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งสมาชิกคนหนึ่งได้ไปดูข้อมูลคะแนนสอบเอ็นทรานซ์ปีที่แล้วของคณะที่เพื่อนสมาชิกอีกคนอยากจะเรียนแล้วมาเล่าให้กลุ่มฟัง</p> <p>อิน : เออ เราไปดูคะแนนของมัณฑนศิลป์ มาให้หน่อยด้วย โห แต่คณะนี้คะแนนสูงมากเลย</p> <p>งาม : ไซ้ คะแนนสูงมาก</p> <p>อิน : คะแนนเต็ม 744.68 คะแนน ได้เยอะสุดประมาณ 500 กว่า เกือบ 600 คะแนนต่ำสุดยังตั้ง 300 กว่า</p> <p>หน่อย : เราเลือกไว้อันดับ 4 เลย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ฟังจากคะแนนที่เพื่อนบอก แล้วหน่อยคิดว่าจะสู้</p>
--	---

ไหว้มัย

หน้อย : คิดว่าไม่ไหว

ผู้นำกลุ่ม : คณะอื่นที่อื่นดูมา ดูจากหลายๆ มหาวิทยาลัย หรือ มหาวิทยาลัยเดียวคะ

อื่น : มันมีอยู่มหาวิทยาลัยเดียวแหละพี ที่ศิลปากร

สมาชิกกลุ่มต่างพูดคุยกันถึงความนิยมของคณะต่างๆ ที่ มหาวิทยาลัยศิลปากรเปิดสอน ซึ่งมีคะแนนเอ็นทรานซ์สูงมาก ผู้นำกลุ่มจึงเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้มองทางเลือกอื่นๆ

ผู้นำกลุ่ม : สาขาออกแบบภายใน มีมหาวิทยาลัยอื่นเปิดสอนอีกมั๊ยคะ

อื่น : มีหลายที่นะที่เปิด มหาวิทยาลัยเปิดก็มี

งาม : แต่เขาไม่ได้ใช้ชื่อคณะว่า มัณฑนศิลป์

ผู้นำกลุ่ม : เขาใช้ชื่อว่าอะไรคะ

งาม : ศิลปกรรมศาสตร์ ก็มี

หน้อย : ถ้าเกิดตรงนี้ได้ หน้อยว่าจะไปเรียนของเอกชน สาขาการจัดการอุตสาหกรรม

ผู้นำกลุ่มได้เอื้อให้สมาชิกได้พิจารณารายละเอียดของสาขา และคุณสมบัติของสมาชิก

ผู้นำกลุ่ม : การจัดการอุตสาหกรรม เรียนเกี่ยวกับอะไร หน้อย ได้ดูรายละเอียดข้อมูลมารี๊ยง

หน้อย : ดูแล้วคะ เป็นการบริหารเครื่องจักร บริหารคนงานที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

ผู้นำกลุ่ม : เพราะอะไรถึงสนใจตรงนี้จะคะ

หน้อย : ก็เห็นว่าตัวเองถนัดงานช่างด้วย ก็เลยสนใจ

ผู้นำกลุ่ม : ก็ตรงนี้ก็ใช่อีกทางเลือกหนึ่งนะคะ แต่พีก็ไม่อยาก ให้หน้อยหมดหวังกับสาขาออกแบบที่หน้อยถนัดและชอบนะคะ

ผู้นำกลุ่มได้เสนอแนะให้หน้อยลองดูข้อมูลว่ามีมหาวิทยาลัยใดที่เปิดสาขานี้บ้าง แล้วกลับไปคิดว่า จะเตรียมตัวให้พร้อมมากขึ้น ได้อย่างไร รวมถึงย้ำกับสมาชิกกลุ่มที่ต้องไปดูข้อมูลสำหรับตัวเองมา

	<p>ด้วย หลังจากนั้นผู้นำกลุ่มให้สมาชิกสรุปสิ่งที่ได้รับจากการพบกลุ่มวันนี้และย้ำเรื่องเวลาและสถานที่พบกลุ่มครั้งต่อไป แล้วกล่าวยุติกลุ่ม</p>
<p>สมาชิกรู้สึกสับสนในการเลือกเป้าหมายทางอาชีพของตน ผู้นำกลุ่มจึงเอื้ออำนวยให้สมาชิกพิจารณาความชอบและความถนัดและความสามารถของตนเองอย่างชัดเจน รวมทั้ง</p>	<p>ครั้งที่ 8</p> <p>ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มและทบทวนสาระสำคัญจากการพบกลุ่มครั้งที่แล้ว สมาชิกต่างพูดคุยซักถามถึงการสอบ Pre-Ent' เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมา ผู้นำกลุ่มจึงได้ซักถามถึงวิชาที่สมาชิกทำได้และทำไม่ค่อยได้ มีสาเหตุจากอะไร</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วที่สอบไปทำวิชาไหนได้บ้างคะ หน่อย</p> <p>หน่อย : ก็มีภาษาไทย สังคม แล้วก็ข้อสอบวัดแววครู แต่เลขนี้มันเกือบหมด</p> <p>อีน : สังคมง่ายนะ</p> <p>หนึ่ง : เลขยาก</p> <p>หน่อย : ข้อสอบมันเอาความรู้ตั้งแต่สมัยนั้นเลย ม.4 เยอะมาก</p> <p>หลังจากสมาชิกได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันเกี่ยวกับวิชาที่ทำได้และทำได้แล้ว ผู้นำกลุ่มได้สอบถามหน่อยถึงข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่เปิดสาขาการออกแบบที่หน่อยตั้งใจจะไปดูมา</p> <p>หน่อย : ก็มีที่ศรีปทุม</p> <p>หน่อยได้พูดกับกลุ่มว่ารู้สึกสับสนว่าจะเลือกการจัดการอุตสาหกรรม หรือการออกแบบดี ผู้นำกลุ่มจึงเอื้อให้พิจารณาความชอบและความถนัดที่แท้จริงของตนเอง</p> <p>หน่อย : มันสับสนนะว่าเราจะไปทางไหนดี สับสนว่า เอ๊ะ! อันนี้ก็อยาก อันนี้ก็อยาก อยากไปหมด แล้วก็ไม่รู้จะเลือกอันไหนดี</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : เรามาดูทีละสาขาดีมั๊ยว่าในด้านการออกแบบที่หน่อยสนใจเนี่ย สนใจเฉพาะการออกแบบภายในอย่างเดียวหรือคะ ด้านอื่นสนใจบ้างมั๊ย</p> <p>หน่อย : ก็อย่างออกแบบผลิตภัณฑ์ก็ได้ ก็สนใจ พุดง่ายๆ ใ้ที่ ต้องใช้ความคิดนะเหมาะกับเรา</p>

<p>สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มต่างให้ข้อมูลย้อนกลับจนทำให้สมาชิกมองเห็นปัญหาได้อย่างชัดเจน และสามารถตัดสินใจได้</p>	<p>ผู้นำกลุ่ม : ค่ะ แต่ตรงที่รู้สึกว่าจะไม่แน่ใจว่าจะเลือกดีมั๊ย ก็เพราะว่าคะแนนสอบมันสูง มันต้องใช้คะแนนจากวิชาอะไรบ้างคะ</p> <p>หน้อย : ก็เป็นวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย สังคม อังกฤษ นั้นแหละ แล้วก็ความสามารถทางศิลปะ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ซึ่งความสามารถทางศิลปะเนี่ย หน้อยก็มีอยู่แล้ว แล้วทางสาขาการจัดการอุตสาหกรรมเนี่ย ใช้พื้นฐานเหมือนกันมั๊ย</p> <p>หน้อย : เหมือนกันเลย แต่สาขานี้ต้องมีความถนัดเชิงช่างด้วย</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ตรงนี้หน้อยเป็นยังไงคะ</p> <p>หน้อย : ก็มีพอสมควร</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : จากตรงนี้ถ้าเราจะเตรียมตัวไปด้วยกันละ ซึ่งก็ใช้พื้นฐานเดียวกัน</p> <p>หน้อย : แล้วถ้าถึงเวลาที่เราจะเลือกละ</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : การเลือกคณะในการสอบเอ็นทรานซ์ที่เราสามารถเลือกได้ 4 อันดับใช้มั๊ยคะ พอถึงเวลานั้น หน้อยก็มาคำนวณดูอีกทีว่าจากการเตรียมตัวทั้งหมด ความสามารถของเราน่าจะถึงคณะไหนมากกว่ากัน</p>
<p>สมาชิกสามารถคลี่คลายความขัดแย้ง สับสนในใจได้</p>	<p>หน้อย : อ้อ ใช่</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ทีนี้มาพิจารณาเรื่องความชอบ เท่าที่ฟังมาตั้งแต่ครั้งแรกๆ เพื่อนคนอื่นๆ สังเกตหน้อยแล้วรู้สึกว่าจะชอบสาขาไหนมากกว่ากันคะ เพราะอะไร</p> <p>หน้อย : เขาชอบด้านการออกแบบนะ จากที่ฟังมา แล้วสังเกตว่าจากชีวิตประจำวันของเขา เราอยู่ห้องเดียวกัน หนูจะเห็นเขาชอบทำกิจกรรมพวกงานออกแบบ งานศิลป์ อยู่เสมอ</p> <p>งาม : สังเกตว่าหน้อยชอบงานออกแบบ แต่ที่ลังเลเพราะติดเรื่องไม่ถนัดลายไทย</p> <p>อิน : หน้อยชอบงานออกแบบอยู่แล้ว ก็หน้อยชอบงานด้านศิลปะ ส่วนด้านการจัดการอุตสาหกรรม หน้อยไม่ได้ชอบเพียงแต่ถนัดงานช่างอยู่แล้ว แต่หน้อยกลัวว่าตัวเองจะชอบไม่ได้ทางด้านการออกแบบ ก็เลยดูด้านนี้เอาไว้เผื่อ</p> <p>หน้อย : (หัวเราะ) ก็ถ้าคะแนนไม่ถึง มันก็ไม่ได้อยู่ดี</p>

	<p>ผู้นำกลุ่ม : เราจะทำคะแนนได้ถึงหรือไม่ ก็อยู่ที่เราเตรียมตัวด้วยไม่ใช่หรือคะ</p> <p>อิน : ใช่ แล้วมหาวิทยาลัยอื่นก็มีที่เปิดคณะนี้ ไม่ต้องเลือกศิลปากรก็ได้ เพราะหน่วยไม่ได้เน้นว่าจะต้องออกแบบภายในเท่านั้นไม่ใช่หรือ</p> <p>หน่วย : อืม หน่วยก็คงจะเลือกออกแบบมาก่อน แล้วเลือกการจัดการอุตสาหกรรมลงมา</p> <p>เมื่อสมาชิกต่างพูดให้หน่วยมองเห็นทางเลือกอื่นๆ ที่มีในด้านสาขาการออกแบบมากขึ้น ทำให้หน่วยคลายจากความวิตกกังวล และสามารถหาทางออกให้กับตนเองได้ ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มได้ให้สมาชิกพูดถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้และกล่าวย้ำเรื่องเวลาและสถานที่ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป และกล่าวยุติกลุ่ม</p>
	<p>ครั้งที่ 9</p> <p>ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก และทบทวนสาระสำคัญจากการพบกลุ่มในครั้งที่แล้ว และได้สอบถามถึงวิธีการดูข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชา</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : การดูข้อมูลที่เราอยากจะทำเลือกสาขาไหน จะต้องพิจารณาจากอะไรบ้างคะ</p> <p>อิน : ดูว่าสาขานั้นเรียนเกี่ยวกับอะไร ตรงกับความสนใจของเราหรือเปล่า</p> <p>หนึ่ง : ดูคะแนนสอบเข้าได้คะแนนต่ำสุด-สูงสุด เพื่อที่เราจะได้รู้ว่าความสามารถของเราไหวหรือเปล่า</p> <p>ผู้นำกลุ่มกลุ่มจึงชักชวนสมาชิกกลุ่มที่ยังไม่มีข้อมูลในส่วนนี้ได้พิจารณาถึงความถนัดและความสนใจของตนเอง แล้วนำไปใช้กับข้อมูลการเลือกสาขา</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : ค่ะ แล้วเพื่อนคนที่ยังไม่ค่อยมีข้อมูลเลย เป็นยังไงบ้าง โอเค</p> <p>โอ : ที่ดูไว้ ผมอยากเรียนกฎหมายก็มีที่ธรรมศาสตร์ที่เดียว แล้วก็ดูพวกคณะมนุษยศาสตร์ เพราะมันสามารถทำงานได้หลาย</p>

อาชีพรักดูมาแค่นี้

ผู้นำกลุ่มจึงเสนอให้โอไปดูข้อมูลเพิ่มเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่เปิดคณะเหล่านี้ รวมทั้งคะแนนสูง-ต่ำ เพื่อให้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความสามารถของตนเอง แล้วผู้นำกลุ่มได้ถามสมาชิกคนที่ยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าในการไปดูข้อมูลเกี่ยวกับสาขาที่สนใจ

ผู้นำกลุ่ม : หมวยไปดูอะไรมาบ้างคะ

หมวย : ก็ดูแต่ละมหาวิทยาลัยว่าเปิดสาขาไหนบ้างที่น่าสนใจ คะแนนเป็นอย่างไร เนื้อหาสอนอะไรบ้าง

ผู้นำกลุ่ม : ดูแล้วได้เล็งไว้บ้างมั๊ยคะว่า สาขาไหนที่คิดว่าเลือก

หมวย : ก็บริหารธุรกิจ

ผู้นำกลุ่ม : มีสาขาอื่นอีกมั๊ยคะ

หมวย : ก็ดูๆ แต่พอไปดูคุณสมบัติ เนื้อหาวิชา ก็ไม่มีที่ชอบ

ผู้นำกลุ่ม : อืม แล้วที่เลือกไว้มีอะไรบ้างคะ

หมวย : จำไม่ได้ค่ะ

ผู้นำกลุ่มจึงขอให้หมวยและโอกลับไปจดข้อมูลเกี่ยวกับสาขาหรือคณะที่สนใจ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอน คะแนนเอ็นทรานซ์สูง-ต่ำของปีที่แล้วและรายวิชาที่ต้องใช้สอบ หลังจากนั้นได้ถามพิชชาเรื่องข้อมูลต่อ แต่พิชชายังไม่รู้จะดูข้อมูลอะไร ผู้นำกลุ่มจึงเอื้ออำนาจให้พิชชาได้พิจารณาความสามารถของตนเองจากการเรียน

ผู้นำกลุ่ม : พิชชาเรียนวิชาใดได้ดีคะ

หน้อย : เขาเก่งภาษาฝรั่งเศสพี

พิชชา : ก็พอเรียนได้

อิน : ได้เกรด 4 ตลอดเลย

ผู้นำกลุ่ม : การที่พิชชาสามารถเรียนภาษาฝรั่งเศสได้ดีนี่เพื่อนๆ คิดว่าถือเป็นความสามารถของพิชชามั๊ยคะ

สมาชิก : (พูดพร้อมกัน) เป็น

หมวย : หมายถึงว่า เขารู้เรื่อง มีความเข้าใจดี เหมือนกับเวลาเรียน ก็เรียนกันทุกคน แต่บางคนอาจจะไม่รู้เรื่องเลย ทั้งที่ตั้งใจเรียน

	<p>พอๆ กัน แต่บางคนเข้าใจได้ดี</p> <p>หน้อย : มันเหมือนกับว่าในตัวเราอาจจะมีลักษณะทักษะทางด้านนั้นเด่นที่สุด อย่างของนายภาษาเด่นที่สุด</p> <p>หนึ่ง : ก็สำหรับภาษาดูแล้ว น่าจะทำได้ดีที่สุด</p> <p>พิชซ่า : ตอนนี้นั้นยากแล้ว ไม่ค่อยสนใจแล้ว อยากเรียนภาษาญี่ปุ่นมากกว่า ถ้าเกิดมีให้เลือกก็จะเลือก</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แต่ก็ยังสนใจภาษาต่างประเทศอยู่นะคะ แล้วจากที่คุยกันในครั้งแรกๆ ที่พิชซ่าบอกว่าชอบงานเอกสาร จากที่เคยไปทำงานชมรมธนาคาร ชอบงานดูแลเอกสารการฝาก-ถอนของเพื่อนๆ ทำแล้วสนุก มีความสุข</p> <p>พิชซ่า : (พยักหน้า)</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : แล้วจากตรงนั้น พอจะช่วยให้เราองหาสาขาวิชาที่เราสนใจได้บ้างมั๊ยคะ</p> <p>หมวย : มีสาขาเยอะมากที่จะเลือกได้</p> <p>งาม : เกี่ยวกับบัญชี</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : บัญชีต้องใช้วิชาคณิตเป็นพื้นฐานคะ พิชซ่าเรียนศิลป์-ภาษา ไม่ได้เรียนเลขเลยมั๊ยคะ</p> <p>พิชซ่า : ไม่เรียนเลขครับ</p> <p>เพื่อนๆ สมาชิกกลุ่มต่างช่วยคิดเกี่ยวกับสาขาที่เกี่ยวข้องกับความชอบและความสามารถของพิชซ่า ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มจึงสรุปและย้าให้สมาชิกที่ยังไม่ค่อยมีข้อมูลได้นำคุณสมบัติของตนเองไปพิจารณาดูข้อมูลสาขาที่สนใจ แล้วนำมาปรึกษากันในการพบกลุ่มครั้งต่อไป ผู้นำกลุ่มย้าเรื่องเวลาและสถานที่ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป และกล่าวยุติกลุ่ม</p>
<p>ผู้นำกลุ่มได้เอื้ออำนวยให้</p>	<p>ครั้งที่ 10</p> <p>ผู้นำกลุ่มทบทวนสาระสำคัญจากการพบกลุ่มครั้งที่แล้ว และสอบถามข้อมูลที่ยังให้สมาชิกกลับไปดูข้อมูลของตนเองมา สมาชิกต่างเอาข้อมูลมาแบ่งกันดูแล้วต่างซักถาม และให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน</p> <p>ผู้นำกลุ่ม : โอ คุณคะอะไรไว้ที่ไหนบ้าง</p> <p>โอ : ม.ธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ กลุ่มศิลป์-คำนวณ</p>

<p>สมาชิกได้สำรวจข้อมูล แนวทางการศึกษาเพื่อ วางแผนในอนาคตในการ ไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ ของสมาชิก</p>	<p>อิน : ต้องใช้วิชาอะไรสอบบ้าง โอ : มีคณิต ไทย อังกฤษ สังคม แล้วก็วิทย์-กายภาพ หน้อย : แผนการเรียนของเราสอบคณิตอะไร คณิต 1 อย่าง เดียวไม่ใช่เหรอ ที่เราเรียนมันคณิต 1 นะ โอ : 2 ตัว เลย ทั้งคณิต 1,2 เนี่ยดูรหัสสิ สมาชิกต่างดูข้อมูล โดยผู้นำกลุ่มเอื้อให้สมาชิกได้เข้าใจวิธีการ ดูข้อมูลแล้วพิจารณาร่วมกับความสามารถของตนเอง และให้สมาชิก เขียนรายละเอียดของตนไว้ ก่อนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้พูดถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการ พบกลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มสรุปและกล่าวยุติกลุ่ม พร้อมย้ำเรื่องเวลาและ สถานที่ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป</p>
<p>ให้สมาชิกกลุ่มได้ทดลอง วางแผนโครงการทาง อาชีพเพื่อให้สมาชิกมี แนวทางการเตรียมตัว ไปสู่เป้าหมายทางอาชีพ ของตนเอง</p>	<p>ครั้งที่ 11 ผู้นำกลุ่มได้ทบทวนสาระสำคัญจากที่พูดคุยมาทั้งหมด แล้วให้ สมาชิกทดลองวางแผนโครงการ โดยเขียนรายละเอียดตามหัวข้อที่ กำหนดได้แก่ 1. อาชีพ หรือสาขาวิชาที่เลือก 2. เหตุผลที่เลือก 3. แนวทางการศึกษาที่จะไปสู่อาชีพที่เลือก 4. ความรู้ ความสามารถที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม ผู้นำกลุ่มให้เวลาสมาชิกเขียน 5 นาที และบอกเล่าสิ่งที่ตนเอง เขียนให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง สมาชิกสามารถระบุเหตุผลในการ เลือกโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของตนเองเป็นสำคัญ โดยผู้นำกลุ่ม เอื้ออำนวยให้สมาชิกได้พิจารณาข้อ 4 เกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทาง ปฏิบัติที่ตนเองคิดว่าเป็นไปได้และทำได้ หลังจากนั้นผู้นำกลุ่มให้ สมาชิกพูดถึงสิ่งที่ตนเองได้รับจากการพบกลุ่มครั้งนี้ แล้วกล่าวยุติ กลุ่ม พร้อมทั้งย้ำเรื่องเวลาและสถานที่พบกลุ่มครั้งต่อไป</p>
<p>ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล และยุติกลุ่ม</p>	<p>ครั้งที่ 12 ผู้นำกลุ่มได้ทบทวนเนื้อหาสาระจากครั้งที่แล้ว และขอให้ สมาชิกลองพิจารณาสิ่งที่เราได้พูดคุยกันมาตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้ง</p>

ล่าสุดที่ผ่านมา สมาชิกได้เรียนรู้อะไร และเกิดความเปลี่ยนแปลงในความคิดของตนเองอย่างไร จากการเข้าร่วมกลุ่มนี้

หมวย : ได้ความมั่นใจ แต่ก่อนไม่เคยคิดเรื่องนี้เลย ปล่อยไปวันๆ ยังไม่คิดอะไรมาก อย่างตอนนี้จะมาคิดว่าเธอเรามีความถนัดความสามารถด้านไหน ความชอบในกิจกรรมอะไร มันเหมือนมีคนมานำทางเรา เราก็ไปได้ถูกทาง เห็นอะไรชัดขึ้น

อิน : เหมือนมีแผนที่ให้เดินทางได้ถูกเป้าหมาย

โอ : ตอนแรกก็ยังไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร แต่พอพี่แนะนำทางก็รู้เรื่อง เข้าใจมากขึ้น

หน้อย : ตอนแรกที่หน้อยไม่ได้เป็นคนที่ถูกเลือกให้มาเข้ากลุ่มนี้ก็เห็นว่ามันเกี่ยวกับอนาคตของเรา ก็เลยขอพี่เข้าด้วย พอมาเข้าแล้วมันทำให้เรารู้ว่าเราจะตัดสินใจได้อย่างไร ทำให้ความคิดเรากว้างขวางขึ้น เวลาที่เราจะเลือกเรียนต่อ แล้วเพื่อนก็ช่วยมองว่าหน้อยเหมาะสมกับอะไร มันทำให้เรามั่นใจและมีกำลังใจมากขึ้น

หนึ่ง : ก็มีแนวทางชัดเจนขึ้น ตอนแรกเริ่มต้นไม่ถูก พี่ก็พาไป แล้วจะเตรียมพร้อมอย่างไร และได้มองเห็นจุดอ่อน จุดแข็ง จุดดี จุดด้อยของตัวเองด้วย

อิน : แรกๆ ก็ไม่ค่อยมั่นใจว่าตัวเองถนัดอะไร ยังไม่รู้เลยว่าถนัดอะไร แล้วมาทางสายวิทย์เนี่ยจะเลือกอะไร ไม่รู้ ก็เรียนไปวันๆ ไม่เคยใฝ่ฝันเลยว่าอยากจะเป็นอะไร ก็เคยแบบตั้งแต่เด็กๆ ว่าอยากเป็นครู อยากเป็นโน่น เป็นนี่ แต่มันก็แค่ความฝัน พอได้เข้ากลุ่ม ก็ได้รู้ว่า ฝันที่เป็นจริง บรีส เอ๊ย! ไม่ใช่ ก็ได้รู้ว่า ความสามารถอย่างเรา แล้วก็ความถนัดอย่างเราน่าจะไปทางไหน แล้วจริงๆ แล้วเราชอบอะไร จุดเด่นของเราคืออะไร เราน่าจะใช้จุดเด่นตรงนั้นในทางที่ถนัด ก็รู้สึกที่ดี

งาม : คือเราอยากจะทำอะไร แล้วดูว่าความสามารถของเราเนี่ยมันจะเป็นไปได้ หรือไม่ได้ พี่ก็แนะนำแนวทางว่าเธอทำอย่างนี้นะ เธอ ก็รู้มากขึ้น ทำให้เราเหมือนกับมีกำลังใจมากขึ้น

พิชชา : ก็ ตอนแรกก็ไม่เคยสนใจเรื่องนี้ ตอนนี้ก็รู้สึกสนใจมากขึ้นนะ ตอนแรกแบบว่ายังไม่ได้เลือกว่าจะอะไรยังไง แต่ตอนนี้ก็พอมีอะไรที่มองเห็นบ้าง มองเห็นความสามารถของตัวเองชัดเจนขึ้น

หลังจากสมาชิกได้บอกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และเป็นประโยชน์กับตนเอง ผู้นำกลุ่มก็ขอให้สมาชิกบอกความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนสมาชิกทุกคนจากการได้อยู่ร่วมกันในกลุ่มนี้ถือเป็นการอำลาต่อกันในกลุ่ม

หน้อย : อยากให้กำลังใจหนึ่ง มั่นใจว่าเขาต้องทำได้อย่างที่เขที่ตั้งใจไว้

หมวย : ก็ไม่เคยรู้จักกับหนึ่งเลย พอมาเจอในกลุ่ม ก็รู้สึกเขาเป็นคนน่ารักดี รู้สึกว่าเขามีทัศนคติอะไรเหมือนเราเลย อย่างเรื่องการเรียนก็จะมีลักษณะคล้ายๆ กัน

โอ : รู้สึกสนิทกับเพื่อนในกลุ่มทุกคนเลย ทั้งที่บางคนก็เรียนด้วยกันมาเป็นปี ยังไม่รู้สึกสนิทเท่านี้

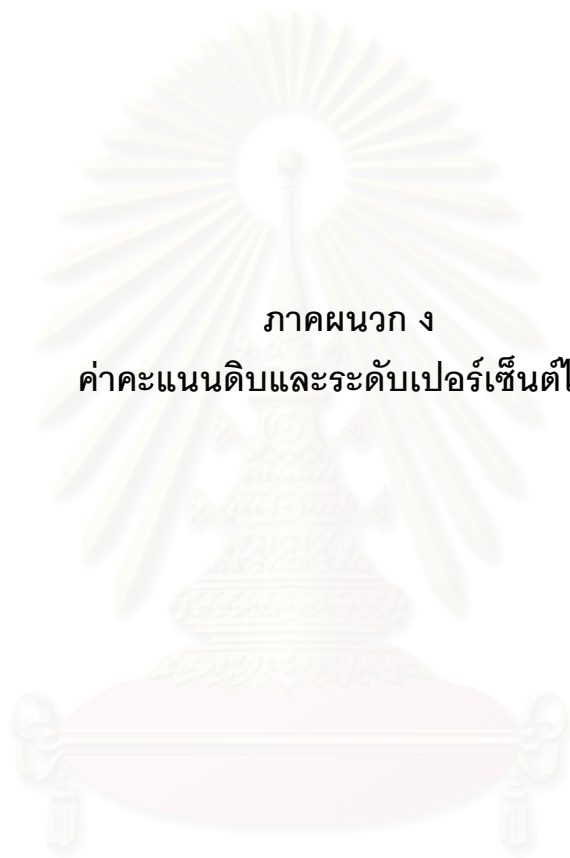
อิน : อยากบอกว่าสิ่งที่หนึ่งอยากทำ คือพยาบาลเนี่ย หนึ่งมีความสามารถด้านนั้นอยู่แล้ว แล้วหนึ่งก็ชอบช่วยเหลือคนอื่น ให้ความช่วยเหลือคนอื่นอยู่เสมอ

พิชซ่า : ก็รู้สึกอินเป็นคนสนุกสนาน ตลก น่ารัก นิสัยดี ชอบ

หน้อย : ตอนแรกหน้อยเจอพิชซ่า ดูเหมือนว่าเขาหยิ่งมากเลย พูดด้วยก็ไม่ยอมพูดด้วยพอเข้ากลุ่มด้วยกัน ก็รู้สึกว่าเขานิสัยดี ชอบดูการบ้านวิชาสังคมเขาก็ให้ดู เล่นก็เล่นด้วย เล่นจนบ้ากันไปเลย เจอกันข้างนอก ก็ทักทายกันนะ

อิน : ครั้งแรกพิชซ่า จะเจี๊ยบๆ ไม่ค่อยเล่น เดียวนี้เหวอ ใ้โห เพื่อนซี้กันเลย ไซ้มัย พิชซ่า

สมาชิกต่างบอกเล่าความรู้สึกดีๆ ที่มีต่อกัน และข้อสังเกตที่สมาชิกได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของกันและกัน และต่างให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่แต่ละคนตั้งใจไว้ ผู้นำกลุ่มได้กล่าวขอบคุณ และบอกความรู้สึกประทับใจที่มีต่อสมาชิก และกล่าวยุติกลุ่ม

ภาคผนวก ง
ค่าคะแนนดิบและระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
ค่าคะแนนดิบและระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์

ตารางที่ 7 ตารางเปรียบเทียบระหว่างคะแนนดิบและระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ของคะแนนจากแบบ
วัดเอกลักษณ์เชิงอาชีพ

คะแนนดิบ	ระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์
17	99
16	99
15	98
14	98
13	94
12	91
11	86
10	77
9	69
8	57
7	45
6	38
5	31
4	19
3	12
2	7
1	3

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพัฒนา สุนทรประภัสสร เกิดเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2516 ที่จังหวัดกรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2537 เข้าศึกษาต่อในสาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2541

ประสบการณ์เกี่ยวกับกลุ่ม

1. ประสบการณ์ในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม
 - สมาชิกกลุ่มจิตสัมพันธ์ 1 ครั้ง
 - สมาชิกกลุ่มพัฒนาตน 2 ครั้ง
2. ประสบการณ์ในการเป็นผู้นำกลุ่มภายใต้การนิเทศก์
 - ผู้นำกลุ่มจิตสัมพันธ์ 3 ครั้ง
 - กลุ่มพัฒนาตน 11 ครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย